OWEN (John) EPIGRAMMATA (4630 vers)

Le texte des *Epigrammata* proposé ici a été établi à partir de l'édition de 1679, chez Elzevir, à Amsterdam, et de celle d'Antoine Auguste Renouard (1794), qui passe pour être l'une des plus fiables.

I

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER PRIMUS

AD ILLUSTRAM HEROINAM DOMINAM MARIAM NEVILLE, PATRONAM SUAM.

E1_1 Inveniant nostri patronum ut ubique libelli,
libros lectori dedico meque tibi.

AD LECTOREM

E1_2 Qui legis ista, tuam reprehendo, si mea laudas
omnia, stultitiam ; si nihil, invidiam.

AD IOANNEM HOSKINS IURISCONSULTUM, POETAM INGENIOSISSIMUM. DE SUO LIBRO

E1_3 Hic liber est mundus, homines sunt, Hoskine, versus ;
invenies paucos hic, ut in orbe, bonos.

AD DOMINAM MARIAM NEVILLE, PATRONAM SUAM

E1_4 Si nos Pythagorae non fallunt dogmata, corpus
intrarunt Pallas, Juno, Venusque tuum.
Tres nam virtutes te repperiuntur in una,
cum tamen in multis rara sit una tribus.

AD EANDEM

E1_5 Ut sol in caelis, ut lux in sole, videtur
virtus in vultu sic habitare tuo.
Spectator quicumque venit, discedit amator :
aut illum virtus, aut tua forma capit.

AD EIUSDEM FILIUM THOMAM NEVILLE, MAXIMAE SPEI PUERUM

E1_6 De genio tam mira tuo memorantur, ut omnem
exsuperent, quamvis omnia vera, fidem.

Qui puerum laudat, spem, non rem, laudat in illo ;
non spes, ingenium res probat ipsa tuum.

AD EIUSDEM FILIAM CAECILIAM NEVILLE

E1_7
Es similis matri : de te mihi dicere plura
nil opus est ; matri te similem esse sat est.

NOSCE TEIPSUM. IN HARPALUM

E1_8
Tu non est tanti sis dignus ut, Harpale, nosci :
quaere aliquid dignum cognitione tua.

AD CAUSIDICUM

E1_1_9
Si felix, rerum potuit qui noscere causas ;
qui nosti causas dicere, quantus homo es ?

IN IOANNEM PROTUM

E1_10
Ducturum uxorem memini te, Prote, minatum ;
ebrius uxorem ducere nemo potest.
Uxori nubas potius, quae sobria potum
ducere te noctu possit ab urbe domum.

IN AULUM, NOBILEM IGNOBILEM

1_11
Degener Aule, tuis majoribus omnia debes :
debebit, credo, nil tibi posteritas.

IN HERNICUM

1_12
Emisti fatuum bis denis, Hernice, libris :
Emissem tanto non ego te pretio.

VENUS

1_13
Principium dulce est, at finis amoris amarus :
laeta venire Venus, tristis abire solet.
Flumina quaesitum sic in mare dulcia currunt :
postquam gustarunt aequor, amara fluunt.

AD D. GILBERTUM

1_14
Stare negas terram, nobis miracula narras :
haec cum scribebas, in rate forsan eras.

AD MEDICOS ET IURISCONSULTOS

1_15 Ulceribus, Galene, vales tantummodo nostris :
stultitia nostra, Justiniane, sapis.

O TEMPORA, O MORES !

1_16 Scaliger annosi correxit tempora mundi :
quis jam, qui mores corrigat, alter erit ?

IUDICIUM PARIDIS

1_17 Cum Paris electus divis tribus arbiter esset,
nec praeferret utram sciret utrique magis,
majestas tandem Veneri Junonia cessit,
Palladis et virtus : omnia vicit amor.
Si nunc judicium renovata lite subirent,
vinceret una duas Juno Moneta deas.

GERMANA VERITAS

1_18 Mersum in nescio quo verum latitare profundo
Democritus, nemo quod reperiret, ait.
Si latet in vino verum (ut proverbia dicunt)
invenit verum Teuto, vel inveniet.

AD LINUM

1_19 Est tibi librorum, Line, copia : doctior esses,
si tibi librarum copia tanta foret.

AD QUENDAM NOBILEM ADULESCENTEM

1_20 Quisque senectutem, mortem tibi nemo precatur :
optatur morbus, non medicina, tibi.

AD QUENDAM PAUPEREM MEDICUM

1_21 Qui modo venisti nostram mendicus in urbem,
paulum mutato nomine sis medicus.
Pharmaca das aegroto, aurum tibi porrigit aeger :
tu morbum curas illius, ille tuum.

IN QUANDAM

1_22 Forma tibi famam peperit, sed filia matrem
occidit ; formam non bona fama bonam.

IN MARCUM

1_23 Esse in natura vacuum cur, Marce, negasti,
cui tamen ingenii tam sit inane caput ?

IN SCRIPTORES NOSTRI TEMPORIS. AD SOLINUM

1_24 Numquid in octavo mendacia plurima vulgus
edat, an in quarto quaeris, an in folio.
In decimo sexto mentitos plurima saeclo
suspicor historicos, quolibet in folio.

IN PHYLLIDA

1_25 Basia, Phylli, aliis dare non vis, at data sumis :
Nimirum scis haec accipiendo dari.

AD EANDEM

1_26 Ignis amor si sit (veluti proverbia dicunt),
hei mihi ! quam tuus est frigidus ignis amor !

IMPIUS ATHEUS

1_27 Utere temporibus praesentibus, utere rebus :
tempus erit, nullum quum tibi tempus erit.
Grammaticus de praeterito dicatque futuro
tempore : praesenti, dum licet, utar ego.

EPITAPHIUM ATHEI

1_28 Mortuus est, quasi victurus post funera non sit :
sic vixit, tamquam non moriturus erat.

OPTATIVUS MODUS

1_29 Infinitivo prope par modus optativus :
optandi finem nam sibi nemo facit.

IN ALANAM

1_30 Conjugio esse jugum non intolerantius ullum,
nil aliud toto clamat Alana die.
Post tot clamores et jurgia, nocte fatetur
conjugio nullum suavius esse jugum.

PROPHETAE, POETAE

1_31 Illi de rebus praedicere vera futuris ;

hi de praeteritis dicere falsa solent.

DE VITA ET MORTE

1_32 Ad mortem sic vita fluit, velut ad mare flumen.
Vivere nam res est dulcis, amara mori.

DE VULCANO

1_33 Arma faber Marti Vulcanus splendida fecit,
cornua Vulcano Mars speciosa dedit.
Nimirum hoc operae pretium, Vulcane, tulisti,
cornua pro ferro : siccine Glaucus eras ?

GRAMMATICA ANGLICA

1_34 Feminaeo generi tribuuntur...
Propria quae maribus...

LIBERUM ARBITRIUM

1_ 35 Arbitrii, pro quo in partes jam scinditur orbis,
vir libertatem perdidit, uxor habet.

DE VITA ET VENERE

1_ 36 Omnis ad extremum properet licet actio finem,
oderunt finem vita Venusque suum.

CAMPI ELYSII

1_ 37 Obscuri pater Aeneas loca caeca per Orci
ivisse in campos fingitur Elysios.
Nam pius Aeneas, infernum ingressus Elisae,
quis neget in campis quin foret Elisiis ?

MARITUS ET MOECHUS

MARITUS

1_ 38 Hanc ego mi uxorem duxi ; tulit alter amorem :
'sic vos, non vobis, mellificatis apes.'

MOECHUS

Hos ego filiolos feci, tulit alter honores.
Sic vos, non vobis, nidificatis aves.

RHETORICA NOVA

1_ 39 Qui caret argento, frustra utitur argumento :

qui dare scit, non qui dicere rhetor erit.

IN COTTAM NUPER CUCULLATUM

1_ 40 Induit, uxoris pertaesus, Cotta cucullum,
ut mundo moriens exueret cuculum.

INSIGNIA GENEVENSIUM

1_ 41 Clavem aquilamque gerit duplex insigne Geneva :
illud Papatus, hoc habet imperii.
Hoc insigne tuum quo jure, Geneva, tenebis ;
si repetat clavem Roma, Rodophus avem ?

IN BORBONII POETAE NUGAE

1_ 42 Quas tu dixisti nugas, non esse putasti :
Non dico nugas esse, sed esse puto.

FIDES

1_ 43 Plurima apud veteres fidium sit, nulla fiderum
mentio : priscorum nam fuit una fides.

IN PAULINUM MEDICUM

1_ 44 Cur patiens, Pauline, tuus tibi dicitur aeger,
impatiens morbi sit licet atque tui ?
Te quoniam patitur, patiens tuus ergo vocatur :
nam plus, quam morbus, torquet eum medicus.

IN COTTULAM

1_ 45 Si verum dixit de Socrate Apollo, sapisti,
Cottula : nam tu scis te quoque scire nihil.

IN FABIANAM

1_ 46 Fertilis a multis si terra vocata ferendis ;
fertilis est, multos nam Fabiana tulit.

IN AVAROS, IOCUS

1_ 47 Naturam parvo contentam vulgus inepte
laudat, et indigne damnat avaritiam.
Solus enim parcus minimo satiatur avarus.
Nam natura parum sat putat, ille nihil.

AD PHILOPATRIUM

1_ 48 Pro patria sit dulce mori licet atque decorum :
vivere pro patria dulcius esse puto.

ORBIS

1_ 49 In mundo nil constat : in orbem vertitur orbis.
Quid mirum recti quod sit in orbe nihil ?

IN ARETINUM

1_ 50 Est modus in rebus. Tamen experientia monstrat
in Veneris nullum rebus inesse modum.
mille modos Veneris lascivia repperit, et quod
natura fieri debuit, arte facit.

IN SILIUM

1_ 51 Atheus es, quia Papistam tibi non licet esse,
et Protestantem non libet esse tibi.

IN ATHEOS

1_ 52 Nulla domus domino caruit ; vos hancine tantam
nullius domini creditis esse domum ?

MEDICUS

1_ 53 Accipit oblatum medicus, dare non solet, aurum ;
pharmaca dat medicus, non solet accipere.
Ordonner medicus, aegros *or donner* oportet :
alterius sic res altera poscit opem.

IURISCONSULTUS

1_ 54 Jurisprudentes prudentes jure vocantur,
tam bene cum studeant provideantque sibi.

AULICUS

1_ 55 Si bonus es, melior, non major tempore fies :
si magnus, major tempore, non melior.

AD MARCUM LUSCUM

1_ 56 Unus, Marce, deest oculus tibi ; sufficit unus :

plura vident oculi, non meliora, duo.
Sunt mihi binae aures, tamen his nil audio veri ;
bini oculi, video nil tamen hisce boni.

IN PAULUM

1_ 57
Ne pereat tua fama, struis tibi, Paule, sepulcrum,
tamquam non possint ipsa sepulcra mori.

SECRETUM CONTRA CANITIEM. AD BITHYNICUM

1_ 58
Ne tua sit posthac, Bithynice, cana senectus,
(o te felicem !) calva juventa facit.

IN THEODORUM

1_ 59
Ducentem ad caelos Theodorus, conjuge ducta,
credidit angustam se reperisse viam.
Esse videbatur Theodoro quae via Caeli
duxit ad infernum : nam via lata fuit.

APOLLO ET MUSAE

1_60
Musae sunt generis muliebris, Apollo virilis :
unus enim Musis praestat Apollo novem.

IN ALANUM IAM SENEM

1_61
Uxoris cubito cubitum conjungit Alanus,
et solet hunc dulcem dicere concubitum.

KALENDIS IANUARII

1_62
Munera divitibus non dat, ne dando rogaret :
pauperibus donat nil, quia pauper, Olus.
Exspectans meliora datis, dat munera Quintus ;
quodque verebatur poscere, dando petit.

IN PONTIUM

1_63
In mare cornutos jaciendos Pontius inquit ;
Pontia respondit : "Disce natare prius."

OPUS TENEBRARUM

1_64
Servandam ad speciem, qua non magis utilis ulla,
res individuo nulla nociva magis.

MENTIRIS

1_65 *Mentiris* cave militibus ne dixeris umquam :
majus eo nullum dedecus esse putant.
Mentiris, tantum qui dedecus esse putatis,
mentiri quare creditis esse decus ?

IN HYPOCRITAM

1_66 Nil juras, metuisque superstitiosus haberi ;
omnia mentiris ; relligiosus homo es.

ANDROGYNUS

1_67 In quo Mercurii facies Venerisque videtur,
nec vir, nec virgo est : Hermaphroditus homo est.

VENUS

1_68 Usque fluit fugitivus amor, refluitque vicissim,
ut mare. Quid mirum ? nam Venus orta mari.
Nulla fides Veneri ; levis est, interque planetas
ponitur, haud inter sidera fixa, Venus.

IN RIVALES

1_69 Unusquisque sibi vult Phyllida solus habere :
crede mihi, non est hic amor, invidia est.

MULIER

1_ 70 Dicta fuit mulier quasi mollior. Est tamen Eva
non de carne sui sumpta, sed osse viri.

MEDICORUM ET IURISCONSULTORUM COGNATIO

1_ 71 Jurisconsultorum idem status et medicorum est,
damna quibus licito sunt aliena lucro.
Hi morbis aegrorum, agrorum litibus illi
dant patienter opem, dum potiantur opum.

DE PAMPHILO, AD PHILIPPUM

1_ 72 Non patitur vacuum in rebus natura, Philippe ;
naturam sequitur Pamphilus ergo ducem.

AD CALVUM

1_ 73 Arboribus redeunt crines, et gramina campis,
at capiti frondes non rediere tuo.

NILO NEGLI OCCHI, AETNA NEL CUORE

1_ 74 Frigidus ardentes intravit Nilus ocellos,
dum cor Aetnaeo carpitur igne meum.
Nec tantus fluvio lacrimarum exstinguitur ardor,
nec tanti fletus flumina siccat amor.
Sic sibi discordes, exercent vim tamen ambo
in me concordes ignis et unda, suam.

CAETERIS PARIBUS. IN CAMILLAM

1_ 75 Paeta Camilla procis ambita et amata duobus
quorum pulchellus, sed brevis alter erat :
non formosus erat, sed erat longissimus alter.
"Utrum horum mavis ?", virgo rogata rudis,
continuo hunc lustrans oculis, et brachia longa,
nasum, crura, pedes, omnia longa videns,
prudenter respondit ad hoc (magis anne pudenter ?)
"Hunc longum volo, si cetera sunt paria."

DE GIGANTIBUS ET NANIS

1_ 76 Monstra, gigas nanusque, duo contraria formis :
vir gigas immanis ; nanus inanis homo.

IN DUOS ABBATIS SPURIOS

1_ 77 In templo orantes reliquis cum fratribus una,
vos duo non ficte dicitis "abba pater."

SACERDOTES

1_ 78 Presbyteri uxores duxere : quid inde lucrantur ?
Scilicet in decimis hoc habuere prius.

PARTICIPIUM

1_ 79 Cum verbum sit ‘Eras’, ‘mus’ nomen, quid sit Erasmus
ingenio lector colligat inde suo.

CASUS. AD IURISCONSULTOS

1_80 Cum propria imprudens conjux uxore coivit,

quam falso alterius credidit esse viri.
Hoc genitum coitu, consulti juris et aequi,
legitime natum dicitis, anne nothum ?

DE AURORA

1_81 Miraris, lucem summo quod mane priorem
sole vides ? Lux est condita sole prior.

DE DIE

1_82 Sit nox centoculo quamvis oculatior Argo,
plus uno cernit lumine lusca dies.

DE NOCTE

1_83 Induitur tristem cur nox atrata colorem ?
Luget defunctum nox, quasi nupta, diem.
Consolarentur maestam nisi sidera noctem,
opprimeret reducem nos dolor ante diem.

IN MARCUM

1_84 Carmine, Marce, tuo laudas me : fallor, an hoc tu,
ut tua collaudem carmina, Marce, facis ?

MORS

1_85 Restituunt furtum fures, vi rapta latrones :
omnia mors aufert, restituitque nihil.

AD AMICUM

1_86 Cum sis dimidium dominae, quam diligis unam,
dimidiumque tuus, parte quota meus es ?
Te scribis tamen usque meum. Qui, conjuge ducta,
vix tuus es, pacto quo meus esse potes ?

VIR BONUS

1_87 Si quicquid rarum, carum est, pretiumque meretur,
crede mihi, res est vir pretiosa bonus.

IN QUENDAM SENEM

1_88 Ex nigro, mentum senio mutatur in album :
candida quae fuerat mens tibi, facta nigra est.

IN PAULINUM

1_89 Quicquid ab antiquo, Pauline, rogaris amico,
hoc te facturum cras mihi semper ais.
Visne tibi dignas reddam pro munere grates ?
Gratia pro meritis cras referenda tibi.

IN FUCATAS

1_90 Quae pictas geritis facies, vos jure potestis
dicere cum Flacco, "pulvis et umbra sumus".

IN COTTAM

1_91 Totus es uxoris, non solus, Cotta, Camillae :
sola tua est, at non tota Camilla tua est.

POLITICUS

1_92 Dissimula, simula, quoties occasio poscit,
moribus ut morem temporibusque geras.
Temporibus, qui rite sapis, servire memento
omnibus, ut tempus serviat omne tibi.

IN VENEREM

1_93 Cur Venus illictum sequitur Vulcania Martem ?
Vulcanus licita claudicat in Venere.

IN DAMIANUM

1_94 Nemo simul dominis par est servire duobus ;
tu servis Dominae, non igitur Domino.

IN MARCUM

1_95 Barba tibi crevit ; ceciderunt, Marce, capilli :
inde tibi gravis est barba, caputque leve.

STRENA. CALENDIIS IANUARII AD D. IOANNEM HOSKINS

1_96 Ambiguos tecum peragens socialiter annos,
Oxoniae juvenis, Wintoniaeque puer,
saepe tuum in dubiis sine fuco expertus amorem
rebus, et indubiam sum sine fraude fidem.
Hoc tibi mnemosynon me mittere jussit amoris,
qui mihi te junxit, me tibi vinxit, amor.

DE MORTE. AD EPICHARMUM

1_97 Cur non vis, Epicharme, mori, sed mortuus esse ?
Vis, Epicharme, mori, sed sine morte mori.
Fert mortem dolor, aufert mors optata dolorem :
est igitur pejor morte, Epicharme, dolor.

IN PHYLLIDA

1_98 Sicut equo jaculans Parthus fugit et ferit hostem,
Phyllis amatorem sic fugiendo capit.

IN HALLUM GRAMMATICASTRUM

1_99 Sum famosus, adhuc jejunus dum foret Hallus ;
infamis nunc sum, cum satur esset, ait.

DE MAGNETE

1_100 Cuncta trahunt ad se Magnates aurea, sicut
ad se magnetes ferrea cuncta trahunt.
Tecum nil mihi sit, gens aulica, docta rogare ;
cum das, parca satis, prodiga, quando petis.
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum,
munera me terrent, ut nihil inde petam.

MORS

1_101 Mors quid sit, rogitas ? Si scirem, mortuus essem.
Ad me, cum fuero mortuus, ergo veni.

CLIENS

1_102 Cantabunt reduces coram latrone clientes :
semper enim vacuus currit ab urbe cliens.

IN ZOILUM

1_103 Quod mores accuso malos, me, Zoile, carpis :
conscius an forsan quod reprehendo tuos ?
Cur tibi prae reliquis metuas ? Fortasse ego, mores
cum reprehendo malos, tum reprehendo meos.

CHILDREN AND FOOLES TELL TRUTH

1_104 Anglica veridicos dicunt proverbia stultos :
ergo Anglis verum dicere stultitia est.

IN CALVUM

1_105 Certa tuae frontis fuerat mensura, priusquam
   nescio quae frondes abstulit aura tuas.
A quo decussi tibi sunt de vertice crines,
   perpetuae frontis jam caput instar habes.
Quanta tibi nunc sit frons, dicere non potes : ergo
   ‘fronti nulla fides’ est adhibenda tuae.

IN EUNDEM

1_106 Calve, meos numquam potui numerare capillos ;
   nec tu, nam nulli sunt, numerare tuos.

APOLOGIA FORTUNAE

1_107 Nulla mala est Fortuna, aequa omnibus, omnibus una :
   spem dat pauperibus, divitibusque metum.

IN COTTAM

1_108 Intrasset calidum nuper cum Cotta lupanar,
   dicitur infecta re rediisse domum.

IN PROCILLUM, MAGNATEM

1_109 Si non audires dicentem falsa, Procille,
   auderet falsum dicere nemo tibi.

AD PAULUM, IURISCONSULTUM

1_110 Inter te dominamque tuam sic dividis annum,
   ut vix dimidia parte sit ille tuus.
Conjugis una tuae pars dicta vacatio : nempe
   tum vacat uxoris rebus adesse tibi.
Altera pars non tota tua est : rem quando relictae
   negligis uxoris, remque clientis agis.
Terminus haec anni pars litigiosa vocatur ;
   non male, nam Venerem terminat ille tuam.

AD EUNDEM

1_111 Terminus est nullus tibi, nulla vacatio lucris :
   totus enim lucro litigiisque vacas.

AD MARINUM

1_112 A lecto surgit quoties intacta, Marine,

2 conjux in vultus irruit ungue tuos.
3 Infensam blande alloqueris, sed inania perdis
4 verba : satisfieri re cupit illa sibi.

CHIRURGUS

1_113 v.1 Bella magis pacemne precer ? mihi servit utrumque ;
2 ambo patroni Marsque Venusque mei.

LUES VENEREA

1_114 v.1 Itala terra mihi patria est, Gallique parentes ;
2 Gallicus, in dubio est, Italicusne vocer.

CALUMNIATORES, ADULATORES

1_115 v.1 Dixit Anaxagoras atram esse nivem, gravis auctor :
2 haec aetas multos vidit Anaxagoras.
3 Laudavit niveas corvi vulpecula pennas :
4 hei mihi, quot vulpes saecula nostra ferunt !

IN PONTICUM

1_116 v.1 Te mihi dixisti resipiscere : non tibi credo,
2 Pontice, qui numquam te sapuisse scio.

HERCULEUS LABOR DECIMUS-TERTIUS

1_117 v.1 Conjugis ingentes animos, linguamque domare,
2 Herculis est decimus tertius iste labor.

MARS, MORS

1_118 v.1 Bella famem, pestemque fames mortalibus affert :
2 est igitur bellum pejus utroque malum.
3 Omega nostrorum mors est, Mars alpha, malorum :
4 in bello distant omega et alpha parum.

IN CYNTHIAM

1_119 v.1 Sint utinam similes formae tibi, Cynthia, mores !
2 sitque tibi tam mens candida quam manus est !

IN GELLIAM

1_120 v.1 Dum pecces sine teste, putas te, Gellia, tutam,
2 quamquam turpe nihil tu sine teste facis.

IN ALBINUM

1_121 Nunc tua res agitur, paries nam proximus ardet,
Albinum Felix obvius admonuit.
Uxorem facto properans Albinus in ipso
repperit : "O," inquit, "nunc mea res agitur."

IN CLAUDIUM PHILOSOPHASTRUM

1_122 In tres partitus species bona, Claudius aeger,
pauper, et insipiens, nil habet ipse trium.

DE BARDELLA LATRONE MANTUANO

1_123 Bardellam monachus solans in morte latronem,
"Euge, tibi in caelo cena paratur," ait.
Respondit Bardella, "Hodie jejunia servo :
cenabis nostro, si lubet, ipse loco."

IN FUTILEM FLORAM

1_124 Cum quocumque cois, rem factam, Flora, fateris ;
plusque fatendo mali quam faciendo facis.

IN QUINTILLUM

1_125 Quintillus cur nil dat amico ? donat amicae
omnia : cui prima se, sua deinde dedit.

AD AULUM, DE QUINTIO SENE

1_126 Quintius indomitam quod duxerit, Aule, juvencam ?
Condis in insanum cur epigramma senem ?
Convenientius huic epicedium esset amanti
amenti : effodit jam ‘taphon’ ipse sibi.

IN COSTUM

1_127 Tu peccas impune, at non tua mentula ; nuper
supplicium capitis pertulit usta sui.

AD CYNTHIAE EPISTOLAM RESPONSIO

1_128 Candida charta ad me tua venit, epistola nigra :
haec index cordis, corporis illa tui.

AD SEXTILIANUM SPURIUM

1_129 Te cum progenuit, non credo creare volebat
te tuus, at tantum se recreare, pater.
Si plus quam donum mens respicienda datoris,
non debes vitam, Sextiliane, patri.

IN PORCIAM HYPOCRITAM

1_130 Displicet in nostro tibi mentula lecta libello ;
vis sine pene librum, non sine pene virum.

SATURNI TRES FILII

1_131 Theologi ambigui, juristae lenti et iniqui,
immundi medici : mundus ab his regitur.

AD AMICUM CONJUGATUM, DE CAELIBATU

1_132 "Vae soli," sapiens rex non sine conjuge dixit.
"Nil melius vita caelibe," Paulus ait.
"Vae nobis," inquit conjux, ac "vae mihi" caelebs :
"Vae" nostrum simplex ergo, tuumque duplex.

IN I. CORNEUM

1_133 'Aude, cerne, tace' : cui publica contigit uxor,
haec tria praecipue verba notanda tibi.

IN CAIUM

1_134 Accusaretur cum coram praesule Caius,
confessus bigamum seque professus, ait
"Unius uxoris vir episcopus esse jubetur ;
ergo licet laico numquid habere duas ?"

IN POMPONIAM

1_135 Corpore cum quaestum faciat Pomponia, punctum
(utile nam dulci miscuit) omne tulit.

IN PINOTUM COLICO MORBO LABORANTEM

1_136 Si non efflasses animam, Pinote, perisses :
quod mors est aliis, hoc tibi vita fuit.

IN POMPONIAM

1_137 Induit instabiles capiti Pomponia plumas,
quodque insigne fuit Martis, erit Veneris.
Scilicet in Martis gerit has Cytherea favorem :
indicat hoc Marti quam sit amica Venus.

SUUM QUIQUE PULCHRUM. AD H. L.

1_138 Plus tibi vicini conjux, tua plus placet illi :
cuique igitur pulchrum non solet esse suum.

VENUS

1_139 Cum tam venalis quam Bacchus prostet in urbe,
cur insigne suum non habet alma Venus ?

DIFFICILIA QUAE PULCHRA. AD MARINUM

1_140 Si sit difficilis quae pulchra, Marine, puellam
accipe tu facilem, da mihi difficilem.

IN THEODORUM

1_141 Uxorem tibi more novo fas ducere non est :
quid refert ? veteri nam tibi lege licet.
At tu Mosaicam violasti bis quoque legem :
nupta prior meretrix nam fuit, haec vidua est.

KALENDIS IANUARII 1599. AD GERMANICUM

1_142 Mitto tibi carmen, Germanice, muneris instar :
mitte mihi munus, carminis instar erit.

SARA

1_143 Quae velit ancillam concedere nupta marito,
res est hoc nostro tempore rara, Sara.

AD D. T.

1_144 Servus discipuli cum sis, dominique magister,
invideo titulis, et miseresco tuis.

IN PAULAM ATHEAM

1_145 Vir ducatne duas, an nubat virgo duobus,
quaeritur : hanc litem solvere Paula volens ;
"Una viris," inquit, "magis apta duobus : in una
consistent aliter quomodo carne duo ?"

IN MEDIO VIRTUS

1_146 Ambulat in medio mulier pomposa virorum,
virtus jam medium perdidit ergo locum.

IN ACERRAM

1_147 "Felix, quem faciunt aliorum cornua cautum !"
saepe suo caelebs dixit Acerra patri.

AD PINOTUM

1_148 Esse velim Venerem qualem, Pinote, requiris ?
Venalem nolo, vendibilemque volo.

IN QUINTUM ET QUINTINAM

1_149 Conjugis observat nutus, ut numina, Quintus :
verba putat leges, imperiumque preces.
Ducit, agit miserum, quo vult, Quintina maritum ;
ut dubites habeat, non habeatne, virum.
Contra naturam et mores, legesque loquendi,
grammatici fugite hinc ! haec vir, et hic mulier.

PARADOXON. AD AMICAM ABSENTEM

1_150 Uror amore miser ; tantoque potentius uror,
quanto qui me urit longius ignis abest.

IN PAULINAM

1_151 Primo infida viro Paulina, infida secundo,
toto interregni tempore casta fuit.
Casta metu famae, plusquam formidine culpae,
fructifero metuens credere semen agro.
Multus eam peteret licet importunus amator,
concessit nulli, sede vacante, locum.

IN GELLIAM

1_152 Dicere si sacris pretium est simonia rebus,
et rem divinam mercis habere loco :

tu simoniaca es vere, quae vendis amorem,
Gellia ; nam res est spiritualis amor.

IN QUANDAM

1_153 Res tibi in immensum quam parvo tempore crevit.
O mega nunc, annos *o micron* ante duos.

AENIGMA

1_154 Dic quibus hoc animal terrae nascatur in oris,
masculus est mater cui, mulierque pater.

ALIUD. AD PONTICUM

1_155 Esse duos oculos miror tibi, Pontice ; cujus
unocula est mater, unoculusque pater.

IN D. VITUM

1_156 An sis cornutus, Vite, nescio ; te scio taurum :
nuper enim nati sunt tibi tres vituli.

DACTYLUS. AD AMATOREM QUENDAM

1_157 Ad dominam intrepido vis tendere carmina cursu ?
Scire operae pretium est, quo pede versus eat.
Nimirum pedibus metrorum ex omnibus, unum
prae reliquis mulier dactylon omnis amat.

AMOR DESCENDENS

1_158 Incipit a geminis, perque os descendit, ocellis,
incidat in centrum donec amoris amor.

IN BALBAM

1_159 Balba vale sponso cum diceret, inquit, apud nos
spero futu-*tu*-rum te, *Phi*-philippe, brevi.

DE FURTO PROBLEMA. AD IURISTAS

1_160 Qui domino invito rem contrectaverit, est fur :
quid si hoc invita non faciat domina ?

IN PONTICUM

1_161 Pollicitus nonnulla, nihil mihi, Pontice, praestas,
ut medicus, quamvis nil det, ait "recipe".

IN CERELLIAM EUNUCHO GALLO NUPTAM

1_162 Nunc ego Spartanos iterum desidero mores,
spondeat ut nudo nuda puella viro.
Nuper enim sterili desponsa Cerellia Franco
crediderat Gallo nubere ; nupta capo est.

DE CORNIBUS. PROBLEMA

1_163 Si quando sacra jura tori violaverat uxor,
cur gerit immeritus cornua vir ? Caput est.

AD GERMANICUM, CALENDIS IANURAII 1600

1_164 Vel munus donato mihi, vel reddito versus,
quos hac donavi condicione tibi.

CHRIST CHURCH COLLEDGE IN OXFORD

1_165 Sit domus imperfecta licet, similisque ruinae ;
at patet in laudes area lata tuas.

IN PHYLLIDA

1_166 Phyllis amica capi nostro se carmine fingit :
carmen amat, carnem sed mage Phyllis amat.

AD SAMUELEM DANIEL

1_167 Tempora consumo nugis et inanibus ; et sic
ne pereant, vitae tempora perdo meae.

AD LECTOREM, DE SEIPSO

1_168 Nostra tibi brevitas ignavia forte videtur :
crede mihi, labor non est levis esse brevem.
Non facio ut multi, qui multa et stulta loquuntur :
sermo meus stultus forte, tamen brevis est.

IN GLORIOSUM THRASONEM

1_169 Cur immensa gerat miles calcaria Thraso,
quaeritur ? Immensum gloria calcar habet.

DE SEIPSO

1_170 v.1 Qui petit, accipiet, Jacobus apostolus inquit ;
2 o si Jacobus rex mihi dicat idem !

MUSICA AULICA DUARUM VOCUM

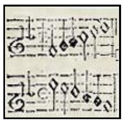

1_171 v.1 Dum tollitur, aulicus inquit.
2 Dum cadit, alter ait.

AD LECTOREM

1_172 v.1 Tabificum non accedat liber iste tabaccum :
2 terge libro potius posteriora meo.

AD LIBRUM

1_173 v.1 Me vivo moriere, liber, fortasse. Quid inde ?
2 Saepe senem moritur filius ante patrem.
3 Seu moriare igitur vivo me, sive superstes
4 sis mihi, mortalem me genuisse scio.

########################

II

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER SECUNDUS

AD LECTOREM

2_1 v.1 Ne placeant stultis, quorum sunt omnia plena,
2 carmina non multis nostra placere volo.
3 Sat mihi sunt pauci lectores ; est satis unus :
4 si me nemo legat, sat mihi nullus erit.

AD INCOMPARABILEM HEROINAM D. MARIAM NEVILLE, PATRONAM SUAM

2_2 v.1 Ex vatum ingeniis multorum gloria pendet ;
2 debetur merito laus tua tota tuo.

AD EANDEM

2_3 Si quem forsan habes, inimico nil male amicis
   omnibus ex animo visque facisque bene,
unum hoc est, quod tu non oblivisceris umquam,
   unum illud, numquam quod meminisse soles.

AD EANDEM

2_4 Pingitur in tabulis formae peritura venustas,
   vivat ut in tabulis quod perit in facie.
Non possum in tabulis ; quod possum carmine pingo,
   vivat ut in chartis quod perit in tabulis.
In tabula quamquam te ponere solus Apelles
   dignus, et in versu solus Apollo fuit.

AD D. I. H., POETAM INGENIOSISSIMUM

2_5 Egregius non sum vates, tamen e grege vatum ;
   e grege tu vatum non es, at egregius.

QUID NOVI? AD D. IOANNEM HARINGTON, EQUITEM

2_6 Stulta rogatorum me turba moratur euntem,
   quaeritat in lingua dum nova quisque sua,
"Numquid, Ovene, novi ? " "Nil novi scilicet", inquam ;
   "aut si quid novi, nil tamen", aio, "novi".

AULA

2_7 Quisquis in ambigua se non accommodat aula
   omnibus ingeniis, non habet ingenium.

IN AULUM

2_8 Factus eques quare es ? Te pluris ut aestimet uxor ?
   Jam non te, sed se diliget, Aule, magis.
Et tibi constabit pluris, quam consitit olim :
   carior ergo tibi, quam fuit, uxor erit.

IN CHYMICUM

2_9 Rem decoxit iners chymicus, dum decoquit aurum :
   et bona dilapidat omnia pro lapide.

TROJANUS

2_10 Trojani eversa sapuerunt denique Troja :

quis non Trojanum se fateatur in hoc ?

DE REMEDIO AMORIS

2_11 Igni subtrahito lignum (jejunia servans)
a muliere sede (sicut ab igne) procul.
Si tuus istorum neutro consumitur ardor,
uxor ducenda est : haec erit instar aquae.

TROYNOVANT. AD LONDINENSES

2_12 Ex cinere ut Phoenix Phoenicis nascitur alter,
Londinum Trojae prodiit e cinere.

IURISCONSULTORUM DEUS

2_13 Magnus in urbe deus Romana Terminus olim,
est Westminsteria major in aede deus.

TERRA

2_14 Omnibus in rebus medium laudare solemus ;
scilicet in medio credimus esse modum.
Est igitur caelo tellus laudatior alto :
in mundo medium nam tenet illa locum.

AD IACOBUM REGEM, DEFENSOREM FIDEI

2_15 Maximus es regum fidei qui castra sequuntur ;
nempe tuae fidei creditur ipsa fides.

AD ILLUSTRISSIMUM COMITEM DORCESTRIAE THOMAM SACKEVILLE, SUMMUM ANGLIAE THESAURARIUM etc.

2_16 Thesaurarius es regi regnoque fidelis ;
praestat thesauris omnibus ista fides.

AD ILLUSTRISISSIMUM COMITEM SALIBURIAE ROBERTUM CAECILIUM, REGIS SUMMUM SECRETARIUM etc.

2_17 Tu secreta tibi regnorum credita condis ;
estque tuae fidei semper habenda fides.

AD MAGNIFICOS VENETOS

2_18 Imperii emporii (mirum) fundamina vestri

funditus in fluido sunt solidata salo.
Ne solum mutis habitentur piscibus undae,
aequoris incultas incoluistis aquas.
Orbis in Oceano quae quondam pars fuit, urbs est ;
natura ante salum quod fuit, arte solum.
Imperio sedem hanc aeterno plus prope vobis,
quam sibi, constantem constituistis aquam.
Quid mirum vestram consistere legibus urbem,
legibus, exleges cum teneatis aquas ?

AD NOBILISSIMUM HEROA D. THO. EGERTON, ANGLIAE CANCELLARIUM

2_19 Legem ne violet vis adversaria juris
maxima, justitiam callida jura premant.
Jure tibi in leges permissa potentia summum
inter cancellos jus cohibere suos.

AD ILUSTRISSIMUM D. HENRICUM HOWARD, COMITEM NORTHAMTONIAE etc.

2_20 Sis claris, Howarde, licet majoribus ortus,
jamque renascentis nobilitatis honor.
Tu tamen, in prisco mirabile quod fuit aevo,
at nunc prodigii pondus, et instar habet,
postponis meritis mercedem, legibus arma,
virtuti vires, ingenioque genus.

GUILIELMUS CAECILUS, NUPER ANGLIAE THESAURARIUS. 1596

2_21 Perparvi sunt arma foris, stratagemata parvi,
sit nisi consilium, Caeciliusque domi.
Caecilius, velut alter Atlas, divinitus ortus :
hic humeris caelum sustinet, ille statum.

DE GUILELMO CAECILIO, VIRTUTE DUCE, COMITE FORTUNA

2_22 Fortunam comitem regina creavit Elisa :
cur non virtutem fecerat ergo ducem ?

AD REVERENDISSIMUM D. RICARDUM VAUGHAN, EPISCOPUM LONDINENSEM

2_23 Praesul es, o Britonum decus immortale tuorum,
tu Londinensi primus in urbe Brito.

AD EUNDEM

2_24 Hi mihi doctores semper placuere, docenda
qui faciunt, plus quam qui facienda docent.
Pastor es Anglorum doctissimus, optimus ergo ;
nam facienda docens, ipse docenda facis.

AD REVERENDISSIMUM D. THOMAM BILSON, EPISCOPEM WINTONENSEM

2_25 Tu mihi praeceptor quondam, Bilsone, fuisti :
   debeo praeceptis, scribo quod ista, tuis.

GUILIELMI WICHAM EPISCOPI OLIM WINTONENSIS VITA, A THOMA MARTINO L. L. DOCTORE LATINE EDITA

2_26 Defunctum vitae defuncto reddere vitam,
   non est cujusvis. Hic labor, hoc opus est.
Quod nisi fecisses, jam tu, Martine, perisses.
   Ergo per hunc unum vivitis ambo librum.

COLLEGIUM WINTONIENSE

2_27 Prima scholas Europae inter Wintonica, cujus
   pars ego, quae mea laus maxima, parva fui.
Hunc tibi primatum nec Zoilus ipse negabit,
   si tibi Wichamum noveret esse patrem.

PHILIPPUS SIDNAEUS

2_28 Quod sit ab antiquo tantum cantantus Homero,
   felicem Macedo rex vocat Aeacidem.
O me infelicem ! quia tu, divine Philippe,
   felix carminibus non potes esse meis.

AD EUNDEM

2_29 Qui scribenda facit, scribitve legenda, beatus
   ille. Beatior es tu, quod utrumque facis.
Digna legi scribis, facis et dignissima scribi ;
   scripta probant doctum te tua, facta probum.

IN NUPTIAS GUILIELMI COMITIS PEMBROKIAE ET MARIAE COMITIS SALOPIAE FILIAE, 1605

2_30 Moribus, ingenio, formaque, aetate, bonisque
   estis, et heroica nobilitate, pares.
Nobiliore tamen longe te conjuge dignum
   censeo, te dignam nobiliore viro.

AD ELIZABETHAM COMITISSAM RUTLANDIAE, PHILIPPI SIDNAEI FILIAM

2_31 Quod pater ille tuus fuerit, laus magna Philippi est ;
   laus tua, quod tanti filia patris eras.

AD LUCIAM COMITISSAM BEDFORDIAE

2_32 Praeclarum lux ipsa dedit tibi, Lucia, nomen,
luceat in toto nomen ut orbe tuum.
Te pater illustris generosaque mater in orbem,
in lucem virtus, ingeniumque tulit.

ANNULUS EQUESTRIS. AD D. HENRICUM GOODYEER, EQUITEM DIGNISSIMUM

2_33 Nobilitas aurum, virtus tua gemma sit, usque
versetur digitis annulus iste tuis.

AD D JOHAN HARINGTON, EQUITEM DOCTISSIMUM

2_34 Carmina non sine re tua sunt, sine nomine quamquam :
scriptores alii, re sine, nomen habent.

AD D. B.

2_35 Si bene qui latuit, bene vixit, tu bene vivis :
ingeniumque tuum grande latendo patet.

AD D. THOMAM CHALONERUM, EQUITEM PRAEPOSITUM DOMINI PRINCIPIS

2_36 Principis efformas tenerum sic pectus, ut olim
non modo regnorum rex sit, at ipse sui.
Quattuor hoc quintum regnis ut praeferat unum,
imperiumque sui quatuor imperiis.

AD D. ADAMUM NEWTON, PRINCIPI A STUDIIS

2_37 Tergemini Britonum regni spes altera princeps
jam docilis docto discit ab ore tuo.
Quem sic instituis, ventura ut nesciat aetas,
rex fuerit major, doctior, an melior.

AD D. GUALTERUM GWYN

2_38 Principis incrementa boni, vates pius, optas ?
Et "Cresce Arthuri in sede futurus" ais.
Ingenium natura dedit, fortuna secundet ;
et crescente tuus principe crescat honos.

FRANCISCUS DRAKUS. 1581

2_39 Drake, pererrati novit quem terminus orbis
quemque semel mundi vidit utrumque latus,
si taceant homines, facient te sidera notum,
atque polus de te discet uterque loqui.

Plus ultra Herculeis inscribas, Drake, columnis,
   et "Magno," dicas, "Hercule major ego."

VIRES BRITANNIAE. AD PRINCIPEM

2_40 Anglorum portae sunt portus, moenia classes,
   castra aequor, valli corpora, corda duces.

GLOBUS TERRESTRIS

2_41 Terra atque unda globum faciunt (quis crederet ?) unum.
   Scilicet haec semper manat, at illa manet.

INSANA SANITAS

2_42 Quo tibi potarum plus est in ventre salutum,
   hoc minus, epotis hisce, salutis habes.
Contingant utinam tales tibi mille salutes !
   Non equidem invideo : mi satis una salus.
Una salus sanis nullam potare salutem :
   non est in pota vera salute salus.

THEOLOGUS

2_43 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.

POLITICUS

   Si sciat hoc alter, scire tuum nihil est.

OMNIA APPETUNT BONUM

2_44 Fallor an a verbo nomen trahit optimus opto ?
   Optat enim sapiens optima quisque sibi.

RARA AVIS IN TERRIS

2_45 Virgo puellari morbi Burgunda laborans,
   jam desperata saepe salutis ope,
a medicis mentam consultis jussa minutam
   sumere, quae multis ultilis herba fuit.
Quam per peccatum sic vivere, maluit (id quod
   peccati pretium debuit esse) mori.

DEMOCRITUS ET HERACLITUS

2_46 Ille nihil nisi risit, et iste nihil nisi flevit :
   istene ridendus, flendus an ille magis ?

IN LANGAM

2_47 Langa Lutherano nubens Papana marito,
ansam ut dissidii tolleret omnia ait :
"Jurgia ne pacem perturbent ulla futuram,
tu mihi sis facilis, non ero dura tibi.
Arbitrii libertatem mihi cedito, eritque
de reliqua tecum lis mihi nulla fide."

KING ARTHURS ROUND TABLE

2_48 Cur praefers mensam quadratae, Arthure, rotundam ?
Fecerunt homines quadra, rotunda Deus.

AD ANNAM

2_49 Multum amet, ingenii nec sit vulgaris oportet,
ex merito qui te laudet, ametque tuo.

IN HERNICUM

2_50 Commendans animam caelo, terraeque cadaver,
Hernicus, horrendum mortis iturus iter,
uxorem interea tempus captare, novumque
audivit sibi jam conciliare virum.
Invidus audito hoc, delusa uxore, revixit
denuo, decresset cum tamen ante mori.

DE AMORE ET FIDE

2_51 Fecerunt amor atque fides divortia : nusquam
non suspecta fides, suspiciosus amor.

AMATOR

2_52 Spes incerta, timor constans, fugitiva voluptas,
gaudia maesta, dolor dulcis, amarus amor.

AETAS AUREA

2_53 Cognita Tartarei cum nondum vis foret auri,
aurea cur aetas illa vocata fuit ?

IN ALANAM

2_54 In thalamo natura locum cui praebuit imum,
in mensa summum sumit Alana sibi.

3 Scilicet, imperium facilis cum conjuge conjunx
4 dividit : hic noctes regnat, et illa dies.

MORS GERMANICA. AD POLYNICUM

2_55 v.1 Mors, inquit Seneca, est non esse, Polynice. Contra,
2 Germanus mortem non bibere esse putat.

IN PHILODEMUM

2_56 v.1 Rara fugis propter pretium, communia quaeris :
2 carior est cara vilis amica tibi.

IN BATTUM

2_57 v.1 Batte, tacenda ultro loqueris, veniamque precaris :
2 visne tibi venia nil opus esse ? tace.

GORDIUS NODUS

2_58 v.1 Quem solvit rex ense suo, magis estne solutus
2 ingenio nodus Gordius, an gladio ?
3 Ingenio nodum potes hunc dissolvere nullo :
4 sed nec Alexander scinderet ense suo.

AMOR

2_59 v.1 Bellum, pax rursus, vitia haec in amoribus insunt :
2 se comitantur enim semper Ερως et Ερις.

LITES, LEGES. AD D. GUILIELMUM JONES, JURISCONSULTUM, COGNATUM SUUM

2_60 v.1 Lis genuit leges, legum lis filia : vivi
2 non sine lite solet, nec sine lege potest.

PARCUS ET PRODIGUS

2_61 v.1 "Rhetoricae studiosus ego sum," prodigus inquit.
2 Parcus ait, "Logicae sum studiosus ego."
3 Semper clausa manus, logicam designat, avari ;
4 prodiga, rhetoricam, semper aperta manus.

Πόνος

2_62 v.1 Romanis gnavis cum vix dolor ipse labor sit,
2 ignavis Graiis est labor ipse dolor.

(*Microsoft Word* ne permet pas d’accentuer correctement les mots grecs.)

VIR BONUS, FORTIS, SAPIENS

2_63 Divitiis plerumque caret bonus, intus abundans,
ingenio fortis vir, sapiensque fide.

ORDO VELLERIS AUREI

2_64 Dux Burgundorum, vetus ut fert fama, Philippus
ordinis aurati velleris autor erat.
Auriferos cujus nunc haeres possidet Indos :
non igitur fuit hic ordo, sed augurium.

IN COMITIS DORCESTRIAE ANGLIAE THESAURII DICTUM : NEC TEMERE NEC TIMIDE

2_65 Omnia despera prudenter, et omnia spera
fortiter : ut caveas omnia, nil metuas.

IN D. HENRICI NEVILLE EQUITIS EIUSDEM GENERI DICTUM : NE VILE VELIS

2_66 Nil vanum nec vile velis, generose Neville ;
nil prope cum valeant vilea, vana nihil.

AD PHILIPPUM SIDNEIUM, DE IPSIUS ARCADIA

2_67 Ipse tuam moriens, vel conjuge teste, jubebas
Arcadiam saevis ignibus esse cibum.
Si meruit mortem quia flammam accendit amoris,
mergi, non uri debuit iste liber.
In librum quaecumque ea dat sententia, nulla
debuit ingenium morte perire tuum.

AD IANAM AUDOENAM, DOCTISSIMAM FOEMINAM

2_68 Nulla tuarum audita mihi neque visa sororum
longaevus genuit quas tibi quinque pater.
Quot sint ergo scio, quales tibi, Jana, sorores,
nescio ; si similes sint tibi, Jana, scio.

AD D. IOANNEM THORIUM, AMICUM SUUM

2_69 Nulli inimicus ero, sed nec nisi amicus amico :
nam cuicumque semel, semper amicus ero.

GRAMMATICA FOENARATORUM

2_70 Serpentes, nantes, gradientes, atque volantes,
hos, has omnes, haec omnia vincit Amor.

Hic, haec, hoc, nummus, regina pecunia, et aurum
sunt tria, queis vincens omnia cedit amor.

AD QUENDAM NEUTRI PARENTUM SIMILEM

2_71
Cur tam dissimilem sibi te genuere parentes,
qui tamen unanimes te genuere simul ?
Certa tibi cecidit neutrius forma parentis,
dum, te formet uter, certat uterque parens.

AD DUOS ANONYMOS, VENETIIS REDUCES

2_72
Expensas quadruplex ut compensatio vobis
redderet, ad Venetos instituistis iter.
Unde lucro simul ac vestro rediistis, amici
gaudebant damno vos rediisse suo.

ADULTERIUM ET FORNICATO

2_73
Ignavus moecho quantum distare videtur
scortator ? quantum comicus a tragico.

DE HERCULE. AD C. D.

2_74
Frangere quem nulla valuit virtute, labores
quis fuit Herculeos maximus inter ? amor.
Lenam non potuit, potuit superare leaenam :
quem fera non valuit vincere, vicit hera.

OSCULUM SALUTATIONIS

2_75
Basia da tria, Phylli, mihi ; tria si dare non vis
oscula, da saltem tot, quot habes labia.
Das unum, sumisque ; negas duo basia, Phylli :
vel tibi sume tuum, vel mihi redde meum.

PROBLEMA AD PHYSICOS. DE BASIIS

2_76
Si nihil ad suavem spectarent basia gustum,
oscula cur solo semper ab ore damus ?

IN LABIENUM

2_77
“Sic, inquit, petitur caelum, sic itur ad astra”,
ascendens furcam fur Labienus ait.

IN ALEXANDRUM

2_78 Unus Pellaeo juveni non sufficit orbis.
O juvenis ! mundo mens tibi major erat.
Uni Pellaeus juvenis non sufficit orbi,
magnus Alexander, sed tamen orbe minor.

AD FIRMICUM, IN AULUM

2_79 Tu credis nullis, omnes tibi, Firmice, credunt :
omnibus, Aule, soles credere, nemo tibi.

IN QUENDAM CARMINIFICEM

2_80 Sic potas tamquam sine potu nemo poeta,
aut tamquam potus quisque poeta foret.
Ebrie carminifex, dematur syllaba primae
proxima ; tum titulis, quod manet, adde tuis.

IN ANONYMI CUJUSDAM MENDACES EPISTOLAS

2_81 Ad nostras non rara manus tua epistula venit :
aut raro, aut numquam, scribis evangelium.

MEDICE CURA TEIPSUM. AD GILBERTUM

2_82 Ut teipsum cures frustra, Gilberte, moneris ;
est tibi nam semper maxima cura tui.

IN FOENERATOREM QUENDAM ANONYMUM

2_83 Mutua quae Flavae sestertia mille dedisti,
fenore cum solido restituenda petis.
Si tibi reddiderit sortem, nil nomine debet
fenoris : usuram corporis ejus habes.

IN HYPOCRITAM

2_84 Omnia dissimulans simulansve facis, licet ingens
dissimulare dolor sit, simulare labor.

ERASMI MORIA

2_85 Stultitiae laudem scripsisti primus, Erasme.
Indicat ingenium stultitia ista tuum.

ANAGRAMMATISTAE

2_86 Quonam vocales huc illuc pellere tandem
vultis, et infantes cogere litterulas ?
Otia ut Augusto faciente, solebat in unum
cogere Thrysis oves rure, capras Corydon.

IN QUENDAM DOCTOREM INDOCTUM

2_87 Artis nuper eras imberbis inersque magister ;
barbatus nunc es doctor, inersque magis.

NUDUS AMOR

2_88 Quae villis natura feras, et gramine campos
ornat, aves pluma, vellere vestit oves,
denique frigidulo quodcumque sub aere nasci
contigit, innata veste, vel arte tegit,
vestivit nudum cur omnia praeter Amorem ?
Quo nudus magis est, hoc minus alget Amor.

DE FISCO. AD GUILIELMUM PITS AMICUM SUUM

2_89 Influit in fiscum collecta pecunia, sicut
undique flumineas imbibit aequor aquas.
Effluit ex fisco dispersa pecunia, sicut
aequoris in fontes versa recurrit aqua.
Nec dum fluminibus saturae sunt aequoris undae,
nec jugis fontes evacuantur aquae.

IN PERFIDAM

2_90 Credendo vanis didici non credere verbis :
spes desperantem me mea falsa facit.

PECCATUM ARGENTEUM

2_91 Viderunt nullos Saturnia secula moechos :
mundus erat, donec sub Jove mundus erat.

LENA

2_92 Nulla tibi pars est non vendita corporis : ipsam
distraheres animam ; nemo licetur eam.
Distraheres animam, si non emptore careres.
Nullus eam pretio, Daemona praeter, emet.

PHILAUTIA

2_93 *Tu* persona secunda, *ille* ultima, prima *ego* : nostrum
nemo tamen sibi non esse videtur *ego*.

SAPIENTIA

2_94 Quis dives ? sapiens ; quis pauper ? stultus inersque.
Si sapio ergo, brevi tempore dives ero.
Quis sapiens ? dives ; quis stultus ? pauper inopsque.
Ergo, si dives non ero, stultus ero.

ETYMON VENERIS

2_95 Dicitur, ut Cicero, quod ad omnia sponte veniret,
an quod veniret omnibus, alma Venus ?

IN EBRIOSUM QUENDAM

2_96 Tam potabile si foret aurum optabile quam sit,
quanta tuus venter aurifodina foret !

AD POLLAM

2_97 Basia, Polla, negas nulli, das oscula nulli ;
humida sed siccas vertis ad ora genas.
Imponenda novis si sunt nova nomina rebus,
oscula jam debent nomen habere novum.

AMICUS ET CONIUX

2_98 Spiritus est carus nobis ; hinc carus amicus.
Cara viro conjunx cur ? quia cara caro.

IRA

2_99 An quia virtutem soleat calcare, vocavit
iram virtutis calcar Aristoteles ?

FLORA ROMANA

2_100 Quae vectigalem totum sibi fecerat orbem,
vectigalis erat, Roma superba tibi.
Nam pro vectura quicquid tibi, Flora, dabatur,
vectigal potes hoc jure vocare tuum.

ETYMON ANGLICAE VOCIS 'ANGER' (IRA)

2_101 Angitur iracundus homo ; non re modo, verum
nomine, quam prope sunt *anger* et *angor* idem !

DE SEIPSO

2_102 Ludicra dum tracto graviter, studeo quasi ludens ;
dum leviter tracto seria, ludo studens.

TITULI MULIEBRES

2_103 Vir quamcumque comes duxit, comitissa vocatur ;
non semper, nupsit cum comitissa, comes.
Sic a sole suum derivat Cynthia lumen ;
sol a se lucem, non aliunde, petit.

AD ZOILUM

2_104 Laudatur merito laudator, amatur amator :
ergo ut lauderis lauda, ut ameris ama.

MEDIA AETAS

2_105 Ultima dum fragilis ducatur linea vitae,
certa tenet medium linea nulla locum :
quae media a doctis et vulgo dicitur aetas,
ante obitum quae sit dicere nemo potest.

AD TINCTOREM QUENDAM CANESCENTEM

2_106 Qui barbae color ater erat, mutatur in album :
natura hoc fieri, non tamen arte, solet.

AD AULUM

2_107 Exegit regem nova Roma superba superbum :
quid mirum ? reges nemo superbus amat.
Dic cur tam pauci regum inveniantur amici :
sunt quoniam pauci regibus, Aule, pares.

BED. AD MAURITIUM GRIFFIN, POPULAREM SUUM

2_108 Angli *bed* lectum vocitant, Cambrique sepulcrum ;
lectus enim tumuli, mortis imago sopor.

BIBLIOTHECA RIDERI

2_109 Quid sibi ridendi vult bibliotheca Rideri ?
Unus enim non est bibliotheca liber.
Verborum cum theca sit haec, non theca librorum,
lexicon hoc dici dictiotheca potest.

NUMMUS. AD I. TOVEY, AMICUM SUUM

2_110 Anne numum vocitant, criticique numisma Latini,
quod νόμον Argivi, quodque νόμισμα vocant ?
An quia, numme potens, numerata pecunia vulgo
diceris, a numero tu quoque nomen habes ?
Anne deam quia te, regina pecunia, mundus
aestimat, et nummo numen inesse putat ?

IN I. S., AVARUM

2_111 Ferrea cista auri custos tibi, ferrea porta,
ferrea tota domus, ferreus et dominus.

DE FLORA ROMANA. AD GRAMMATICOS

2_112 Placabant Floram pro frugum floribus olim
Romani, et florum constituere deam.
Corporis atque bonae nimium quae prodiga famae,
dicitur ad frugum non rediisse bonam ;
sed se prostituens in primo flore juventae
cum fructu florem perdidit ipsa suum.

IN I. PROTUM

2_113 Sicut ab arboribus, ventoso sidere quassis
autumni, frondes decutiuntur humi ;
omnia gesticulans moto sic vertice calvus
decussit crines concutiendo caput.

IN THEODORUM

2_114 Jam septem denos ageret cum rex David annos,
fovit ei gelidum pulchra puella latus.
Cui ne dissimilis tanto videare prophetae,
duxisti juvenem jam, Theodore, senex.

ANGLIA PLAGA, 1603

2_115 Consumptis tot peste viris, tot peste puellis,
vix habet in nobis jam nova plaga locum.

AD QUANDAM

2_116 Quam natura tibi, si tam fortuna faveret,
ditior Anglarum femina nulla foret.
Tempore Trojani belli si nata fuisses,
digna fuit causa Troja perire tua.

IN PERIURUM, PROPRIO CHIROGRAPHO CONVICTUM

2_117 Perfidus es frustra, verum qui voce negasti,
cum prodat te, non inficianda, manus.
Major ut in dictis constantia quam sit in actis,
os idcirco tibi, non dedit ora Deus.
Cui binas Deus ergo manus, linguam dedit unam,
unde manus simplex est tibi, lingua duplex ?

IN COTTULAM, GRAMMATICASTRUM

2_118 Exposuit Graecam Labyrinthi Cottula vocem,
reddat inaccessum quod labor-intus iter.

ANAGRAMMA ROMAE. AD CARTHAGINIENSES

2_119 Annibal in paucas fortunam distulit horas,
non bene Romanas praemeditatus opes.
Vincere cum sciret, fortuna nesciit uti
Poenus homo, quamvis *afer*, eoque *vafer*.
Heu, quantum Annibali *nocuit differre parato* !
Servata est minima maxima *Roma mora*.

IN MAGNUM CLERICUM

2_120 Plurima degustat stomachus, nil concoquit, aeger :
sic tu scis, fateor, multa ; nihilque sapis.

IN QUENDAM DAVIS, JAM NUPER DEFUNCTUM

2_121 Davisiis jactas te Londinensibus ortum,
Cambrensem nactus ne videare patrem.
Quae tu nobilitas, saperes modo, summa fuisset !
respuis, obscuros et tibi quaeris avos.
Quam male cum patria tibi convenit, et bene, terra
namque pudet patriae te, patriamque tui.

IN AULUM

2_122 Quidquid es, insipiens sapientibus, Aule, videris,
et stultis sapiens esse ; quid ipse tibi ?

IN LINUM DOCTOREM

2_123 Cur tam pro forma cupide facis omnia, famam
negligis ingenii ? *Forma dat esse rei*.
Audeat hoc siquis physicum, Line, dogma negare ;
assero, doctori Forma dat esse tibi.

IN THAIDA

2_124 O utinam vel bella minus, bona vel magis esses !
turpius est pulchra nam meretrice nihil.

POLYGRAPHUS ANONYMUS

2_125 Cum premeret te dira fames, urgeret egestas,
finderet et fauces insatiata sitis,
distraxti miseros, distractior ipse, libellos :
quid faceres ? suasit sic *malesuada fames*.
Paupertate tibi sic imperitante, coactus
es libros tu nunc *edere*, tunc *edere*.

IN CALVUM

2_126 Ecce, tibi nulli superant in vertice crines,
nullus in infida stat tibi fronte pilus.
Omnibus amissis a tergo e fronte capillis,
quid tibi jam restat perdere, calve ? caput.

AD CLAUDIUM ET LINUM

2_127 Nil nisi velle deest, bonus ut sis, improbe Claudi.
Improbus ut, Line, sis, nil nisi posse deest.

AD GEORGIUM

2_128 Sive *Georgius* in nostro vis esse libello, (Nom.)
quam lente in versum progrediare vides.
Sive tui *generis* celebrarem carmine laudes, (Gén.)
difficilis fieret mentio crebra *tui*.
Seu meritas vellem versu *tibi* reddere grates, (Dat.)
nulla tibi posset gratia digna dari.
Est bene quod versu non *accuseris* in ullo : (Acc.)
hac una nomen condicione placet.
Si te appellari malles, generose *Georgi*, (Voc.)
semper in extremum conjicerere locum.
Hei mihi, sermones *te*cum producere longos (Abl.)
non possunt ullo carmina nostra modo.

MILITAT OMNIS AMANS

2_129 Non male militibus meretrices contulit Aulus :
Mars locat armatum corpus, inerme Venus.

SACRAMENTUM MILITARE

2_130 Sacramenta vocant sacra juramenta Latini,
quae praestat lecto bellica turba duci.
Si sacramentum nihil est nisi juramentum,
sacramenta quidem plura duobus erunt.

IN ALANUM, ET AVARUM ET MANCUM

2_131 Munera si gratis manco donatis Alano,
fiet centimanus, qui modo mancus erat.
Si tamen exspectes aliud pro munere munus,
quamvis centimanus sit, tibi mancus erit.

REGUM STATUS

2_132 Dum non vult alter, timet alter dicere verum
regibus. O miserum regis in orbe statum !

VIS, IUS. AD JURISCONSULTUM. AD D. GUILIELMUM JONES, IURUSCONSULTUM, COGNATUM SUUM

2_133 Vi jus adversum, vis adversaria juri,
inversum adversum nomen virumque sibi.

IN MARCUM

2_134 Uxores, viduas, ancillas, scorta, puellas
diligis ; uxorem negligis ipse tuam.
Inter tam variae Veneris certamina, quare
quod licet, hoc solum non tibi, Marce, libet ?

DESPERATE DEBT

2_135 Debitor uxoris quis non ? solvendo quis autem ?
Uxori solidum solvere nemo potest.

IN CULIANUM

2_136 Vir sapiens miraclum : hodie miracula cessant ;
hoc igitur nostro tempore nemo sapit.
At, Culiane, sapis : quare miracula nondum

cessant, aut nondum tu, Culiane, sapis.

IN MARCUM, HOMINEM VENUSTUM

2_137 Marce, tui partem Venus improba adussit ; ut esses
ex aliqua saltem parte venustus homo.

IN ADRIANUM VERSIFICATOREM

2_138 Ridiculos versus, ridenda epigrammata scribis,
ridendum in quibus est, ridiculumque nihil.
Nullus in his jocus est, at risit lector : id ipsum
risit, in his nullum versibus esse jocum.

EGO, TU, ILLE. AD QUENDAM GRAMMATICASTRUM

2_139 Nullus homo est qui se non praeferat omnibus unum ;
hinc personarum prima vocatur *ego*.
Praesentem laudas, absentem laedis amicum ;
scilicet hinc mihi *tu* proximus, *ille* tibi.

PETITE ET DABITUR VOBIS

2_140 Quae fuit a Domino promissa petentibus olim
gratia, nunc solis dantibus illa datur.
Dant homines hodie gratis nihil, omnia gratis ;
ex nihilo nil fit : da, dabiturque tibi.

CONJUGES, LIBERI, PARENTES

2_141 Sunt unum vir et uxor, erant duo corpora : ut unum
corpus erant, duo sunt filius atque pater.

IN MARCUM CAUSIDICUM

2_142 Ipse tibi causas dicis, non, Marce, clienti,
qui tibi Londinum, non sibi, portat opes.
Certa tibi lex est, lis est incerta clienti :
tu lucri, damni certus et ille sui.

AD PATREM

2_143 Vir quanto praestantior est quam femina, tanto
parte mei natus sum meliore tuus.

AD ATILUM

2_144 Atilus antiquos referens ab origine mores,

conjugis inclusae vir dominusque suae est.
Scilicet hoc praestat mulieri, quod Deus Evae
dixerat, *aerumnas multiplicabo tuas*.

QUALEM UXOREM VELIT. AD AMICUM SUUM, D. GUILIELMUM BUTTON, 1606

2_145 Hanc volo quae facilis sit amari, eadem sed amare
difficilis, bello corpore, mente bona.
Rivales in amore volo : mereatur amorem
multorum quod amo ; nil ego solus amem.

AD QUENDAM, QUOD NULLOS SIBI SIMILES LIBEROS GIGNERET CONQUERENTEM

2_146 Visne tibi similem generari ex conjuge prolem ?
Uxorem primo quaerere tibi similem.

AD MARITOS. DE AMORE CONJUGALI

2_147 Cum pater uxorem noster sibi sumeret Evam,
quem plus diligeret conjuge, nemo fuit.
Ergo maritalis summus, velut ordine primus ;
patrius est, nata prole, secundus amor.

EPITAPHIUM DRAKI

2_148 Relligio quamvis Romana resurgeret olim,
effoderet tumulum non puto, Drake, tuum.
Non est quod metuas ne te combusserit ulla
posteritas : in aqua tutus ab igne jaces.

EPITAPHIUM NOBILIS PUERI, AVO ET PATRE SUPERSTITE, DEFUNCTI

2_149 Non servat methodum, logicae mors nescia nostrae ;
occidit ante patrem natus, avumque nepos.

EPITAPHIUM MAURI

2_150 Corpus mente sua caret ; et mens corpore Mauri.
Maurus utroque caret : nil nisi nomen habet.

EPITAPHIUM PYRAMI ET THISBES

2_151 Abstulit hunc vobis mors, hostis amica, dolorem,
qui mortem vobis attulit ante dolor.

MORUS MORIENS

2_152 Abscindi passus caput est a corpore Morus ;

abscindi crines noluit a capite.

TRES LINGUAE CRUCIFIXAE

2_153 Lingua Pelasga artis custos sophiaeque vetustae,
Romana imperii, tertia lingua Dei.

DON ANTONIO REX PORTUGALLIAE

2_154 Inter te regnumque tuum divortia nuper,
at sine consensu facta fuere tuo.
Dicere de regno potes ipse tuo quod et olim
Christus de regno dixerat ipse suo.

ALEXANDER, ARISTOTELES

2_155 Maximus hic regum, doctissimus ille sophorum,
magnus Alexander, major Aristoteles.
Doctus Alexandrum meliorem reddidit ille ;
non hic majorem magnus Aristotelem.

PLATO

2_156 Quae primum in labris pueri sedere Platonis,
in libris resident usque Platonis, apes.

GEORGICA VIRGILII

2_157 Carmina de terris scribis, Maro, culta colendis,
tu lectoris agros ingeniumque colis.

PERSIUS POETA

2_158 Scripta tenebrosi lego, non intelligo, Persi :
lectores nimium negligit ille suos.

TACITUS

2_159 Veracem fecit probitas, natura sagacem,
obscurum brevitas te, gravitasque brevem.

AD MARTIALEM

2_160 Dicere de rebus, personis parcere nosti,
sunt sine felle tui, non sine melle sales.

AD PETRARCHAM

2_161 Semper, dum tua Laura legetur, lis erit, utrum
tu Laura, lauro dignior anne fores.

PLINIUS A PHILEMONE HOLLANDO MEDICO ANGLICE VERSUS

2_162 Plinius est longus, quia multa, brevis quia multum
scribit ; at Hollandus longior at brevior.

DE CICERONE. AD CATULLUM

2_163 Tu quod dixisti verum ; verumque, Catulle,
quod praedixisti de Cicerone, fuit.

AD HISTORICOS HUIUS SAECULI. AD D. THOMAM SACKEVILLE, COMITIS DORCESTRIAE FILIUM

2_164 Mendacem historico non esse satis fuit olim :
mendacem contra nunc satis esse, sat est.
Hic negat, alter ait : credet miserabilis utri
proxima posteritas ? Hic ait, ille negat.
Scinditur historicum *studia in contraria vulgus* ;
vixque minor constat cui sit habenda fides.

REGES, POPULUS

2_165 Labitur indocto populus sub principe : sicut
prae capitis titubant ebrietate pedes.

SENATUS

2_166 Rex regnat solus, cur non regit omnia solus ?
Qui regit et regitur, rectius ille regit.

AD HISTORICUM. AD D. THOMAM SACKEVILLE

2_167 Historias versando peritus, id absque periclo,
quod docti damnis experiuntur, habes.
Nec tam multa gravis rerum experientia longo
tempore, quam parvo te docet historia.

DE DIAETA, AD D. IOANNEM HARINGTON, EQUITEM

2_168 Si tarde cupis esse senex, utaris oportet
vel modico medice, vel medico modice.
Sumpta, cibus tamquam, laedit medicina salutem,
at sumptus prodest, ut medicina, cibus.

PARES FRANCIAE

2_169
Non omnino pares estis : tamen est quoque quaedam
imparium paritas, imparitas parium.

P. MAGNUS., C. MAJOR., F. MAXIMUS

2_170
Maximus hic magno minor est, majoreque major :
quis fuit istorum maximus ergo trium ?

AD DOCTISSIMUM D. THOMAM SACKEVILLE, COMITIS DORCESTRIAE FILIUM

2_171
Judicium ingeniumque tuum describere versu
ingeniumque mihi judiciumque deest.
Judicio, ingenio polles, potes omnia, si non
fallor ab ingenio judicioque meo.
Judicium, ingeniumque meum quodcumque sit, haud sum
falsus in ingenio judicioque tuo.

DE SEIPSO. AD SAMUEL DANIELEM POETAM

2_172
Si bona non facio, quid mirum, epigrammata ? Numquam
versificans ungues rodo, caputve scabo.

SENSUS

2_173
Quinque voluntatisque voluptatisque ministri
officium faciunt, an magis officiunt ?

VISUS

2_174
Quo similis menti magis est, magis avocat illam
visus, et ad nutus ducit agitque suos.

AUDITUS

2_175
Quam cito vocalis vanescit in aure voluptas,
quae velut aura venit, quae velut aura fugit !

ODORATUS

2_176
Os oculosque inter, naris gnarissima, quiddam
carnale, et quiddam spirituale sapis.

GUSTUS

2_177
Quo vis ut gustus major sit in ore voluptas,

hoc tibi constabit pluris, emenda fame.

TACTUS

2_178 Est qui delectet nos tantum, est quique titillet
tactus, et hic juvenes afficit, ille senes.

OBIECTA SENSUUM

2_179 Visa, audita, olfacta mihi, gustataque, tactaque
afficiunt sensus, inficiuntque meos.

TACTUS ET GUSTUS

2_180 Sunt qui nare nihil, sunt qui nihil aure juventur ;
sunt etiam quorum lumina luce carent.
Gustu autem tactuque curet cur nemo ? Tuetur
ille individuum sensus, at hic speciem.

EPIGRAMMA, SATYRA

2_181 Nil aliud satyrae quam sunt epigrammata longa :
est, praeter satyram nil epigramma brevem.
Nil satyrae, si non sapiant epigrammata, pungunt ;
ni satyram sapiat, nil epigramma juvat.

MUTUS

2_182 Labra movet, veris non verberat aera verbis :
quid velit, interpres dicat Apollonius.

CAECUS ET SURDUS

2_183 Cur oculis pollet magis hic, magis auribus ille ?
His oculis audit, auribus ille videt.

DENTES ET LINGUA

2_184 Dens quasi dictus edens, lingua a lingendo vocata,
traxit ab officio nomen uterque suo.

PHOENIX ET VIPERA

2_185 Tu pereundo paris viventem mortua, Phoenix ;
vipera vi pariens, tu pariendo peris.

BOMBYX

2_186 Arte mea pereo, tumulum mihi fabricor ipse ;
fila mei fati duco, necemque neo.

DEXTRA

2_187 Sive quid accipio, seu do, cur porrigo dextram ?
Ne, mea quid faciat dextra, sinistra sciat.

LAEVA

2_188 A laevore datum nomen tibi, laeva ; laboris
impatiens longi, desidiosa manus.

DIES SOLIS

2_189 Qua prima emicuit lux, nondum sole creato,
unde fit, ut solis dicta sit illa dies ?

TERRA DI LAVORO

2_190 Plena voluptatis tellus, Campania, quondam,
cur hodie nomen *Terra Laboris* habes ?

VESTES

2_191 Antiquata viget novitas, renovata vetustas
nascitur, et veteres nunc novitate placent.

VINUM

2_192 Angusto tristem pellens ex corde dolorem,
tu cor laetificas laetificando meum.

OVIS

2_193 Seu caro, seu corium, fetus, fimus, alea, chorda,
lanave, lacve deest : omnia praestat ovis.

AGRORUM STERCORATIO

2_194 Vile excrementum stercus, sed inutile non es :
tu nutrimento das alimenta meo.

HARMONIA

2_195 Inter dissimiles voces concordia major
quam similes : hominem vir mulierque facit.

PSITTACUS

2_196 Si rerum sit fas invertere nomina, *parret*
garrulus, inverso nomine, *prater* erit.

ATRAMENTUM ET CHARTA

2_197 Certius ut feriat dubios color ater ocellos,
poscit ab opposito lumen opemque suo.

COMOEDIA

2_198 Indicat in scaena nostros comoedia mores :
non habet in nobis fabula ficta locum.

PALLIATUS ET TOGATUS

PALLIATUS
2_199 Longius a terra quam nos sunt pallia nostra.
TOGATUS
Verro toga terram, mens super astra volat.

SATYRA

2_200 Idem qui legum, satyrarum finis, idemque
principium ; mores has genuere mali.

EUNUCHUS

2_201 Testibus exsectis, periit mihi mascula virtus :
me tamen esse virum mentula testis erit.

CLEPSYDRA

2_202 Clepsydra mentitur verissima : nempe foramen
tempore fit semper majus, arena minor.

MERCATOR

2_203 Dives utrum pauperne sit, haud mihi dicere promptum est,
qui spes infido credit opesque mari.

LIBIDO

2_204 Deformem nigra formosam nocte videri
non nox atra facit : caeca libido facit.

DONNA

2_205 Quo magis uxori dominatur nemo vir, unus
uxorem dominam cur vocat ille suam ?

MILES

2_206 Infligat Mars multa licet tibi vulnera, non tam
Mars nocet armatus, quam tibi nuda Venus.

EXERCITUS

2_207 Gens ingens fidei malefida, immanis, amansque
caedis, et humano sanguine tincta manus.

AMANTIUM LACRYMAE

2_208 Humorem fervens ex ligno expellit ut ignis,
ex oculo lacrimas elicit intus amor.

STELLAE

2_209 Impare qui numero gaudet, mihi credere par est
impare quod numero condidit astra, Deus.

VENETIAE

2_210 Ut mare nil nisi aquae, caelum nihil est nisi stellae ;
sic sunt Venetiae nil nisi divitiae.

LYRA

2_211 In tam diversis cum sit concordia chordis,
tam discors hominum non pudet esse genus ?

AUCEPS

2_212 Excipe crudelem, qui ludere nescius, ignem,
cuncta elementa tuis dant alimenta jocis.

ECHO

2_213 Vocem nulla potest ars sculpere, pingere nulla ;
sola repercussos exprimit Echo sonos.

SPECULUM

2_214 Fingere non Phidias, nec Apelles pingere motum
novit : tu Phidia plus et Apelle facis.

ECHO ET SPECULUM

2_215 Nil in se, praeter vocem, vitale habet echo :
ut vivat, speculum non nisi voce caret.

MUSICA. AD AMICUM SUUM D. GUILIELMUM JAMES

2_216 Optima Musarum est ; reliquis idcirco negatum
artibus, a Musis musica nomen habet.

AD D. HENRICUM FANSHAW, EQUITEM, MUSARUM MAECENATEM

2_217 Tres tibi donavi libros, tu tres mihi libras ;
nullus adhuc nostrum carius emit opus.

ALBION. AD REGEM

2_218 Distracta imperiis olim fuit Anglia septem,
diversa in partes insula tota novem.
Infelix quondam divisa Britannia, sub te
Principe jam felix, *Albion* Ολβιον est.

########################

III

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER TERTIUS

AD ILLUSTRISSIMAM AND LAUDATISSIMAM DOMINAM MARIAM NEVILLE, PATRONAM SUAM

3_1 Te quoties laudo, nil mentior, at nec adulor ;
laudis nulla capit plusve, minusve cupis.
Non quaeris, sis laude licet dignissima, laudem :
est inter laudes haec prope summa tuas.

AD EANDEM

3_2 Quae parientis onus, cum nondum nata fuisses,
matris eras, nunc es nata parentis honos.

AD LECTOREM DE SUO LIBRO

3_3 Ne tibi non placeant vereor mea carmina, lector
candide ; ne placeant, lector inepte, tibi.

ELIZABETHAE NUPER ANGLORUM REGINAE VIRGINIS PARTUS, 1602

3_4 Scotia nobiscum gentem concrescit in unam,
iste tuae partus virginitatis erat.
Est unire magis quam multiplicare beatum ;
tuque magis felix non pariendo parens.

AD HOLLANDUM, 1602

3_5 Tu non *invita* gessisti bella *Minerva*,
Anglorum Pallas dum tibi ferret opem.
Fortunae rota versa tuae est ; mors alter Ulysses,
Pallada surripuit, Palladiumque tuum.

AD IACOBUM REGEM BRITANNIAE etc.

3_6 Aurea praefati venit jam Principis aetas,
Bruti indivisum qui diadema gerat,
et penitus toto divisos orbe Britannos
uniat, et palmam pacis in orbe ferat :
ut qui pacifice sentit, jam dicere possit
omne bonum nobis ex Aquilone venit.

AD HENRICUM PRINCIPEM

3_7 Spes Britonum, soboles tanto speranda parenti,
dimidium matris, dimidiumque patris,

nobilium exemplar, sed vix imitabile, morum,
   quos cuncti, quamvis pauci imitentur, amant ;
insevitne tibi pater hos ex traduce mores,
   an dedit in mammis mater ? Utrumque puto.

Βασιλικὸν δωρον

3_8 Nil opus auctorem hunc, nihil nunc laudare libellum :
   hoc opus auctorem laudat, hic auctor opus.

AD D. MARIAM NEVILLE, COMITIS DORCESTRIAE FILIAM, PATRONAM SUAM

3_9 Dicit te speculum formosam, fama pudicam ;
   mentitur speculum nil tibi, fama nihil.
Fama malum quo non aliud velocius ullum :
   ausa tamen de te nil male fama loqui.

DE CECILIA EIUSDEM FILIOLA

3_10 Nemo potest animi mores effingere pictor,
   attamen mores monstrat imago tuos.

AD LECTOREM CANDIDUM

3_11 Optima quae bona sunt, mediocria, quae mala, dices
   carmina judicio, lector amice, tuo.

AD LECTOREM NIGRUM

Pessima quae mala sunt, mala, quae mediocria dices,
   carmina censura, lector inique, tua.

HERCULIS BIVIUM.
AD NOBILEM OPTIMAE SPEI ADULESCENTEM D. THOMAM PUCKERING

3_12 Sunt qui in quadriviis triviisque insigniter errent :
   Herculis in bivio maximus error inest.

DE VIRTUTE. AD MAURITIUM MERICK, COGNATUM SUUM

3_13 Contemnit laudem virtus, licet usque sequatur
   gloria virtutem corpus ut umbra suum.
Est etenim virtus aliquid, nil gloria, sicut
   est aliquid corpus, corporis umbra nihil.

HOROLOGIUM VITAE. AD D. IOANNEM WEST, AMICUM SUUM

3_14 Latus ad occasum, numquam rediturus ad ortum,
   vivo hodie, moriar cras, here natus eram.

DE DEO

3_15 Tantus es, Euclides quantum comprendere nescit,
et talis, qualem nescit Aristoteles.

DE ATHEO

3_16 Insipiens in corde suo "Non est Deus," inquit :
dixit, at hoc nullus credidit insipiens.
Insipiens negat esse Deum si nemo, quis ergo
atheus est ? Nullum qui cupit esse Deum.

CARITAS

3_17 Ut nisi quae fit amans, conjunx est nulla fidelis ;
sic ibi nulla fides est, ubi nullus amor.

DIVES ET LAZARUS

3_18 Est in Evangelio, verum sine nomine, dives,
pauper ubi aeternum, Lazare, nomen habes.

CRESCITE ET MULTIPLICAMINI

3_19 Primus homo fuerat primum res unica ; postquam
facta fuit mulier prima, fit ipse duo.
Divisum postquam Deus Evae junxit Adamum,
ante velut fuerat, non duo, at unus erat.
Multiplicavit eum primo Deus ergo ; deinde
uniit, ut posset multiplicare magis.

UNIO

3_20 Unio divina est, divisio Daemone nata :
unus enim Deus est, daemones innumeri.

TRES TENTATORES

3_21 Tres, caro et immundus mundus, Satanasque, sophistae ;
hic logicus, reliqui rhetores ambo boni.

SPIRITUS ET CARO

3_22 Spiritus huc, illuc miserum caro me trahit : in me
divisum imperium cum Jove Caesar habet.
Pax vobis : siquidem vos inter amabilis esset
pax semel, in toto pax simul orbe foret.

HOMO HOMINI LUPUS, HOMO HOMINI DEUS

3_23 Humano generi lupus est, Deus est homo : quare ?
Nam Deus est homini Christus, Adamque lupus.

VERBUM DOMINI

3_24 Pauca vident homines, Deus omnia praevidet ; inde
vanus homo loquitur saepe, Deusque semel.

VIA LATA ET ANGUSTA

3_25 Jussit ad augustam magno conamine vitam
ire per angustam littera sacra viam.
In latum te angusta locum nisi semita ducat,
ducet in angustum te via lata locum.

S. IOANNES BAPTISTA

3_26 Anteivit Christum Baptista, ut nuntia Phoebi
solem praecurrit lux, aperitque diem.

DE AUTUMNO. AD AMICUM SUUM D. RICARDUM CONOK

3_27 Aufert arboribus frondes autumnus, et idem
fert secum fructus : nos faciamus idem.

MISERIA VITAE

3_28 Vivere quisque diu, quamvis et egenus et aeger,
optat ; id est miserum se cupit esse diu.
Invitus moritur miser et miserabilis Irus ;
hoc est, invitus desinet esse miser.

DE NATURA ET GRATIA. AD THEODORUM PRICE THEOLOGUM, COGNATUM SUUM

3_29 Natura obscuram lucem ceu luna ministrat ;
sol quasi, splendidius Gratia lumen habet.

CATECHISMUS

3_30 Sunt credenda tibi bis sex, orandaque septem ;
si salvus fieri vis, facienda decem.

DIVES

3_31 In caelum dives cur raro ascendit ? Avarum
paenitet expensi, praeterea nihili.

O SPES FALLACES ! AD FRATREM SUUM THOMAM OWEN

3_32 O res fallaces potius, spes vero fideles,
quae vel ad extremum nos comitantur iter.

REDEMPTOR

3_33 Unus homo nobis moriendo restituit rem
unus ut humanum perdidit ante genus.
Non ponebat enim rumores ante salutem,
opprobrium causa factus, Adame, tua.

SPIRITUS SANCTUS

3_34 Ut semper veniunt ad candida tecta columbae,
ingreditur sanctus candida corda Deus.

FORTITUDO

3_35 Scit sapiens, vult cuique suum jus reddere justus :
qui facere hoc audet, fortis habendus erit.

DE REGE

3_36 Lex sine rege velut lumen sine sole fuisset ;
rex sine lege, velut sol sine luce foret.
Grex regem primo legit ; rex cum grege legem
condidit : hinc legem rex regit atque gregem.

CAMBRO-BRITANNUS

3_37 Tecum participant in nomine Scotus et Anglus ;
jam tu non solus, Walle, Britannus eris.

ANGLO-SCOTI

3_38 Legibus inter se varii qua lege coibunt ?
Jungat eos regni, lex ea summa, salus.

AD REGEM. HENRICUS ROSAS : REGNA IACOBUS

3_39 Candidus, Anglorum celebres, rubeusque, colores
secum Cadmaeas conseruere manus,
ovigenaeque velut gemini, duo sidera, fratres
alternas obeunt lucis in orbe vices.
Utque dies nocti succedit, noxque diei,

utraque sic victrix victaque saepe rosa est.
Donec quae mater Cambrorum Mona vocatur,
insula quam Taciti non tacuere libri,
felix prole parens, Oweni Brittonis ortu
clara, θεοῦ δωρον nomine reque tulit.
Ejus enim aeterna princeps de stirpe, Rosarum
altera cui conjunx, altera mater erat.
Post varios casus, et mille pericula regni,
connubio stabili junxit utramque Rosam.
Quarum ne fierent aliquo divortia casu,
regna maritasti tu, velut ille Rosas.

APOCALYPSIS IOANNIS NAPIER

3_40
Nonaginta duos durabit mundus in annos,
mundus ad arbitrium si stat obitque tuum.
Cur mundi finem propiorem non facis ? ut ne
ante obitum mendax arguerere ? Sapis.

DEUS, HOMO

3_41
Nec sentire Deus, nec mortem homo vincere solus
posset ; utrumque facit Christus, utrumque fuit.

MORS

3_42
Mors vitanda malo, sancto invitanda, malorum
ultimus est finis, vel sine fine malum.

DEUS

3_43
Immensus Deus est, quia scilicet omnia mensus :
innumerabilis est, unus enim Deus est.

MIRACULUM

3_44
Miretur populus miracula : nil mihi mirum est
praeter eum, solus qui facit illa, Deum.

ADAMI LAPSUS

3_45
Theiologis animam subjecit lapsus Adami,
et corpus medicis, et bona juridicis.

AD ADAMUM

3_46
Eva, parens mortis, malo te falsa fefellit :

cumque tuum strueret «vae», tibi dixit «ave».

AD PRAEDICATORES

3_47 Nuntius aurorae, prius ut se suscitet ipsum
quam reliquos, alas explicat ante suas.
Gallorum ritu, verbi sic praeco feracis,
ut moveas alios, tu moveare prius.

TENTATOR

3_48 Sic, velut in muros mures, in pectora Daemon
invenit occultas, aut facit ipse, vias.

MORTIFICATIO. AD AMICUM QUENDAM SENESCENTEM

3_49 Mortuus ut vivas, vivus moriaris oportet :
assuesce ergo, prius quam moriare, mori.

HODIE

3_50 Hoc quod adest hodie, quod nomen habebat heri ? cras.
Cras hodie quodnam nomen habebit ? heri.
Cras lentum quod adest numquam, nec abest procul umquam,
quonam appellatur nomine cras ? hodie.

TIBI SOLI PECCAVI

3_51 Subditus in legem peccat, regemque, Deumque :
rex peccat soli, rex quia nempe, Deo.

ORATIO

3_52 Christus uti clausis penetraverat ostia portis,
sic caeli penetrant invia claustra preces.

MARIAE MAGDALENAE FLETUS. AD COGNATUM SUUM ELIZAEUM WIN

3_53 Vana videndo vagus quicquid peccavit ocellus
abluit, erratis illacrimando suis.
Fallor, an hinc oculo plorandi infusa facultas,
peccandi quoniam fons et origo fuit ?

DE SPE ET METU. AD AMICUM SUUM ROBERTUM BOWYER

3_54 Divitiae atque metus comites sunt, spes et egestas :
res optanda tamen spes, miseranda metus.
Pauperis est sperare, timereque divitis : isto

quam sperare equidem malo timere modo.

MATHUSALEM MORTUUS EST

3_55 Non vixisse diu vita est, at vivere vita est :
quid juvat ergo diu vivere, deinde mori ?

DE IURE ET JUSTITIA. AD AMICUM SUUM RICARDUM TREVOR, L. L. DOCTOREM

3_56 Trita magis juris quam justitiae via : quamquam
juris iter longum, justitiaeque breve est.

INTEMPERANTIA. AD IOANNEM GIFFORD, MEDICINAE DOCTOREM DOCTISSIMUM

3_57 Qui fragilem longe cupimus producere vitam,
luxuria vitae cur breviamus iter ?
Nolumus, et volumus produci tempora vitae :
nolumus a nobis, malumus a medicis.

AD PONTICUM

3_58 Pauper es ? haud facile est fieri tibi, Pontice, ditem :
dives es ? ex facili ditior esse potes.

PHARISAEI

3_59 Dicunt, non faciunt : culpa est ea temporis hujus.
Fiat quod dictum est ; dicitur inde fides.

LIBERTAS

3_60 Si felix est qui, quae vult, habet omnia, quare
velle solent homines quae voluisse dolent ?
Virtus libertas est optima maxima ; solus
ille potest ut vult vivere, qui bene vult.

CHRISTUS CUIAS ?

3_61 Conceptus Nazareth, ortus tibi conscia Bethlem,
ut quot naturae, tot tibi sint patriae.

CHRISTUS CRUCIFIXUS

3_62 Erranti, pereunti, aegro, via, vita, salusque,
mors mortis, pendes in cruce, cruxque crucis.

CRUX CHRISTI

3_63 Crux Christum tulit ista, crucem Christus tulit istam :
pro nobis illum crux tulit, ille crucem.

DE RELIGIONE. AD AMICUM SUUM IOANNEM BOWMAN, THEOLOGUM

3_64 Arbor amoena pio plantanda in pectore, cujus
in radice labor, fructibus insit honor.
Primus in orbe deos fecit timor, haud male dictum :
est etenim pietas prima timere Deum.
Fel in radice est pietas, in vertice mel est :
relligionis enim fons timor, amnis amor.

IN PRODIGUM ET PARCUM

3_65 Hic nisi post mortem veteri nil donat amico ;
ille nihil, quod post funera donet, habet.

CONJUGES

3_66 Uxorem vir amato, marito pareat uxor :
conjugis illa sui cor, caput ille suae.

STUDIUM

3_67 Amentes fiunt studiosi scire studentes :
nemo fit insanus, qui studet esse bonus.

MEMENTO MORI

3_68 Mori incertarum rerum certissima ; Cunctis
incertum quando, certum aliquando mori.
Nullus ab occasu procul est homo, nullus ab ortu ;
nec tamen illius nec memor hujus homo.

BEATA VIRGO

3_69 Sponsa Dei Patris parens, et filia Fili ;
Virgo, nec absque viro ; mater, at absque viro.

QUOD RARUM NON CARUM. PARADOXON

3_70 Commune est vitium, tamen est nil carius illo :
res vilis virtus, rara sit usque licet.

BELLUA

3_71 Praeteriti spes nulla manet, spes sola futuri :
res abeunt sine spe, spes redeunt sine re.
Dum nos praeteriti dolor angit, cura futuri,
bellua quod praesens est capit ; illa sapit.

RATIO

3_72 Rerum regina est ratio, naturaque mater ;
nam natura parit res, ratioque regit.

NATURA

3_73 Natura ingenuit rationem provida nobis ;
naturam ratio nos jubet ergo sequi.

ΠΑΡΡΗΣΙΑ

3_74 Libertas, infanda loqui, tibi sola videtur ;
libera lingua sat est, cui tacuisse licet.

AD MARCUM. PROBLEMA

3_75 Sis bonus, anne malus, quid refert, Marce ? premuntur
jure mali, quasi vi ; vi, quasi jure, boni.

IN ANTIQUARIOS ET NOVATORES

3_76 Stulta haec invidia est, cui cuncta recentia sordent ;
invida stultitia est, cui nova sola placent.

MORS CHRISTIANA

3_77 Ducet ad aeternam te mors brevis, ut via, vitam ;
ut mors interitus non sit, at introitus.

AD CHRISTUM

3_78 Anchora spei nostrae, navis fidei, mare amoris,
terrae sal, caeli sol, animaeque salus.
Morte tua letum deletum, mortua mors est :
crederet at mortem quis potuisse mori ?

PHILAUTIA

3_79 Crimina qui cernunt aliorum, nec sua cernunt,
hi sapiunt aliis, desipiuntque sibi.

VITAE SANCTORUM

3_80 Sanctorum vitas legere, et non vivere, frustra est ;
sanctorum vitas degite, non legite.

PATRIA

3_81 Est domi ubique bonus, sapiens non exulat usquam ;
omne solum forti patria, et omne salum.
Exilium est ubicumque male est, patria est ubi contra :
patria ubique bonis, exiliumque malis.

IN ATHEUM

3_82 Praeteriti tibi nulla fides, spes nulla futuri :
praesentis totum te tenet unus amor.

IN HAERETICOS

3_83 Aurum Virgilius de stercore colligit Enni :
ex auro stercus colligit haereticus.

LAUDATIONIS MULTIPLEX EFFECTUS. AD ENCOMIASTICOS

3_84 Fit melior laundando bonus, pejorque malignus,
cautior astutus, simplicior stolidus.

FESTINA LENTE

3_85 Nemo repente bonus : lente properare memento,
virtutis quamvis ingrediare viam.
Utile consilium fit inutile festinanti.
Collige primo animum, corrige deinde, tuum.

INVIDUS ET STULTUS

3_86 Deficit hunc ratio recta, illum mens bona ; verum
cernere dum non vult ille, nec iste potest.

ΛΟΓΟΣ

3_87 Sermo Dei totus ratio est, oratio noster :
sic Λόγος est, loquitur quod Deus et quod homo.

OPINIO

3_88 Credere vult nemo, credi sibi quisque ; fidemque,

sicut amicitias, utilitate probat.

ARS

3_89 Naturae in gremio Deus artes condidit ; ut sit
usque quod acquirat, quodque requirat homo.

APOLOGIA ADAMI

3_90 Cur ego peccati quasi princeps arguor autor ?
Non ego peccavi primus, at Eva prius.

SERPENS

3_91 Tentator tuus ipse, tuus deceptor es idem :
te qui tentaret, tu nisi, nullus erat.

SEMPER EADEM

3_92 Unus in orbe Deus semper fuit, est, erit idem :
cur non est eadem semper et una fides ?
Una fides, velut una dies, illuminet orbem,
unus ut in caelo sol, et in orbe Deus.

ORATIO MENTALIS

3_93 Sit purum pectus, domus oratoria, lector,
spiritus, et mundum cor manuale precum.

QUINQUE VULNERA

3_94 Pharmaca sunt potius quam vulnera, vulnera Christi ;
curat enim plagis vulnera nostra suis.

DE AMICITIA ADUMBRATA. AD D. IOANNEM SUCKLING, AMICUM SUUM

3_95 Dum sol obscurum radiis illuminat orbem,
est individuus corporis umbra comes.
Quamprimum liquidus nebulis offunditur aer,
ecce repente tuum deserit umbra latus.
Te, bona dum splendit fortuna, sequuntur amici :
ut te tum lucet sol, solet umbra sequi.

VIRTUS

3_96 Non est in verbis virtus, at rebus inhaeret :
res sunt, non voces, spes, amor, atque fides.

RACHEL

3_97 v.1 Sublatum natum quare fles cumque dolore
2 perdis eum quem non absque dolore paris ?

SALOMON

3_98 v.1 Prudentes quot sunt, tot sunt miracula mundi ;
2 nam mirabilius quid sapiente viro ?
3 At Salomon septem senior Sapientibus, ergo
4 octavus non est ; primus at esse potest.

SPES

3_99 v.1 Cum mihi sit casus prudentia nulla futuri,
2 quid speremve boni, quid metuamve mali ?
3 Non despero tamen, cum spe mihi spiritus exit :
4 producit vitam spes mihi longa brevem.

IGNORANTIA HUMANA

3_100 v.1 Vivere vix quid sit novi : mirum nihil ergo,
2 si quid sit nasci nescio, quidve mori.

CHRISTUS VIA

3_101 v.1 Ad caelos vis scire viam tibi qua sit eundum ?
2 Ad te descendit caelitus ipsa via.

DE FAMA.
AD NOBILISSIMUM, MAXIMAE, SPEI ADOLESCENTEM, D JOAN HARINGTON EQUITEM.

3_102 v.1 Quaerito virtutes, virtutum spernito laudes :
2 nominis est etenim gloria, non hominis.

FIDES

3_103 v.1 Pythagorea, fides est, inter dogmata princeps :
2 quicquid Pythagoras dixerat, ‘αυτος εφα’.

AEQUINAMITAS

3_104 v.1 Seu mortis venit, seu nondum venerit, hora,
2 culpa est nolle mori, culpaque velle mori.

TEMPORA NOVISSIMA.
AD AMICUM SUUM CAROLUM RIVES, THEOLOGIAE DOCTOREM

3_105 Tempora, si non erro, novissima prima fuerunt :
nempe novum tempus, cum novus orbis erat.
Dic mihi jam, veterum lector studiose librorum,
hoc tempus nostrum sit vetus, anne novum ?

VOLUNTAS

3_106 Vis bonus esse ? velis tantum, fiesque volendo :
is tibi posse dabit, qui tibi velle dedit.

AD SOLEM

3_107 Phoebe, bis octogies terra pulcherrime, major
innumerabiliter cum videare minor,
qui mihi tantillo vermi, sol tante, videris
tantulus, heu, videor quantulus esse tibi ?

PROBITAS

3_108 Vir sapiens plerumque bono est sapientior : esto ;
dummodo sit melior vir sapiente bonus.

HOMO

3_109 Cor, nisi cura, nihil ; caro nil nisi triste cadaver.
Nasci aegrotare est, vivere saepe mori.

MULTILOQUIUM. AD PRAEDICATORES

3_110 Sermones crebri morum sunt signa malorum ;
nam quid opus verbis est, ubi facta vides ?

MORS CONTRA ET SECUNDUM NATURAM

3_111 Non prius auferres prolem quam dura parentem,
o mors, naturam si sequerere ducem.
Naturam in vita, naturam in morte sequamur :
vult natura hominem vivere, vultque mori.

ELOQUENTIA

3_112 Facundus non est qui multa, at qui bene, dicit,
ut nec fecundus qui mala gignit ager.

DEUS

3_113 Ut prohibent oculum nebulae discernere caelum,
sic videt, ob mentis nubila, nemo Deum.
Nemo Deum vidit, pauci audivere loquentem ;
hinc tam rara fides, at mage rarus amor.

AD PONTICUM

3_114 Saepe rogas, "Quot habes annos ?" Respondeo, "Nullos".
Quomodo ? Quos habui, Pontice, non habeo.

DE AMORE ET AMITICIA.

AD CAROLUM RIVES, THEOLOGIAE DOCTOREM, VETEREM AMICUM

3_115 Natura a longa quod consuetudine differt,
hoc ab amicitia, Carole, distat amor.

PRINCIPES

3_116 Prae vobis pietatem et relligionis honorem
semper et antiquam fertis in ore fidem.
Relligio sed vos augendi accendit honoris,
non restaurandae relligionis honor.

O TEMPORA ! O MORES !

3_117 Cur accusat homo mores sua tempora, culpam
moribus ascribens temporibusque suam ?
Non in temporibus vitium est, aut moribus ullum :
non vitiamur ab his temporibus, sed in his.

PHILOSOPHIA

3_118 Plurima scire volunt omnes, ad credere paucis.
hinc multi credunt plurima, pauca sciunt.

MALUM INFINITUM

3_119 Mille modis morimur mortales, nascimur uno.
Sunt hominum morbi mille, sed una salus.

DE CONTROVERSIIS

3_120 Theiologi *certant, et adhuc sub judice lis est :*
o utinam lis sub judice tota foret !
Theiologi certant, et adhuc de judice lis est :
o utinam lis de judice sola foret !

Tanta vel in nobis utinam lis esset amoris,
   quantus, in hoc lacero tempore, litis amor !

CHRISTUS IN CRUCE

3_121 In medio Christus latronum quando pependit,
   aut numquam, aut virtus tunc fuit in medio.

TEMPORIS FILIA

3_122 Quod verum est, lateat quamvis, aliquando patebit :
   hinc et apud Graios nomen αληθές habet.

MEDICINA ET JURISPRUDENTIA.

AD HENRICUM MARTIN, DOCTOREM UTRIUSQUE JURIS PRUDENTISISMUM,
ET IOANNEM GIFFORD, DOCTOREM MEDICINAE PERITISSIMUM, AMICOS SUOS

3_123 Vivere naturae si convenienter amarent
   mortales, medica nil opus esset ope.
Si saperent homines, rixis avidisque carerent
   litibus, et queruli garrulitate fori.
Sic incompositus post scrinia Bartolus iret,
   et mus illectum roderet Hippocratem.

CONJUGES

3_124 Discordes nos tota domus non continet ambos ;
   concordes lectus nos tamen unus habet.

DIES BREVISSIMA

3_125 Una dies nostrae suprema brevissima vitae :
   est etenim fini proximus ille dies.

QUERIMONIA VIRTUTIS

3_126 Rarus amoris amor, virtutis nullus amator ;
   in pretio pretium nunc, in honore honor est.
Divitiae prostant, emiturque pecunia nummis,
   et sua jam virtus praemia vilis emit.

DURUS PATER

3_127 In gnatum quo, dure parens, es parcior, hoc es
   largior : huic moriens omnia namque dabis.

ORATIO AD DEUM IN MORBO

3_128 Naturae natura, Deus bone, cum mihi posse
vivere sustuleris, da mihi velle mori.

AD LITIGATOREM

3_129 Si judex tibi surdus erit, desertus abibis,
et frustra, amissa lite, disertus eris.
Judicibus plusquam juri studuisse juvabit ;
hos tibi, quam leges, conciliato prius.

IN BRUNONIUM

3_130 Instituere patres ideo jejunia nostri,
ut caro spiritui pareat, ille Deo.
Tu semper plena servas jejunia mensa,
spiritus ut carni serviat, illa tibi.

TEMPUS

3_131 Omnia fert aetas secum, aufert omnia secum :
omnia tempus habent, omnia tempus habet.

CESSATIO MIRACULORUM

3_132 Abbreviata Dei, siquidem miracula cessant,
est manus, an potius nostra minuta fides ?

AD IRUM

3_133 Vivere te semper velles ; tu vivere semper
non potes, at semper vivere velle potes.
At cum tam misere vivas, ego nescio quare,
velle licet possis vivere, posse velis.

SCIENTIA

3_134 Judice me, soli semperque perinde beati
sunt, quicumque sciunt omnia, quique nihil.

CHRISTUS

3_135 Finis noctis ut est aurora et origo diei ;
tu finis mortis, fonsque salutis eras.

QUIS TU ?

3_136 Queis oculos videam ipse meos, oculi mihi desunt :
qua mentem videam, mens mea mente caret.
Si mens, una mei pars optima, nescio quid sit,
unde tibi possum dicere sim quid ego ?

REGNUM CAELORUM

3_137 Regnum caelorum, quo non patet amplius ullum,
cur ad tam paucos pertinet ? arta via est.

DOLOR ET VOLUPTAS

3_138 Cor corpusque dolor praesens gravat, usque futurus
suspensum cruciat, praeteritusque juvat.
Praesens praeterito juvat empta dolore voluptas ;
venturo praesens empta dolore nocet.

PETRUS

3_139 Ultimus in Solyma Kaiphas fuit urbe sacerdos,
Ut perhibent, Roma primus in urbe Kephas.

DE SOMNO

3_140 Si somnus nihil est nisi mors, nil mors nisi somnus :
quo plus in vita dormio, vivo minus.

ROMA

3_141 Incepto fratrem Cain orbe occidit Abelem :
incepta fratrem Romulus urbe Remum.
Roma Remi polluta recens, ut mundus Abelis
sanguine : principium est orbis et urbis idem.

HOMINIS PERFECTIO

3_142 Uniuscujusque rei perfectio summa
est ad principium posse redire suum.
Tunc igitur perfectus homo summeque beatus,
in caelum et terram quando revertar, ero.

DOMINE ADAUGE FIDEM NOSTRAM

3_143 Non augenda fides, potius minuenda videtur,
vix cum sint homines tot, quot in orbe fides.
Sortitur sibi quisque fidem, sibi quisque magistrum.

Numquam plus fidei perfidiaeque fuit.
(DOMINE, DIMINUE FIDES NOSTRAS.)

IN AVARUM

3_144 Improbus Herculeum nihil ultra transit avarus,
plus ultra Caroli semper habere cupit.

BONUM TRANSCENDENS

3_145 Transcendit genus omne bonum, nullisque tenetur
finibus ; est igitur nullus in orbe bonus.

OMNIA VANITAS

3_146 Defleret mores, si viveret, Heraclitus,
nostraque rideret tempora Democritus.
Quamquam, ad ridendum curas et inania mundi,
splenis Democritus non satis unus habet.
Ad casus hominum lacrimarum rore rigandos,
Heraclite, oculi non satis ambo tui.

IN EPICUREOS

3_147 Saepe ego de Veneris juvenes brevitate querentes
audivi, et vitae de brevitate senes.
Vita voluptatis brevis est, vitaeque voluptas ;
qui pariter parvi pendit utramque, sapit.

OPERA

3_148 Qui bene fecerunt, illi sua facta sequentur ;
qui male fecerunt, facta sequentur eos.

INITIUM SAPIENTIAE TIMOR

3_149 Speraret caelos nemo, si nemo timeret
infera : prudenti spem facit ipse metus.

IN BATTOLOGUM

3_150 Non contentus eo doctas quod inanibus aures
vocibus et tempus garrulitate teras,
post longo enectum sermone levique popellum,
temporis aggrederis de brevitate queri.
Oxonium redeas, melius distinguere discas :
sermo quidem longus, non breve tempus erat.

IN EUNDEM

3_151 Nulla sat ut Tulli est oratio longa diserti :
hic tua, Batte, brevis contio nulla satis.

IN POLYTHEOS

3_152 O stolidae gentes, quae vos dementia cepit,
plures quam mundos esse putare deos ?

DE INGENIO ET STUDIO

3_153 Ingenium studio si non acuatur, hebescit
ut telum, assiduam cos nisi praestet opem.
Ingenium studiis alitur, teritur quoque, sicut
tela terendo acuit cos, acuendo terit.

NOSCE TEIPSUM

3_154 Qualis sit talem se nemo intelligit : atqui
se meminit puerum vir, juvenemque senex.

ARS LONGA, VITA BREVIS

3_155 Ut solide sapiat, nulli sua sufficit aetas :
mors prius a tergo, quam sapiamus, adest.

IN MORANUM SENEM

3_156 Non dicenda modo, sed dedicenda, supersunt
multa, Morane, tibi, si bonus esse velis.
Dediscendo bonus, discendove quomodo fias,
difficile aetatis cum sit utrumque tuae.

AD D. T.

3_157 Dupliciter miser es, quia felix ante fuisti ;
dupliciter felix, qui fuit ante miser.

OMNES QUAERUNT QUAE SUA SUNT

3_158 Non quaerit Christum laicus ; sua commoda quaerit :
nec tu τὸν Χρισὸν, clere, τὸ χρησὸν amas.

IN BRUNIONUM

3_159 Cui pestis testis divinae creditur irae,
tam bene, Brunoni, qua ratione vales ?

In promptu ratio est, qua non capitalior ulla
   esse potest, patriae pestis es ipse tuae.

RESPICE FINEM

3_160 Respice principium potius, sed prospice finem,
   caelum suspiciens, despiciensque solum.

SENSUS, RATIO, FIDES, CARITAS, DEUS

3_161 Nil sensus ratione carens, ratio fidei expers,
   nil sine amore fides, nil amor absque Deo.

DE PRUDENTIA. AD AMICUM SUUM D. THOMAM BRIDGES

3_162 Utilis in rebus prudentia semper agendis,
   una est virtutum ludimagistra trium.
Nempe bonum in vita quid sit prudentia monstrat ;
   ut logice, verum quid sit in arte, docet.

AD PARENTES

3_163 Sum tua, care pater, tua sum caro, mater : in una
   carne mea duo vos estis, et una caro.

PRUDENTIA ET FORTITUDO

3_164 Prudentis cavisse viri est mala, ferreque fortis,
   ut mala non metuant iste, nec ille ferat.

IN SUDORE VULTUS SUI

3_165 Mandere qui panem jubet in sudore diurnum,
   non dabit aeternas, absque labore, dapes.

DE FIDE ET CARITATE. AD COGNATUM SUUM AUDOENUM GWYN, THEOLOGUM

3_166 Arbor uti plantanda prius quam fructus habendus,
   inter virtutes prima docenda fides.
Vita fide paritur, tamen haud sine amore, ut egenus
   spe vivit, sed non absque labore tamen.
Prima fides igitur, princeps amor est, quia magna
   credere, sed virtus major amare Deum.

SI OCULUS TUUS DEXTER etc.

3_167 Si quoties peccant dextri effodiantur ocelli,
mundus in exiguo tempore luscus erit.

ADVERBIA CHRISTIANA.
AD AMICUM SUUM IOANNEM TOVEY

3_168 *Adjectiva* parum prosunt, *adverbia* multum ;
non *bona* tam pensat quam *bene* facta Deus.

VITAE BREVITAS

3_169 Infanti nondum nato par omne futurum
judico, defuncto praeteritumque seni.
Tollito praeteritum de vita, tolle futurum,
quantillum vitae, quod tibi restat, erit !

LEX TALIONIS.
IN AULUM

3_170 Majorum numquam, Aule, legis monumenta tuorum :
mirum est, posteritas si tua scripta legat.

TEMPUS

3_171 *Tempus edax rerum*, nos et terit omnia tempus ;
nos terimus tempus : *jam sumus ergo pares*.

ABUNDANS CAUTELA.
AD MICHAELEM HEYDEN, AMICUM SUUM

3_172 Nil temere facias, timide nihil, omnia caute,
cuncta cito, sero nil, subitoque nihil.
Natura es timidus ? fortem prudentia reddet.
Nemo cavenda timet, qui metuenda cavet.

IOANNES AD OPPOSITUM

3_173 Concurrat veterum licet in te turba, potes tu
hac omnes una vincere voce : nego.

IUSTIFICATIO

3_174 Justificant hominem sua facta, fidesne fidelem :
justificat solus facta fidemque Deus.

DIES JUDICII

3_175 Quo respondebunt homines, et ad omnia, et ad omnes,
judicio tanto nam satis una dies ?

AD MARIANUM

3_176 *Oderunt peccare boni virtutis amore* :
sunt igitur pauci nunc, Mariane, boni.
Improbitas tanti, probitas tam denique parvi
penditur, ut probrum paene sit esse probum.

MARIAE MAGDALENAE FLETUS

3_177 Surgunt ex uno fontes duo monte perennes,
unde duplex salsae labitur amnis aquae.

DE ANIMA

3_178 Caelitus orta mihi mens, non ex traduce ; nam si
corpore cum reliquo mens oritur, moritur.

IN MARCUM

3_179 In lecto tua vota facis, resupinus adoras ;
quid mirum, ignavas, Marce, perire preces ?
Orantis quasi non orantis inania verba
sic audit, quasi non audiat illa, Deus.

INFERNUM

3_180 Ut niger in niveum nulla redit arte colorem,
spectat ab inferno sic via nulla retro.

AD AMICUM PAUPEREM

3_181 Es male nunc ? utinam in pejus fors omnia vertat !
succedunt summis optima saepe malis.

PARTES MUNDI

3_182 Dividitur totus partes in quattuor orbis :
orbis quot partes, sunt tot in orbe fides.

DISCORDIARUM CAUSAE

3_183 Sensus quemque suus, ratio sua quemque gubernat :
velle suum cuique est, et sua cuique fides.

Velle suum cuique est, fratrum hinc discordia : ut inter
fratres conveniat, nil nisi velle deest.

LIBERALIS

3_184 Vir justus dat cuique suum ; sed te dare oportet
divitibusque suum, pauperibusque tuum.

TEMPERANS

3_185 Qui rerum novit causas ac tempora servat,
temperat affectus, ordinat acta, sapit.

SAPIENS

3_186 Fata regunt fatuos, sapiens dominabitur astris :
non fatum, at fato se regit ipse suo.

INFANS ANONYMUS ANTE BAPTISMUM MORTUUS

3_187 Mortuus, heu ! nec lotus aqua, nec nomine notus,
non habui nomen quod tibi, Christe, darem.
In libro vitae tu me sine nomine scribas :
spes est in solo nomine nostra tuo.

ADULATOR ET INVIDUS

3_188 Zoilus et Gnatho non re, sed nomine, distant :
virtutem ille bonis invidet, iste malis.

AMOR ET AMICITIA

3_189 Nodus amicitiae rumpendus propter amorem :
propter amicitiam non violandus amor.

PETRUS ET PAULUS

3_190 Imperium gladio, sed opes sub clave tenentur :
ditior est Paulo scilicet inde Petrus ?
Esse inopem, divum sua dicit epistula Paulum :
hoc sanctus de se nullibi Petrus ait.

SOCRATES

3_191 Nil scis, unum hoc scis ; aliquid scis, et nihil ergo.
Hoc aliquid nihil est : hoc nihil est aliquid.

HOMO

3_192 v.1 Plorabas cum natus eras : fuit ergo voluptas
2 nulla tibi nasci. Cur dolet ergo mori ?

THE WINDING SHEETE.
AD PAULUM SEPULTUM

3_193 v.1 Ex utero matris venisti nudus in orbem,
2 in terram tectus sindone, Paule, redis.
3 Plus aufers igitur tecum quam, Paule, tulisti,
4 plus reddis matri quam dedit illa tibi.

AD LECTOREM AULICUM

3_194 v.1 Si sapiant hic multa scholam, perpauca sed aulam,
2 scito quod haec aula scripsimus, illa scholae.

PRUDENS SIMPLICITAS.
AD AMICUM AMICISSIMUM, IOANNEM CLAPHAM

3_195 v.1 Ut nulli nocuisse velis, imitare columbam ;
2 serpentem, ut possit nemo nocere tibi.

OCULI REIPUBLICAE

3_196 v.1 Lex et relligio junxerunt foedera ; pravas
2 haec hominum mentes comprimit, illa manus.

AD IOANNEM GIFFORD, MEDICINAE DOCTOREM PERITISSIMUM

3_197 v.1 Artis Apollineae quod sis, Gifforde, peritus,
2 haud mirum : nosti corpus et ipse tuum.
3 Si non Galenus jubet hoc, at doctus Apollo
4 jussit. Apollineum γνωθι σεαυτὸν erat.

CORNICULA, ANSER

CORNICULA
3_198 v.1 Altera me in terris non est facundior ales.
ANSER
2 Tu me plus loqueris ; plus ego scribo tamen.

MISERIA IOB

3_199 v.1 Divitias Jobo, sobolemque, ipsamque salutem,
2 abstulit, hoc Domino non prohibente, Satan.
3 Omnibus ablatis misero, tamen una superstes,
4 quae magis afflictum redderet, uxor erat.

PAUL AND WESTMINSTER. TEMPLUM DIVI PAULI ET MONASTERIUM SANCTI PETRI

3_200 Fiscus ad occiduum stat regius, et fora Petrum,
alba nec a Petro principis aula procul.
Ad divum Verbi praeco mysteria Paulum
explicat, et merces bibliopola sacras.
Omnia conveniunt, sit Paulus ut hic, Petrus illic :
ditior hic Paulo, doctior ille Petro.

IN CONIURATORES
QUI 5o NOVEMBRIS, DIE MARTIS 1605, SUBIECTO PYRIO PULVERE,
CURIAM WESTMONASTERIENSEM DIFFLARE INSTITUERANT

3_201 Ex ima celsum tellure lacessere caelum,
aeque loco superos inferiore deos :
quid, si non hoc est imponere Pelion Ossae,
et turrim in terris aedificare Babel ?
Atque iterum in cineres Trojanam vertere gentem,
inque tenebrosum volvere cuncta Chaos ?

IN EOSDEM

3_202 Ergo novam in cineres voluistis vertere Trojam,
pejuri, fato quo periere Phryges ?
Non fuit infando lux Martis idonea fato :
Mercurii Cinerum non solet esse dies.

REX AD BRITANNIAM

3_203 Fama meae mortis nuper tibi nuntia venit.
Nolito famae credere, crede mihi.

AD ANGLIAM.
DE UNIONE BRITTANICA

3_204 Interna, aeterna Britones jam pace fruemur :
ternus enim populus qui fuit, unus erit.
Wallia cui vallum contingit, Scotia scutum,
Anglia, securam jam licet esse tibi.

AD THOMAM NEVILLE, D. HENRICI ET D. MARIAE NEVILLE
MAXIMAE SPEI ET OPTIMAE INDOLIS PUERUM.

3_205 Orte Nevillorum puer alto a sanguine, dulci
pingitur in vultu cujus uterque parens,
exprimis et mores, non corpora sola parentum,
matris virtutes, ingeniumque patris.

IN OBITUM NOBILISSIMI D. CAROLI BLUNT, COMITIS DEVONIAE, 1606

3_206 Carole, laudandus dubito magis, anne dolendus,
elogio dignus sis elegone magis.
Mortuus es : de te multi jam multa loquuntur :
optima quaeque boni, pessima quaeque mali.

AD LECTOREM

3_207 Quae legis hic, sunt curta epigrammata, sunt quoque pauca :
nam si multa forent curtula, longa forent.
Quae legis hic, sunt pauca epigrammata, sunt quoque curta :
nam si longa forent paucula, multa forent.

DE VIVA VOCE ET SCRIPTIS

3_208 Sit verbum vox viva licet, vox mortua scriptum ;
scripta diu vivunt, non ita verba diu.

########################

IV

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER QUARTUS

AD NOBILISSIMAM ET DOCTISSIMAM HEROINAM, DOMINAM ARBELLAM STUART

4_1 Regia progenies, genere illustrissima virgo,
nec minus ingenio nobilitante genus,
ingenii fructus tibi fert, offertque secundos,
primitias dominae qui dedit ante suae.
Seque tibi tamquam bella virtutis in ara
consecrat, ingenium sacrificatque suum.

AD EANDEM

4_2 A teneris idem tenor, et constantia vitae
arguit ingenii vim geniumque tui.
Te non adversae timidam, tumidamque secundae
res faciunt : eadem frons tibi, mensque manet.
Fecit et in populo tua spectatissima virtus,
ne quis adulari me tibi posse putet.

AD LIBRUM

4_3 Innumero dicenda tibi sub judice causa est,
arbitrium de te non duo tresve dabunt.
Forsan et illectus temere damnabitur auctor :
rarior et lector quam reprehensor erit.

UNIO
AD BRITANNOS

4_4 Quis nisi mentis inops oblatum respuat aurum ?
Offertur nobis unio : respuitur.

VACUUM

4_5 Ethicus «O, inquit, quantum est in rebus inane ! »
Esse tamen physicus monstrat inane nihil.

IN ZOILUM

4_6 Zoilus aeterno laceratur carmine ; quamquam
ante duo annorum millia mortuus est.
Anne, quod haeredes post se tot in orbe reliquit,
pro tota poenam posteritate luit ?

A CENTRO AD CIRCUMFERENTIAM

4_7 A centro ad circum non unica linea ducit ;
a terra ad caelum fert tamen una via.

GALLICINIUM. AD H. PRINCIPEM

4_8 Anglorum sensit virtutem Gallia : solus
ad galli cantum non fugit iste leo.

BELLUM GRAMMATICALE. IN QUINTUM

4_9 Est nummus nomen, verbum promittere : Quintus,
a quo sperabam nomina, verba dedit.

TRES DIMENSIONES. IN A., BATTOLOGUM

4_10 Vox tua mensuris desiderat e tribus unam :
lata satis, nimium longa, profunda parum.

AD LECTOREM. DE TRIBUS PRIORIBUS EPIGRAMMATUM LIBELLIS

4_11 Sicut post varios quinquagenaria partus
jam reliquos soboli transit inepta dies ;
sic, tribus emissis vena meliore libellis,
aridus ingenii jam sterilescit ager.

AD SIMONEM WATERSON, BIBLIOPOLAM

4_12 Watersone, mei susceptor prime libelli,
dum fueris gratus, bibliopola Simon ;
sint quamvis contra sacras monopolia leges,
ingenii fies tu monopolia mei.

SALUM

4_13 Salsa sitim pariunt, nihil aequore salsius : ergo
quid mirum dulces quod bibat aequor aquas ?

SOLSTITIUM. IN PONTICUM, ATHEUM

4_14 Solstitium vitae mors est : sol stare videtur,
non stat ; homoque mori, Pontice, non moritur.

AD LIBRUM

4_15 Parve liber, patriis monitis munitus, in aula
discito fortunam fortis utramque pati.
Illic invenies aliquem tibi forsan amicum,
atque aliquis contra quo male dicat, erit.
Si quis erit nimium rigidus nimiumque molestus,
"Non me, sed dominum," dic, "reprehende meum."

AULICISMUS. AD AMICUM AULICUM

4_16 Arrisit tibi rex ? ridebit et assecla magni
regis, ut ad motum corporis umbra movet.
Perfricuit frontem rex ? aulicus illico vultum
contrahit, ut, cum sol occidit, umbra fugit.

IN CORBULONEM

4_17 Quaeritur in capitis frondosi vertice quare
non habeat crinem Corbulo ? Crimen habet.

AD PONTILIANUM

4_18 In jus Christophorus te, Pontiliane, vocavit :
non te, sed nummos, Pontiliane, tuos.

AD D. EDWARDUM HERBERTUM, ORDINIS BATHONIS EQUITEM DOCTISSIMUM

4_19 Te versus laudare meos mihi fama susurrat :
o par si possem laudibus esse tuis !
Qui tenues tanto Musas dignaris honore,
dignus es a Musa tu meliore cani.

INVIDIAE GENEALOGIA. AD IOANNEM HARINGTON, EQUITEM, BARONIS HARINGTONI HAEREDEM, MAXIMAE SPEI ADULESCENTEM

4_20 Invidiam virtus peperit partamque tuetur :
ex virtute unum nascitur hoc vitium.
Hoc epigramma tibi quaeris cur dedico ? Dicam :
sperare invidiam nam tibi jure licet.

DE VIRTUTE. PARADOXON

4_21 In medio virtus vitiorum quaeque duorum est :
praestaret, vitii si foret iste locus.

SEPTEM PLANETAE. AD PAULAM

4_22 Errantes inter stellas bene, Paula, notasti
quinque mares, generis femineique duas.

IN MARCUM

4_23 Plus tibi pollicitis praestandum, non minus : unde
una data est homini lingua, manusque duae.
At tu nil praestas, promittis plurima : tamquam,
Marce, duae linguae sint tibi, nulla manus.

SACERDOS ROMANUS

4_24 Vis sit adulterium non dignum morte, sacerdos ?
Haud mirum. Conjux est tibi nulla : sapis.

MINISTER GENEVENSIS

4_25 Vis ut adulterium plectatur morte, minister ?
Haud mirum. Conjux est tibi bella : sapis.

PHILAUTUS POETA

4_26 Proxima quod nostris sit, maxima Luna videtur
sensibus, ex septem sit minima illa licet.
Sic vatum videor, quia sum mihi proximus ipse,

sim quamvis minimus, maximus esse mihi.

IN TENACEM CLIENTEM

4_27 Miraris clausae quod sint tibi judicis aures,
cum tua judicibus non sit aperta manus ?

IN QUENDAM ASINUM

4_28 Cur asinum voco te, potius quam nomine, quaeris ?
Non asinis dantur nomina, dantur equis.

IMAGO IN SPECULO. AD PONTIAM

4_29 Subridet, quasi te ridentem cernat imago ;
irrigat et maestas, te lacrimante, genas.
Cum dormis, oculos claudit, tecumque movetur ;
at tu dum loqueris, dicit imago nihil.

PERMUTATIO GLAUCI

4_30 Esuriens fratri omne suum jus vendidit Esau :
Jacobus fratri jus dedit omne suum.

AD QUENDAM SOMNIATOREM

4_31 In somnis ignota prius mysteria discis,
multaque, te vigilem quae latuere, doces.
Quanto plus igitur scires, si mortuus esses,
tam bene quem docuit mortis imago loqui ?

WALLIA ET CANTIA, ALIAS CANTIUM. AD D. ROBERTUM COTTON, EQUITEM DOCTISSIMUM

4_32 Antiquam retinet gentem, non Wallia, nomen :
non gentem, at priscum Cantia nomen habet.

HEAUTONTIMOROUMENOS. AD COGNATUM SUUM, D. THEODORUM PRICE, THEOLOGUM

4_33 Angelus est nimium felix, quia corporis expers ;
bruta nec infelix bellua, mente carens.
Solus homo miser est, qui mente et corpore constans
sentiat ut fragilem se, miserumque sciat.
Scilicet omnis homo, Menedemi nam sumus omnes,
se ratione angit, non ratione regit.

IN LINUM

4_34 Te mihi devinxi, credebam cum tibi nummos.
Me tibi devinctum vis : mihi redde meum.

CAELIBATUS. AD AMICUM SUUM D. ROBERTUM BOWYER, CAELIBEM

4_35 Si caelum meritis ascribitur et benefactis,
caelebs tu, caelum quo merearis, habes.

VAE SOLI. AD AMICUM SUUM IOANNEM SUCKLING, CONJUGATUM

4_36 Principio caelum terramque hominemque creavit
cur, nisi quod solus noluit esse, Deus ?

IN MARCUM

4_37 Esse potest dives promissis quilibet, inquis ;
pollicitis dives non ero, Marce, tuis.

IN AULUM ATHEUM

4_38 De caelo tecum fieret cum sermo, Deoque,
tecum, qui numen nomen inane putas,
vere dixisti, "Quae supra nos, nihil ad nos" :
Orcus enim ad vestrum pertinet, Aule, gregem.

HOMO HISTRIO

4_39 Spes argumentum vitae, nam fabula vita est,
mundus scaena, fides prologus, actor amor.

AD LECTOREM

4_40 Cur ego tam studeam brevitati forte requiris.
Hoc factum est cauta, lector amice, tua.
Sicut iter longum facienti onerosius auro est
argentum, longum sic epigramma brevi.

STILO NOVO

4_41 Urbs veterum cultrix, rerumque inimica novarum,
imposuit fastos cur sibi Roma novos ?

AD MARINUM. DE AMICA SUA

4_42 Mobilitas caeli laus est, constantia terrae
gloria, quae stabilem servat in orbe statum.

Unde, Marine, tibi caelestis tota videtur,
   in se terrenum nil tua Phyllis habet.

EVAE LAPSUS. THE WEAKER VESSELL

4_43 Eclipsin raro patitur sol, luna frequenter :
   est magis ad lapsum femina prona viro.

NEC IN HOC SAECULO, NEC IN FUTURO. IN DAMIANUM

4_44 Seu res praesentes considero, sive futuras,
   nemo hominum magis est te, Damiane, miser.
Improbus es : nil te saeclum juvat ergo futurum.
   Stultus es : hoc saeclum te juvat ergo nihil.

CARENDO MAGIS QUAM FRUENDO. IN PONTICUM

4_45 Ingenium scis quid valeat, quid, Pontice, virtus,
   si rerum scitur verus egendo valor.

HOMICIDIUM

4_46 Unus homo per se ipse potest occidere mille :
   unum hominem possunt vix generare duo.

AMICITIA. AD AMICUM SUUM D. THOMAM BRIDGES

4_47 Cur similis similem sibi quarit amicus amicum ?
   Uno nemo potest in pede stare diu.

AD D. IOANNEM HARINGTONUM, EQUITEM, BARONIS HARINGTONI FILIUM, BONARUM LITERARUM VIRTUTISQUE STUDIOSISSIMUM ADULESCENTEM

4_48 Si vultu virtus incognita proditur, exstant
   in vultu virtus ingeniumque tuo.
Est et in hoc spectata tui prudentia patris,
   Toveus ingenii quod tibi cultor adest.
Quandoquidem similes dat nostra Britannia paucos,
   doctores illi, discipulosve tibi.

IN POLYDORUM VIRGILIUM

4_49 Virgilii duo sunt : alter Maro, tu, Polydore,
   alter : tu mendax, ille poeta fuit.

IN QUENDAM MOMUM, PRIORUM EPIGRAMMATUM CENSOREM INIQUISSIMUM

4_50 Inter tot sceleratorum centena tulisset

si justos tantum quinque Gomorrha viros,
staret adhuc... [LACUNE]
[LACUNE]
Tu propter paucos, leviscula carmina, lusus,
vis pereat totum, livide lector, opus.

IN EUNDEM

4_51 Incendit Triviae sacra templa, ut nomen haberet,
quidam, nescio quis, nec puto nomen habet.
Sic tu dente nigro carpis mea carmina, sperens
forsan in hoc quarto nomen habere libro.
Usque licet per me rodas mea carmina, carpas
usque licet : fallam spes ego, Mome, tuas.

IN QUENDAM DOMESTICUM OBTRECTATOREM

4_52 Tu quoque, mi frater, fratrem carissime carpis,
illaesum lingua nec sinis ire tua.
Cur fratri invideas, meruit si carmine laudem ?
Si poenam, fratri parcere, fratris erat.

CORNUTUS

4_53 Conjugis ob furtiva negotia, cur ego plector,
corniger a populo praetereunte vocor,
et digitis monstror ? Nam quae non fecimus ipsi,
at vos, nescio qui, vix ea nostra voco.

IN PHILAUTUM

4_54 Dilige vicinum, veluti te diligit ipsum.
"Sic," inquis, "facio, proximus ipse mihi."

AUDACES FORTUNA JUVAT

4_55 Femina fortunae similis formosa videtur ;
non amat ignavos illa, nec ista viros.

AMOR CAECUS

4_56 Tardior in longos amor est durabilis annos,
lenta magis durant quam violenta diu.
Ut paritura canis, cupidus festinat amator :
unde fit ut catulus sit quasi caecus amor.

AMOR NON CAECUS. AD FIRMICUM

4_57 Non amor ut fovea est : in amorem pronus es, Arge,

tu magis in fossam, tu, Polypheme, magis.
Gignitur ex visu. Non ergo, Firmice, caecus
nascitur, ex oculo cum generetur, amor.

AD QUINTUM AULICUM

4_58 Est oculus tibi, Quinte, unus ? metuendus Ulysses.
Centum oculi vigiles sunt tibi ? Mercurius.

EPITAPHIUM JUSTITIAE

4_59 Ex quo caelestum terras Astraea reliquit
ultima, signifero legit in orbe locum.
Templum justitiae, legumque evertimus aras,
scitque fere solus jus dare cuique coquus.

A WRIT OF LATITAT. IN MARCUM EPICURIUM

4_60 Prudenter latitas, si te latuisse lateret,
Marce : sed hoc ipsum, te latitare, patet.

COLLEGIUM IESU ET COLLEGIUM CHRISTI OXONIAE SOLA NONDUM PERFECTA.

4_61 Imperfecta tibi domus una sacratur, Iesu ;
ex non perfectis altera, Christe, tibi.
Inter honoratos sanctos sanctasque tot, haec sunt
paupertatis adhuc signa notanda tuae.

FIDES MERCATORIA

4_62 Solvit inops diti Croeso, quod debuit, Irus :
pauperis est major divitis anne fides ?

TRISTES ANTE OMNIA MUSAE. AD D. ELIZAEUM WIN, COGNATUM SUUM

4_63 Olim intonsus erat, sed nunc tondetur Apollo :
vix in toto anno ridet Apollo semel.
Fallitur o quicumque Camenas dixit amoenas :
Phoebi delira est nunc lyra, manca manus.

INCREDULITAS

4_64 Credulitas error potius quam culpa videtur ;
est error nimium credere, culpa parum

CREDULITAS

4_65 v.1 Qui cuivis quidvis credit, male creditur illi :
2 quo credis mihi plus, hoc tibi credo minus.

OBSEQUIUM FIDEI. AD QUENDAM JUVENEM

4_66 v.1 Septennis taciturna fides qua prima docetur,
2 disciplina mihi Pythagorea placet.
3 Vis tibi inexperti credant ? tu crede peritis.
4 Visne tibi gnatum credere ? crede patri.

PRAESTAT DARE QUAM ACCIPERE

4_67 v.1 Accipere humanum est, inopi donare deorum :
2 numquam tam paucos credo fuisse deos.

IN PONTICUM CLIENTEM

4_68 v.1 Pontice, causidico nil porrigis : ista chiragra est.
2 Ille pedem pro te non movet : haec podagra est.

THOMAE WOLSEI CARDINALIS EGO ET REX MEUS

4_69 v.1 Dicere grammatices ratio permittit ‘ego et rex’ ;
2 ethica te jubet ars dicere ‘rex et ego’.
3 Haec est nimirum vivendi ars, illa loquendi :
4 principis haec aulae serviat, illa scholae.

AD GALLOS

4_70 v.1 Quisque suo bibit in vitro : mos utilis hic est,
2 ex quo contentus conjuge nemo sua est.

PHILAUTUS PHILARISTO, KALENDIS IANUARII, 1607

4_71 v.1 Exspectas, Philariste, tibi dum munera mittam ?
2 Nil habeo quod dem me tibi praeter ego.

PHILARISTUS PHILAUTO

4_72 v.1 Quod mihi misisiti, nihil est. Nihil ergo remitto.
2 Te mihi donasti, te tibi reddo. Vale.

AD HENRICUM FANSHAW, EQUITEM, LITERARUM FAUTOREM

4_73 v.1 Augusti imperium tibi si fortuna dedisset,
2 aut Maecenatis suppeditasset opes,

vidissent multos haec secula nostra Marones :
nullus Maecenas, nullus in orbe Maro.

AD HENRICUM GOODYEER, EQUITEM, OPTIMA CONJUGE ORBATUM 1606.

4_74 Impetitare viros, parere et parere maritas
vult natura : uxor fecit utrumque tua.
Paruit et peperit dulces, pia pignora, natos,
sustentant magnas quae duo fulcra domos.
O ter felicem, quater, o Goodyere, beatum,
si bona tam sequitur quam bona prima fuit.

ULYSSES ET PENELOPE

4_75 Mors nobis, velut uxori surrepsit Ulysses :
vivimus ut telam texuit illa suam.

IN MANCINUM, INERTEM MAGISTRUM

4_76 Qui totum sine fine diem per compita curris,
at tamen in studiis pervideare vigil,
accensa de nocte soles dormire lucerna :
vis, Mancine, oleum perdere, non operam.

IN GELLIAM

4_77 Dissimiles licet inter se tibi sint duo nati,
est similis patri natus uterque suo.

SAGITTARIUS CAELESTIS.
AD COGNATUM SUUM GUILIELMUM RAVENSCROFT, JURISCONSULTUM

4_78 Certa sagitta fides, nervus tibi spes, amor arcus,
sitque tibi caelum meta, scopusque Deus.

OMNE GRAVE TENDIT DEORSUM. AD AMICUM SUUM D. CAROLUM RIVES,
THEOLOGIAE DOCTOREM

4_79 In mundo, quo non animal sublimius ullum,
infima cur homini terra terenda datur ?
Est elementorum rerumque gravissima tellus ;
peccato gravius nec reperitur onus.
Quid mirum est hominum ferri genus ergo deorsum,
praeter peccatum nil prope cum sit homo ?

IN LITIGOSUM DEBITOREM

4_80 Quae tua nequitia est, quod debes non mihi solvis.
Solvis causidico, quae tua stultitia est.

IN EUNDEM

4_81 Sollicitum te cura tenet, non quomodo solvas :
quomodo non solvas maxima cura tua est.

ECCLESIAE DERIVATIVAE. AD AMICUM SUUM R. F.

4_82 Sit licet una fides, licet una ecclesia vera,
fontibus e vivis orta perennis aquae ;
a primitiva, quae non se ecclesia solam
derivat, fontem dissimulatque suum ?

QUATUOR MARIA

4_83 Trinacriae similis, Britonumque triangula tellus ;
cur quatuor numeras aequora, regna tria ?

AD AMICUM DIVITEM

4_84 Si quantum valeat res quaeque carendo sciatur,
quid valeant nummi divitiaeque scio.

GENERATIO UNIUS EST CORRUPTIO DUORUM

4_85 Ut generent unam confuso semine prolem,
corpora corrumpunt vir mulierque duo.

ANNULUS NUPTIALIS

4_86 Annulus ut sponsae spondente ab amante daretur
moris erat ; vetus hoc pignus amoris erat.
Annulus a sponsa potius pro pignore sponso
donetur : digitum porrigat ille suum.

DE MUNDIS DEMOCRITI

4_87 Si quot Democritus mundos ait esse tot essent,
innumerabilium pessimus iste foret.

DE EPIGRAMMATIS. AD LECTOREM FASTIDIOSUM

4_88 Est tamquam mulier formosa, epigramma jocusque,
quae communis eo fit quia pulchra fuit.
Communis jam facta semel, formosa videri
desinit, et moechis taedia mille parit.

TERRA. AD COGNATUM SUUM D. AUDOENUM GWYN, THEOLOGUM

4_89 Usque licet caelum moveatur, constat ; eodem
semper enim motu se sine fine movet.
Terra stet usque licet, nihil inconstantius illa est :
terrarum errores angulus omnis habet.

LUNA

4_90 Te maris appellant undosi, Cynthia, stellam :
nunc terram potius, quam mare, luna regit.

AVARA LIBERALITAS. IN ACERRAM

4_91 Donat ut accipiat, non accipit ut det, Acerra.
Accipere est illi meta, sagitta dare.

IN PAULAM, PSEUDO-CATHOLICAM

4_92 Paula, tua si quis de relligione requirat,
nil nisi Apostolicum Catholicumque crepas.
Catholicum in cunctos, fateor, profiteris amorem :
in te Catholicam, Paula, requiro fidem.

PRODIGUM

4_93 Penelopea fides inter proverbia quondam,
nunc in prodigiis possit habere locum.

IN ANNETTAM, FRANCAM

4_94 Natura est paucis contenta, Annetta ; sed hoc de
natura dictum non reor esse tua.

AD MARCUM, MILITEM LUSCUM ET LIPPUM

4_95 Ex oculis superest unus tibi, Marce, duobus,
perpetuo faciem qui tibi rore rigat.
Cur tibi qui superest maestus lacrimatur ocellus ?
In bello fratrem perdidit ille suum.

PAX IN EUROPA. AD THEOLOGOS

4_96 Reges belligerant, faciunt et foedera reges :
est aliquid sera denique pace frui.
Presbyteri certant, atque immortalia nectunt
jurgia, litigiis non posuere modum.
Unde venenatae levis inclementia linguae,
et quam sit calamus saevior ense, patet.

AD CAROLINAM

4_97 In speculo vultum quoties oculosque tueris,
si forte elatam te tua forma facit,
splendida sed fragiles, pulchra at peritura, memento
quam speculo similis sis, Carolina, tuo.

FLORALIA. AD AMICUM SUUM, D. IOANNEM TOVEY, THEOLOGUM

4_98 Ut Cato in obscenam scaenam, sed ut exeat, intrat,
ingreditur mundum sic abiturus homo.
Nec rediturus in hunc, bene seu male gesserit, orbem,
fertur ut in scaenam non rediisse Cato.

EPITAPHIUM HOMINIS

4_99 Quis jacit hic ? nemo : vacuum sine nomine corpus
hic jacet. Ex solo corpore non fit homo.

HORIZON ANIMAE. AD AMICUM SUUM D. BENIAMIN HEYDEN, DECANUM WELLENSEM

4_100 Summa elementa duo non cernimus, aera et ignem ;
terram undamque oculo cernimus, ima duo.
Sic, quid sint homines, quid bruta animantia scimus,
nescimus quid sint Angelus atque Deus.

ECLIPSIS ANIMAE

4_101 Ut solem tellus lunamque stat inter opacam,
stat peccatum inter meque Deumque meum.

MERCATOR

4_102 Exstat apud lepidum Mercator fabula Plautum :
Pseudolus huic aptum proxima nomen habet.

IMAGINUM CULTORES

4_103 Magnates quicumque colunt, idolon adorant :
cum sit imago Dei vir, mulierque viri.

ERASMI DESIDERIUM

4_104 Nunc Desiderium desiderat orbis Erasmum,
cui soli licuit scribere quod libuit.

NEUTER

4_105 Pompeianus ero, si vicerit omnia Magnus ;
omnia si Caesar, Caesarianus ero.

SCANDALUM MAGNATUM. AD SERVOS SERVORUM

4_106 Haec dicit dominus : "Servum volo quemque fidelem
esse meum semper. Quomodo ? dando nihil.
Sta, vigila, ito, venito, fideliter omnia postquam
praestiteris domino, *servus inutilis es*."

MARS ET VENUS

4_107 Se Venus, et Mavors communicat omnibus aeque :
hostis communis Mars, et amica Venus.

FEBRUARIUS

4_108 Es similis matri tu, de tot fratribus, unus ;
sunt tibi viginti scilicet octo dies.

AD EDWARDUM IONES, AMICUM SUUM

4_109 Te tua, virtutis pictura, modestia laudat ;
laudarem ingenium, si paterere, tuum.
Ipsa, Edoarde, tui laudanda modestia vultus
te facit ut laudem, quam mereare, minus.

QUADRATURA CIRCULI. AD IOSEPHUM SCALIGERUM

4_110 Quadratura quid est circi ? divisio mundi
quattuor in partes, qui prius unus erat.

AN UNITAS ARITHMETICA RESPONDEAT PUNCTO GEOMETRICO ? AD D. IOSIAM BODLEY, EQUITEM

4_111 Plus Deus immensus puncto est, non plus tamen uno :
a puncto quantum differat, ecce, monas.

FROM THE WOMBE TO THE TOMB.

4_112 Nascitur in certam miserandus homuncio mortem,
ut macer in campo bos, ut edatur, edit.

AD IACOBUM REGEM

4_113 O quanta exempli generoso in principe vis est !

2 Tu vitando vetas, tu faciendo jubes.
3 Princeps principium motus, rex regula vitae :
4 circumfert caelum sidera, rex populum.

CAPUT ET CORPUS. AD EUNDEM

4_114 v.1 In capite est ratio, et rationis quinque ministri :
2 divinum in reliquo corpore paene nihil.

RUMOR DE MORTE HENRICI IV, REGIS FRANCORUM. AD REGEM FRANCORUM.

4_115 v.1 Quod reges audire timent, ac dicere servi,
2 ipsa tibi dicit fama, *memento mori*.

LUX ET AER

4_116 v.1 Sit corpus quamvis, oculo non cernitur aer ;
2 lux corpus non est, cernitur illa tamen.

UNUS DEUS, MULTI AMICI

4_117 v.1 Quamquam nemo potest dominis servire duobus,
2 patronas uni quid vetat esse duas ?
3 Quaerere non prohibet multos Deus unus amicos,
4 ut multas aedes non vetat una fides.

DONNA, DANNO

4_118 v.1 Amisit costam causa mulieris Adamus :
2 uxoris causa, perdidit ipsam animam.

WOMEN’S TIRE

4_119 v.1 Hoc magis est, instar tecti, quam tegminis : hoc non
2 ornare est, hoc est aedificare caput.

OMNIA NIHIL

4_120 v.1 Omnia de nihilo qui fecit, is omnia solus :
2 quod Deus ex nihilo fecit, id omne nihil.

ECCLESIA ORIENTALIS ET OCCIDENTALIS.
AD D. GEORGIUM RIVES, THEOLOGIAE DOCTOREM DOCTISSIMUM, PRUDENTISSIMUM VIRUM

4_121 v.1 Floret dextra fides in mundi parte sinistra :
2 in mundi dextra parte sinistra fides.

IRA, PATIENTIA. AD AMICUM SUUM I. THORIUM

4_122 Excitat ira hebetem, motam patientia mentem
sedat, ut unda ignem temperat, ignis aquam.

RUINA CAELI ET TERRAE

4_123 Hac nihil inferius cum sit, nihil altius illo ;
tellus, quod caelum non habet, unde cadat.

AD HENRICUM HOWARD, COMITEM NORTHAMTONIAE

4_124 Unius agnatus comitis, patruusque duorum,
o Henrice, tuae maxime gentis honos :
multorum sine labe ducum de stemmate longo,
unius frater nempe, neposque trium ;
filius et comitis, fera quem nisi fata tulissent,
quartus in hac serie dux numerandus erat :
tu comes es, tibi nemo datos miretur honores,
cui fortuna comes, dux fuit ingenium.

AD PONTIAM

4_125 Te fugio, vitoque tuos, mea vulnera, vultus,
Pontia, non quia te non amo, sed quod amo.

AD POLYCARPUM, EQUITEM ERRANTEM

4_126 Unus erat vetitus Paradisi fructus Adamo :
lex illum reliquos tangere nulla vetat.
Cui tot praeterea dedit data copia, ab uno
miror eum cupidas non tenuisse manus.
Tu contra, excepta, prohiberis ab omnibus, una
arbore : te reliquas tangere jura vetant.
Mirandum minus ergo tuus, quam lapsus Adami,
cui data libertas, quam tibi, major erat.

AD LECTOREM

4_127 Omnia salsa sitim pariunt potoribus. O si
lectori pariant carmina nostra sitim !

AD AMICUM CONJUGATUM

4_128 Imperet ipsa nihil, quidvis tamen impetret uxor ;
utere nec serva conjuge, nec domina.

IN PONTICUM

4_129 Pontice, comoedus vivis, moriere tragoedus :
dissimilis vitae mors erit illa tuae.

IN QUENDAM SACERDOTEM MARITUM

4_130 Levita patre natus eras, Levitaque factus,
deque tribu conjunx est tibi sumpta Levi.

IN ANABAPTISTAS ET HUJUSMODI FARINAE FRATRES

4_131 Omnia diruitis, nihil aedificatis in orbe.
Zelus hic, an scelus est ? fervor hic an furor est ?
Spiritus at vestris etiam praetenditur ausis :
qualis at hic vester spiritus est ? Abadon.

IN COTTAM

4_132 Condidit ex nihilo Deus unicus omnia : contra
tu facis ex toto, Cotta chymista, nihil.

THOMAS EGERTON, CANCELLARIUS ANGLIAE, ET FRANCISCUS LEIGH, EIUSDEM GENER

4_133 Si quis virtuti vere favet, et fovet artes,
certatim hoc faciunt hic gener, ille socer.
Egertonus amat Musas, amat et Leus illas :
noluit a socero degener esse gener.

CONSUBSTANTIO. AD EUNDEM D. FRANCISCUM LEIGH ET D. MARIAM UXOREM EIUS, AMANTISSIMOS CONJUGES

4_134 Non eadem est vobis anima, at mens una duobus :
unum non estis corpus, at una caro.
Nomine diversi vir et uxor, re tamen unum :
diversi sexus estis, at unus homo.

FUNEBRES CONCIONES

4_135 Laedimus insontes vivos, laudamus eosdem
defunctos : o mors candida, vita nigra !

PAULES CROSSE AND THE CROSSE IN CHEAPE

4_136 Aurea cur Petro posita es crus, plumbea Paulo ?
Pauli nam decorant aurea verba crucem.

AMORIS CHRONICON

4_137 v.1 Temporis ut minimi momentum crescit in horam,
2 et brevis in longam ducitur hora diem ;
3 multiplicata dies in mensem, mensis in annum :
4 sic crescente meus tempore crescit amor.

GEMINI, AMICI

GEMINI
4_138 v.1 Dissimile in nobis nihil est, paria omnia, solo
2 differimus numero : nos duo namque sumus.
AMICI
3 Nos vix distamus numero : duo nos sumus unum.
4 Vos estis gemini corpore, nos animo.

DE ARTE AMANDI. AD AMICUM SUUM I. O. B.

4_139 v.1 Nasonis quamvis teneram perlegerit artem,
2 nescit inexpertus dicere quid sit amor.
3 Natura, non arte docetur : scilicet, in cor
4 ex oculis, non ex auribus, intrat amor.

SENECA PHILOSOPHUS

4_140 v.1 Paene tuae dici possunt epigrammata gnomae ;
2 praeterquam numeris quod tua dicta carent.

AD D. HENRICUM NEVILLE, DOMINI DE ABERGEVENNY FILIUM HEREDEM

4_141 v.1 Fallor ? an in mensa memini te dicere nuper,
2 sit tua quod sapido lingua inimica sali ?
3 Manducare salem tibi nil opus, Alcime. Quare ?
4 Omne fere, loquitur quod tua lingua, sal est.

VITA PHILIPPI SIDNEI.
AD EIUSDEM FRATREM D. ROBERTUM SIDNEY, VICECOMITEM DE LISLE

4_142 v.1 Qui dignos ipsi vita scripsere libellos,
2 illorum vitam scribere non opus est.
3 Sidnei in tumulo est corpus, non vita, Philippi :
4 producit vitam gloria longa brevem.

CORPUS DISCEDENTEM ANIMAM ALLOQUITUR

CORPUS
4_143 v.1 Tellurem, te propter, ego matremque reliqui.
ANIMA
2 Stulta, Deum patrem, te quoque propter, ego
3 ad patrem redeo ergo meum, qui me vocat ad se

in caelum, matri teque relinquo tuae,
donec, in instanti cum conveniemus in unum,
terra mihi reddat te, tibi meque Deus.

REGNUM DIVISUM. AD D. GEORGIUM RIVES, THEOLOGIAE DOCTOREM DOCTISSIMUM, ET PRUDENTISSIMUM VIRUM

4_144 Orci et caelorum regna indivisa : malignus
nemo habitat caelum, Tartara nemo bonus.
Proh pudor ! in sola regnat divisio terra ;
terra, ubi multimodis sunt bona mixta malis.
Ergo dies veniet, cum terra jacebit inanis,
at caelum plenum, plenus et Orcus erit.

AQUAE CALIDAE

4_145 Expressae tacitum lacrimae testantur amorem :
gignit amor lacrimas ; quis putet ? ignis aquas.

DE INGENIO ET MEMORIA. IN PONTICUM

4_146 Quaeritur ingenium quare dicatur acumen :
interius penetrat quicquid acumen habet.
Officium mnemes non est penetrare, tenere est ;
hinc fieri vulgo vasa rotunda vides.
Unde, vel ingenium tibi suspicor esse rotundum,
Pontice, vel mneme quod sit acuta tibi.

SOLATIUM PAUPERUM. AD AMICUM DIVITEM

4_147 Inconstans fortuna breves mutatur in horas :
nascitur inde mihi spes, metus unde tibi.

DE TITIO ET GELLIA

4_148 Objectum est Titio, sua quod gravidata fuisset
uxor apud patrem Gellia Sempronium.
Cui Titius : "Peperit cum Gellia nostra, quid ad me ?
filia Sempronii non mea nupta fuit."

COR

4_149 Cur non in dextra potius quam parte sinistra
ponitur humanum cor ? Quia laeva sapit.

CARO ET SPIRITUS. AD AMICUM SUUM D. ROBERTUM NEWMAN, DOCTOREM THEOLOGIAE

4_150 Corpus primo, animam, facta jam carne, creavit,
cetera fecisset cum facienda, Deus.

Fallor ? an hinc parere animabus inertia nolunt
corpora, sint animis quod seniora suis ?

PROTO-MARTYRES INNOCENTES

4_151
Pro Christo pueri sunt passi extrema, priusquam
Christus pro pueris ultima passus erat.

AD AMICUM SUUM IOANNEM HOSKINS, JURISCONSULTUM

4_152
Claudit amicitiam numerus plerumque dualis :
vix in pluralem multiplicatur amor.

AD AMICUM SENESCENTEM. 1607.

4_153
Tu nuper juvenis fueras, ego dum puer essem ;
quae me nunc juvenem, te videt hora senem.
Exspectat mors ergo brevi te, meque senectus :
sors incerta licet sit mea, certa tua est.

IN A. G.

4_154
Nomen habes hominis faciemque, animalis acumen ;
in specie stultus, doctus at in genere.

HARMONIA. AD THEOLOGOS

4_155
Harmonias varii scripsere Evangeliorum :
harmoniarum quis ? Non minor iste labor.

DISSONANTIA

4_156
Tanta per humanas repsit contentio mentes
ut, quid pax animae sit, prope nemo sciat.
Ille nimis bassum premit, hic nimis elevat altum,
ut vix auditus sit tenor, aut medius.

AD PONTILIANUM

4_157
Zelotypus conjunx es, Pontiliane ? sapisti.
Zelotypus non es, Pontiliane, sapis.
Frustra observatur conjunx : ea sola maritum
quae, quamvis possit, fallere nolit, amat.

IN PORCIAM

4_158
Filia sis dubito tenebrarum, an filia lucis :
Nam genita es noctu, Porcia, nata diu.

EPITOME HISTORIARUM SUI TEMPORIS. AD MB

4_159 Pejores patribus sumus, ut majoribus illi :
in vitium faciles nam, Mariane, sumus.
Natio si nobis fuerit quoque postera pejor,
pejus erit nostra posteritate nihil.

LONDINUM. AD COGNATUM SUUM, D. IOANNEM WILLIAMS, AURIFICEM LONDINENSEM

4_160 Imbibit ut fontes Tamesis fluviosque minores,
oppida Londinum pauperiora vorat.
Perpetuo quamquam Tamesis perit aequora fluxu,
Londini constans urbis amicus hic est.

DEBITOR ET CREDITOR. AD AMICUM SUUM D. GUILIELMUM CAWLEY, MERCATOREM LONDINENSEM

4_161 Sint nostro licet in libro tua nomina, tu scis
me nullum in libris nomen habere tuis.
Nil equidem tibi praeter amorem debeo ; semper
debitor, atque idem creditor hujus ero.

MORIONES ET NANI

4_162 Nos, quamquam vitio sumus haud virtute notati,
magnatum lusus deliciaeque sumus.

AD PONTILIANUM

4_163 Semper sollicitus fuit Irus. Cur ? quia pauper ;
nec tu, Croese, minus. Cur ? quia dives eras.
Uxorem quod non habeat, cruciatur Alanus ;
uxorem quod habes, Pontiliane, doles.

UNIO. AD BRITANNOS CONJUGES

4_164 Servat ab interitu Deus unus, et unio mundum :
conjugium in terris unio prima fuit.

BELLUM ELEMENTARE

4_165 Condiderit quamvis hominum Deus omnia causa,
bella tamen contra nos elementa gerunt.
Quam multas aer animas demisit in Orcum
pestifer, ac letho res hominesque dedit !
Quam prope Trojanum Londini sensimus ignem !
incipit et fructus terra negare parens.
Fit melior nemo, caelum noctesque diesque

cum fleat, ac tellus crimina nostra luat.
Terra licet madidis mollescat ab imbribus, haud fit
mollius Anglorum, quam fuit ante, genus.

EPITHALAMIUM. AD TULLIAM

4_166 Objectum nostri, dum lux est, Tullia, visus,
subjectum, cum nox venit, amoris eris.

IN SEXTUM ACADEMICUM

4_167 Ut tibi sternendi possis meminisse sepulcri,
te lectum perhibent sternere, Sexte, tuum.
Ut possis etiam memorare novissima mortis,
cur non in somnum saepius ergo ruis ?

AD AMATAM

4_168 Te mihi notam amo nunc, ignotam nuper amabam ;
fama prius cepit me tua, forma capit.
Jam scio quid sit amor : amo quamvis non amer ; imo
jam scio quid sit amo, nescio quid sit amor.

UN CADET, A YOUNGER BROTHER

4_169 Sum pauper ? non culpa mea est, sed culpa parentum,
qui me fratre meo non genuere prius.

FIRMAMENTUM. AD AMICUM, D. MICHAELEM HEYDEN

4_170 Terra stat, in tellure animantia stante moventur ;
astra sed in caelo fixa movente manent.

BEATA VIRGO

4_171 Virgo beata licet communi voce voceris,
in mulieribus es tu benedicta magis.
Nil mihi prodesses, si tantum virgo fuisses :
quantum at profueras, o, quia mater eras !

SPES ET FIDES

4_172 Nulla foret, nisi certa fides foret, unaque semper ;
at si certa foret spes mea, nulla foret.

NOVATISMUS. NEW FACTIONS AND FASHIONS.
AD AMICUM SUUM D. GUILIELMUM PRYTHERCHUM I. V., DOCTOREM ET THEOLOGUM

4_173 Multa renascentur, quae jam cecidere, cadentque
dogmata, qua summo nunc in honore vigent.
Quae nova sunt, hodieque placent, non usque placebunt ;
cur ita ? quae nova sunt, non nova semper erunt.

SPECULUM MARCI

4_174 Semper adest quare tibi morio, Marce ? Tuam isto
stultitiam in fatuo cernis, ut in speculo.

AD UXORIUM

4_175 Saepe quiescit ager, non semper arandus. Et uxor
est ager, assidue vult tamen illa coli.

AD AMICUM SUUM I. O. B.

4_176 Praeteritis plusquam perfectis quattuor annis,
in te radices altius egit amor.
Frustra igitur transferre tuum conaris amorem :
arbor adulta amor est, non nova planta, tuus.

IN PORPHYRIUM

4_177 Flesse bis, at numquam legitur risisse Redemptor ;
cur hominis proprium risibile ergo vocas ?

AD PONTILIANUM

4_178 Ut caecus, puero duce vel muliere, per urbem
ducitur, ignotas itque reditque vias,
ducit amatorem sinuosa per avia caecum
te Venus aut Veneris, Pontiliane, puer.

AMOR OMNI EXCEPTIONE MAJOR. AD AMICUM QUENDAM

4_179 Causa recens veterem licet interpellet amorem,
simque licet, dicta non nisi lege, tuus ;
in te nulla meo est exceptio major amore,
excepto, si me non, ut amaris, amas.

IN PONTICUM SEXAGENARIUM

4_180 Qui, dum vixisti, nulli benefeceris umquam,
incipies fieri, Pontice, quando pius ?
"Omnia pauperibus," dicis, "post fata relinquam" :

qui post fata sapit, Pontice, sero sapit.

IN NIGELLAM CANDIDATAM

4_181 Rara avis in terris, alboque simillima cygno es ;
est tua vestis enim candida, nigra caro.

LE CARNAVAL DE LA VIE

4_182 Mens immortalis mortem cur corporis horret ?
An cum carne timet se moriente mori ?
An sibi jam restare nihil post funera, praeter
supplicium longum, judiciumque breve ?
Suspicio facit haec mentes in morte trementes,
nec maestum carni dicere posse vale.

QUINTINAE LAUS

4_183 Si te laudarem, Quintina, superbior esses :
te laudare equidem nolo, superba sat es.

FILIUS TERRAE

4_184 Caelum ad nos spectat, caelum spectemus oportet,
nam Deus astra dedit caelo, oculosque tibi.
Vix tibi pars teretis terrae millena videtur,
caelum dimidia cernere parte licet.
Cur igitur caelo terram, stultissime, praefers ?
Ut mos est, matrem plus patre forsan amas.

SPECIES INFIMA

4_185 Sit licet humanum genus inter cetera summum,
jure tamen species infima dictus homo.
In caelo minima est hominum pars, maxima in Orco :
humanum infelix quis neget ergo genus.

DE INVIDIA. PARADOXON

4_186 Si plus virtutis foret, invidiae minus esset :
quo virtutis enim plus, vitii minus est.

IACOBUS SEXTUS SCOTIAE, PRIMUS BRITANNIAE REX. BONUM OMEN. AD BRITANNIAM

4_187 Saepe quod optatum, speratum vix fuit olim,
accidit hoc inter spemque metumque tibi.
Lucrosus cecidit tibi, *senio* et *unio*, jactus, (six et un combinaison
faustaque fortunae est alea jacta tuae. gagnante aux dés)

COR UNUM, VIA UNA. AD IACOBUM PRIMUM, REGEM BRITANNIAE MAGNAE etc.

4_188
Bis manibus duo sceptra geris, linguasque loquuntur
   quatuor imperii sub dicione tui.
Lingua Britannorum quamvis non una, cor unum est,
   unio regnorum sit modo facta trium.
Primus in orbe hominum divisit pectora Daemon,
   divisit linguas primus in orbe Deus.

REGES ET PROPHETAE

4_189
Rex extra patriam, vel maximus, haud habet ullum
   imperium : in patria nemo propheta fidem.

VIRTUS. AD HENCRICUM DANVERS, BARONEM A DANTESAY

4_190
Virtutem genii duo semper in orbe sequuntur,
   hic bonus, ille malus, gloria et invidia.

INVIDIA

4_191
Livor edax hominum vivorum encomia carpit,
   ut defunctorum corpora vermis edit.

IN BATTUM

4_192
Pauca tibi semper respondeo multa roganti :
   non quia multa rogas, sed quia stulta rogas.

SOMNUS, MORS

4_193
In somno quamquam simulo pro tempore mortem,
   non est pars vitae dulcior ulla meae.
Permirum est in morte igitur quid tam sit amarum,
   tam dulcis cum sit mortis imago, sopor.

CURIA FACULTATUM

4_194
Jurisconsultum dignantur adire clientes ;
   cur, nisi divitias quod bona summa putant ?
Accersit medicum cum lecto affigitur aeger ;
   corporis est hominum cura secunda salus.
Theiologus, quem primum accersere debuit aegro
   ultimus, et quamquam nemo vocavit, adest.

PATIENTIA AMATORIA

4_195
Vis voto potiaris amans ? Patiaris, oportet,

si vis in dulci vivere pace, pati.

IN QUENDAM GRAMMATICASTRUM

4_196 Grammaticus bonus es, nil praeter grammata nosti ;
scis praeter literas nil, literatus homo es.

AD QUENDAM GLORIOSAM

4_197 Uxori similis Menelai sis vel Ulyssis,
si cupis a sera posteritate coli.
Vivit enim vitium post funera, non modo virtus :
vivit adhuc Helene, non modo Penelope.

IN AULUM

4_198 Veriloqui fatui dicenda tacenda loquuntur ;
At quia prudentes plura tacenda vident,
Servorum ingeniis nihil audens credere, semper
circum se fatuos quattuor Aulus habet.

AURUM EX STERCORE. AD AMICUM SUUM, D. DU. TR. MEDICUM

4_199 Aurum Virgilius de stercore colligit Enni :
fecit Virgilius quod facit et medicus.

SECRETUM AMORIS

4_200 Rarus amatur amans : ut amere, inamabilis esto
omnibus. A nulla vis ut ameris ? ama.

MON TOUT. AD MARCIAM, FRANCO-GALLUM

4_201 Omne tuum me saepe vocas, at, Marcia, falso :
omne tuum non sum ; sum tuus omnis ego.

DE QUINTO ET ORO

4_202 Papistam Quintus nuper se reddidit, et se
denique Papistam jam profitetur Orus.
At quam diversis victi rationibus ? Illi
hac aetate fides, huic novitate placet.

FILUM ARIADNES

4_203 Rexit ut errantis Thesei vestigia filum
virginis, humanum sic genus una fides.

DE TESTAMENTIS ET VOTIS.
AD D. HENRICUM MARTIN, DOCTOREM V. I. PRUDENTISSIMUM

4_204 In testamentis, semper postrema voluntas
obtinet ; in votis, si bona, prima valent.
Omnipotens, uno cum fecerit omnia voto,
Testamenta Deus condidit ipse duo.

AD AMICUM AVARUM

4_205 Solus habet quod avarus habet, nil donat amico,
nil sibi dat : solus non habet hoc, quod habet.

AD PONTICUM JURISCONSULTUM

4_206 Uxori partem vivis partemque clienti
aetatis : vives, Pontice, quando tibi ?

DE PRAEDICATORIBUS ET HISTRIONIBUS

4_207 Praeco Heracliti partes agit, omnia flentis,
ridentis partes histrio Democriti.
Huic videor stultissimus esse, miserrimus illi :
hic numerat culpas, ponderat ille meas.

CHRISTMAS AND MIDSUMMER

4_208 Venit Joannes aestivo tempore, Christus
brumali : hic ignem praedicat, alter aquam.
Quam bene conveniunt contraria flumina flammis !
Ignis peccatum purgat, et unda lavat.

NEMO LAEDITUR NISI A SEIPSO

4_209 Criminis est nemo, nemo discriminis expers ;
nos in discrimen crimina nempe vocant.

IN ASINUM BALANTEM

4_210 Non ego te quemvis asinum voco, Mome, sed illum
cujus erat sessor Pseudopropheta Balam ;
non illum Solymam dominum qui vexit in urbem :
mutus hic et mitis nam fuit, ille loquax.

DE SUIS HAEREDIBUS. AD JURISCONSULTOS

4_211 Nemo sua certus de conjuge, praeter Adamum,
deque suo nemo conjuge, praeter Evam.

Conjugibus, misero praesertim in amore marito,
solari superest quid, nisi sola fides ?

A HOLLOW TOOTH

4_212
Injectum flammis me non absumeret ignis ;
saepe cadentis aquae parvula gutta cavat.

VIRTUTIS LAUS. AD D. THOMAM PUCKERING, SUMMAE SPEI ADULESCENTEM

4_213
Solis ut in solo motu constantia constat ;
constans virtutis vis in agendo sita est.

AESOPI LINGUA

4_214
Humano membrum non est in corpore lingua
nobiliusve bona, mobiliusve mala.

AD PUEROS COLLEGII WINTONIENSIS WICHAMI

4_215
Non sum quod fueram. Festivus eram puer olim ;
festorum valde nam studiosus eram.

SAPIENTIA DUCE, COMITE FORTUNA. IN ANCUM

4_216
Quod male consultum cecidit feliciter, Ancus,
arguitur sapiens, qui modo stultus erat.
Quod prudenter erat provisum, si male vertat,
ipse Cato, populo judice, stultus erit.

DOLOR

4_217
Sola dolenda reor praesentia damna ; dolemus
praeterita, heu ! nimium sero, futura cito.

VICISSITUDO

4_218
Gaudia post luctus veniunt, post gaudia luctus :
semper in ambiguo, speve, metuve, sumus.

AD GERMANICUM

4_219
Auxit amicorum numerum tibi Porcia conjunx ;
fertilitas haec est conjugis una tuae.
Haec est conjugii, Germanice, maxima virtus :
gignit amicitias uxor amica novas.

NEQUITIA ARMATA. IN LINUM

4_220 Ut bona vina, bonum faciunt, ut fertur, acetum ;
ingeniosior es quo, Line, pejor eo es.

OPINIASTER

4_221 Heu, quantum in terris dominatur opinio ! verum
me nescire putas, et dubitare vetas.
Qui dubitat non errat, adhuc *in utrumque paratus :*
error opinando, non dubitando venit.

ALMA MATER ACADEMIA OXONIA

4_222 Tu nostri mater, mater natura, cerebri :
dura sed illa fuit, tu pia mater eras.

POETA

4_223 Maecenas non verba dabat, sed praemia doctis.

MAGNAS

Quid dare mi, praeter verba, poeta potest ?

HOMO HOMINI DEUS

4_224 Est homo qui locuples inopi nil donat amico :
qui rapit, hic lupus est ; qui dabit, ille deus.

HOMERUS

4_225 Si vera est de te quae fertur fabula, numquam
vidisti lucem ; sed tua scripta vident.

TRES SECRETARII. THREE GHOSTLY FATHERS

4_226 Integra causidico narranda est causa perito,
et medico morbus, crimina presbytero.
Qui vis fortunas, anima, corpusque tueri,
his tribus in vita dissimulatio nihil.

AD D. C. G.

4_227 Te podagra et podagrae pestis contraria vexant :
currere te conjunx, stare podagra facit.

UBIQUITARII

4_228 Tota patet tellus inopi, quacumque vagatur :
pauper in exilio est nullibi, ubique domi.

AMANTES

4_229 Est amor in nobis, in lignis ut latet ignis :
ignis uti lignum, nos levis urit amor.
Ligna sed in cineres vanescunt, ignis in auras ;
nos cinis, et noster quid nisi fumus amor ?

SERMO

4_230 Sermo voluptati similis, similisque dolori est :
longus enim levis est sermo, gravisque brevis.

IN MULIEROSUM SENEM

4_231 Aetas commendat Bacchum, Veneremque juventus :
haec igitur juveni convenit, ille seni.

IN HARPALUM, AVARUM JUVENEM

4_232 Mundus amica tua est, misere quem diligis unum,
Harpale. Sis juvenis tu licet, ille senex.

AD LECTOREM

4_233 Qui scribit laudatur ab his, culpatur ab illis :
lectoris vultu statque caditque sui.
Semper agit causam, nec tempore transiget ullo ;
semper enim sub te judice, lector, erit.

DE SPECULO AMATORI A SPONSA DONATO

4_234 In quo me videam, speculum mihi, Paula, dedisti,
in quo te possim cernere, malo dares.

IN QUINTIAM HYPOCRITAM

4_235 Docta, decens, juvenis, formosa, pudica, benigna,
Quintia : si non sis ambitiosa, bona es.

PROBLEMA

4_236 Moribus adversum sibi prodigus odit avarum ;
cur igitur largos parcus avarus amat ?

SOMNUS, VENUS

4_237
Vos consanguineas leti dicamne sorores,
Somne quies hominum, deliciaeque Venus ?
Indulgere juvat Veneri somnoque jacentes,
sternitur et dulci lectus utrique malo.
Odit somnus iners, odit Venus improba, lucem :
est animi somnus mors, animaeque Venus.

PASSE-TIME

4_238
Longa dies ignavo homini, nox longa videtur,
et longi menses, longior annus abit.
Tempus inutiliter terimus, dum longa videntur
tempora ; cur vitam dicimus ergo brevem ?

FISCUS

4_239
Ut visco capiuntur aves (fiscus quasi viscus
dicitur), a fisco sic capiuntur opes.

IN PONTICUM, PHILAUTUM

4_240
Non cernit se mens, oculus se non videt : ergo,
Pontice, te quod amas, qua ratione facis ?

SCRUTINIUM

4_241
O utinam, quod discipulos tu, Christe, rogasti,
presbyter et princeps plebsque rogaret idem !
"Quid de me dicunt homines ? " si saepe rogaret
quisque, malum sciret se, meliorque foret.

LUMEN GRATIAE. AD AMICUM SUUM, D. IOANNEM TOVEY

4_242
Luna suam complet solari lumine sphaeram,
mens ut ab aeterno numine lumen habet.

FAMA, ERROR

4_243
Rumor rumores, errores partuit error,
ut nivis exiguus crescit eundo globus.

TRADITIO HISTORICA DE REGE BRUTO.
AD GUILIELMUM CAMDENUM, ILLUSTRATOREM BRITANNIAE

4_244
Comburi possunt libri, monumenta perire,
nostra mori possunt, et tua scripta mori.
Insita sed genti, dum gens erit ipsa superstes,

traditio vivae vim quasi vocis habet.

AD ROGERUM OWEN, EQUITEM LITERATISSIMUM

4_245 Antiquas Britonum leges, nova juraque calles,
quicquid et in tota discitur historia.
Sermonem instituas de re quacumque, videtur
viva, Rogere, tuum bibliotheca caput.

IN AVARUM

4_246 Quo miser annorum victum tibi mille parasti,
annorum centum nec tibi vita datur ?
Immensosque tibi nummorum cogis acervos,
quaeris et in vita gaudia longa brevi ?
"Olim dives ero, parce si vixero," dicis.
Et cur non "Olim mortuus," inquis, "ero" ?

PES IN SEPULCRO

4_247 Pendentes agimus vitas in litore mortis,
tam prope mors vitae est, quam prope margo mari.
Una fere res est homini mors vitaque, sicut
efficiunt unum terraque et unda globum.

MERCURIUS BRITANNICUS

4_248 Optima descripsit Morus, tu pessima, mundi :
tu nobis narras vera, sed ille bona.

DE SEIPSO

4_249 Sunt quidam, qui me dicunt non esse poetam ;
et verum dicunt. Cur ? quia vera loquor.

AD GUILIELMUM BUTLER, CANTABRIGENSEM MEDICUM

4_250 Posthabita quaerant alii sua lucra salute ;
spernis dulce lucrum tu : tua cura salus.
Te medico, amissam desperat nemo salutem,
inventum tamquam sit medicina tuum.
De te vera loquor, non, ut solet aeger, adulor :
non tibi ab insano laus, Guilielme, venit.

ILL HUSBANDRIE. AD PAULUM JURISCONSULTUM

4_251 Cur viduam jus, Paule, vocat commune relictam ?
Vox hodie nuptis convenit illa magis.
Nil opus uxori mortem exspectare mariti,

cumbat ut in tristi semisupina toro.

ULTIMUM DIVORTIUM

4_252 Si forte in caelum vir sumitur, uxor in Orcum,
aut contra, non sunt amplius una caro.

THE WORLDS DUNGEON

4_253 Carceris est instar tellus, quasi moenia caelum,
custos peccatum. Vincula quae ? mulier.

LEGUM NULLITAS

4_254 Condidimus leges quam multas ! quam prope nullas !
Nam si servatur nulla, quid ulla valet ?
Ut leges serventur, adhuc lex unica fiat :
haec cito facta foret lex, cito fracta foret.

DE STATU HOMINUM

4_255 Deprimitur nisi pes alter, non tolliter alter :
sic casu alterius tollitur alter homo.

AD QUENDAM

4_256 Doctor es incipiens : nunc incipe doctior esse.

PRAETER MULIERES ET PUEROS. AD D. IOANNEM HARRINGTONUM, EQUITEM LITERATISSIMUM

4_257 Perlege divinae sinuosa volumina legis,
in nullo numero sunt puer et mulier.
Civili puer et mulier prohibentur ab omni
munere : non mulier, non gerit arma puer.
Utuntur longa tunica mulierque puerque,
imberbes pariter sunt puer et mulier.
Fertur et in teneros puer et cito femina fletus :
blanditiis mulier, decipiturque puer.
Cogitis in quantos hominum genus omne furores,
tu Venus o mulier, tuque Cupido puer.

CEREUS NASUS. SIVE HUMANA INCONSTANTIA AD COGNATUM SUUM, D RICH MEREDITH, THEOLOGUM

4_258 Promittit nobis aliquid sacra pagina ? Nostrum
protinus hoc certa credimus esse fide.
Exigit a nobis aliquid sacra littera ? Durus
sub nostram sermo non cadit iste fidem.

SCALA CAELI

S
A
S T
EIS
DRE
IAP
FCS

4_259 v.1 In caelum gradibus virtutum maxima septem,
2 quattuor ascendit Spes bona, quinque Fides,
3 Spes lunam, solem Fides contingit. Amoris
4 scala vel ad summum pertinet usque polum.

IN BATTUM

4_260 v.1 Utatur mens lingua interprete ; cor prius ergo
2 desinat, incipiat quam tua lingua loqui.
3 Nempe interpretis est locus in sermone secundus,
4 raraque legato verba loquente facit.

LAUS ASINI

4_261 v.1 Cur asinum non junxit equo muloque propheta ?
2 Vecturus natum Davidis ille fuit.

AULICORUM PAR IMPAR

4_262 v.1 Non bene conveniunt, at in una sede morantur,
2 Momus vituperans omnia, Gnatho nihil.

QUATUOR HOMINIS CAUSAE.
AD NOBILISSIMUM ET MAXIMAE SPEI ADULESCENTEM, D. RICARDUM SACKEVILLE, COMITIS DORCESTRIAE EX FILIO NEPOTEM

4_263 v.1 Forma quid est hominis, nisi mens mala, vana voluntas
2 principium quodnam materiale ? nihil.
3 Materiam cum forma igitur ne suspice : solus
4 finis, et efficiens, respiciendus erit.

ULTIMA LINEA

4_264 v.1 Ultimus est vitae mors actus amara jocosae.
2 Cujus vita fuit seria, mors jocus est.

IN OBITUM RICHARDI VAGHAN, EPISCOPI LONDINENSIS

4_265 Qui te viventem laudavi nuper abunde,
te ratus eximiis laudibus esse parem ;
heu ! cur defunctum te praedico parcius auxit
laetitia ingenium, diminuitque dolor.
Dum plures pro te lacrimas quam carmina fundo,
confundant lacrimis se mea verba : vale.

DE VITA ET MORTE

4_266 Una via est vitae, moriendi mille figurae ;
est bene, nam mors est res bona, vita mala.

IN PAULUM, DECREPITUM AEDIFICATOREM

4_267 In quibus haud vivas, moriaris at in quibus, aedes,
Paule, struis : tumulum nescius anne domum.

IN SEXTUM, PRAEDONEM PUBLICUM

4_268 Munificum largitorem te, Sexte, fatemur,
qui tua ne tantum des aliena rapis.

IN ZOILUM

4_269 Defuncto parces, viventem, Zoile, carpis :
non ego propterea mortuus esse velim.

A PAIRE ROYALL OF FRIENDS.
AD (ANGLO-SCOTO- / SCOTO-CAMBRO- / CAMBRO-ANGLO-) BRITANNOS

4_270 Hoc in amicitia mihi par regale videtur,
tres inter quoties exstitit unus amor.
Scilicet, ut gemino sit par in amore duorum,
unusquisque trium bis numerandus erit.

REGNUM DIVISUM

4_271 In mundo nihil usque potest consistere : mundus
non semper stabit. Cur ? quia dividitur.

ANNULUS CONCORDIAE. AD BRITANNOS

AS BRITANNOS 1607

4_272 Scotia fert gemmam, gens Anglica confert aurum :
annulus hinc fiat, rexque sit ipse faber.
Excitet Europae nova nos concordia, ne, dum

cuditur a fabris annulus, annus eat.

BRITANNIA

4_273 Sicut eras in principio, sic nunc es, et esto
usque in saeclorum saecula semper. Amen.

STEGANOGRAPHIA. AD LECTOREM CURIOSUM

4_274 Cur sint obscuro sensu mea carmina, quaeris,
utiliter nequeant quae sine clave legi ?
Est epigrammatici non esse polygraphon : ergo
conveniens illi est, esse steganographon.

UNUS DEUS

4_275 Unus cunctorum pater indubitatus Adamus :
nec possunt plures patribus esse dii.

AD DOMINAM ET ILLUSTRISSIMAM DOMINAM ARBELLAM STUART

4_276 Si foret in nudis virtus aut gloria verbis,
in laudes facerem carmina mille tuas.
Nobilitare potest nostram tua gloria Musam,
at tibi Musa potest addere nostra nihil.

########################

V

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER QUINTUS

AUCTOR AD LECTOREM

1A In laudem autoris, sollemni at more recenti,
miraris, quare carmina nulla legas ?

Nostra patrocinium non poscunt carmina. Quare ?
   Si bona sunt, bonus es ; si mala sunt, malus es.

IDEM, AD EUNDEM

Non sunt quod lites epigrammata nostra, nec autor
   quod sub causidico vociferante cliens.
Nemo potest versus (nec tanta potentia regum)
   vel servare malos, vel jugulare bonos.

AD HENRICUM PRINCIPEM

5_1B

In libris pro more novis et amore dicandis,
   a summo sumo principe principium.

AD MAECENATEM

5_2

Non ego patronum desidero versibus ullum :
   Maecenate liber non eget, autor eget.

AD MARCELLUM JURISCONSULTUM

5_3

Paulini nuper Patiens, Marcelle, fuisti ;
   esse pares vultis ? Sit tuus ille cliens.

AD HENRICUM, WALLIAE PRINCIPEM OPTIMUM MAXIMUM

5_4

Pectus et affectus, cerebrum, ratio, caput et cor
   in te funguntur munere quaeque suo.
Pectus enim cerebro, sensum ratione gubernas,
   cor, capitis jussu, non nisi justa cupit.
Cambria tres invicta tulit cognomine Magnos :
   tu magnus, Princeps optime, quartus eris.

MERCURIUS GALLO-BELGICUS

5_5

Mercurius non fit de quolibet arbore : fingit
   Mercurium ex ligno quolibet iste faber.

ORPHEUS

5_6

Orpheus uxorem raptam repetivit ab Orco ;
   duxit ab inferno femina nulla virum.

VESTES ACADEMICAE. AD OXONIENSES ET CANTABRIGIENSES

5_7

Cur, quicumque studet generosis artibus, ater
   cernitur, et nostra clerus in urbe niger ?
Defunctum nostrae lugent ob Apollina Musae,
   an Maecenatis funera flenda dolent ?
Haeredes habet iste tamen, concedo, bonorum

scilicet haeredes, non bonitatis, habet.

AN PETRUS FUERIT ROMAE

5_8 An Petrus fuerit Romae, sub judice lis est ;
Simonem Romae nemo fuisse negat.

Ειναι και έχειν

5_9 "Esse et habere bonum est," dixit quis nescio Graius ;
addidit Almannus nescio quis : "bibere."

AD LIGURINUM

5_10 Uxorem, Ligurine, tuam colit Arrius, alter
sementem fecit ; sed tua messis erit.

NON OCCIDES, NON FURABERIS

5_11 ‘Furtum non facies’, juristae scribitur haec lex ;
haec ‘non occides’ pertinet ad medicum.

IN ALANUM, DECOCTOREM CHYMISTUM

5_12 Chymicus ex auro non-aurum fecit Alanus ;
aurum ex non-auro non potuit facere.

AD HENRICUM PRINCIPEM

5_13 Primum est esse suum ; tamen hoc cui fata negarunt
alterius non sit, qui tuus esse potest.

AD RICARDUM COMITEM DORCESTRIAE, EX GALLIS REDUCEM 1612

5_14 Mutavit, quod rara solet, mutatio caeli
in melius mores ingeniumque tuum.
Doctior et melior, tibi gratulor ambo, redisti,
magne comes. Redeas tu, licet, unde redis.

NOVEM MUSAE / MUTAE

5_15 Maestae cum sileant Musae, quid referat, utrum
Musas an mutas dixeris esse novem ?
Ut γλωσσα a γλωττα differt idiomate tantum,
discrepat a muta nunc mea Musa parum.

HONORIS ETYMO-/GENEA- LOGIA

5_16 Divitias et opes ‘hon’ lingua Hebraea vocavit,
Gallica gens aurum ‘or’, indeque venit ‘hon-or’.

AD CORNUTUM

5_17 Littera Pythagora discrimine secta bicorni
dicitur ; est tua frons littera Pythagora.

AD DINDYMUM

5_18 Mandere te modios mecum salis, inquis, oportet,
coeptus ut ad summum progrediatur amor.
Manducare salem memini te, Dindyme, numquam :
dic igitur, quando noster amicus eris ?

MULIER CANONICA

5_19 Est mulier, tamquam generalis regula. Quare ?
In multis fallit regula, sic mulier.

VOTUM SALOMONIS

5_20 Cur regis sapientis erat sapientia votum ?
Optasset Salomon, si sapuisset, opes.
Non optavit opes Salomon, sapientius optat :
nam sapere optavit. Cur ? quia non sapuit.

QUID NOVI ?

5_21 Nil ait esse novum Salomon sub sole. Columbus
in veteri mundum repperit orbe novum.

BRITANNICARUM MULIERUM TRINITAS, UNDE NATA EST BRITTANIARUM UNITAS

5_22 Conseruere rosas Henrici mater et uxor,
uniit Henrici filia regna duo.
Filius o felix, felix, Henrice, maritus
septime, ter felix in trinepote pater !

Δωρον Βασιλικὸν

5_23 Est optata tibi Salomon sapientia : δωρον
optasti, regum maxime, βασιλικὸν.

BEATI MUNI-/ PACI-/ FICI

5_24 Jacobus laceras Britonum res munit et unit :
munificus rex est noster et unificus.

IN GAURUM, ECCLESIAE CANONICUM

5_25 Apocryphas inter, legitur Sapientia, chartas ;
tu, licet insipiens, Gaure, canonicus es.

LIMAX. EMBLEMATICUM

5_26 Limaces, male convenientes sunt vir et uxor :
non habitant unam femina masque domum.

CHRISTOPHERUS COLUMBUS

5_27 Cedere diluvium, camposque patere liquentes,
nuntia de caelo prima columba venit.
Aequora sic ultra nostris incognita, primus
nuntiat immensos esse Columbus agros.
Aurum arram secum tulit alter, at alter olivam ;
alter divitias, altera delicias.

IN REGICIDAS

5_28 "Si manus offendat te dextra, abscindito dextram ;
offendat si pes, abjice", Christus ait.
Corpus in errorum dexter si ducat ocellus,
ipse oculus peccans effodiendus erit.
Quaelibet abscindi pars corporis aegra jubetur,
excipiunt medici theiologique caput.

AD GEORGIUM ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM GRATULATIO, 1611

5_29 Oxonium cito te rectorem, Venta Decanum,
Pontificemque urbes obtinuere duae.
Venisti Londinensem cito praesul in urbem,
factus es Anglorum Metropolita cito.
Lectus es in triplicem cito, rege vocante, senatum :
quid superest optem quod tibi ? sero mori.

AD IUDICEM DECIANUM

5_30 Non volo te surdum, non mutum : te volo caecum :
non claudum : mancum te, Deciane, volo.

CAESARIS CAESARI, DEI DEO

5_31 Omnis principium finemque habet aequa potestas,
fine caret solus principioque Deus.
Indefinita est, non infinita potestas
Caesaris : in terris omnia nemo potest.

TRIA SABBATHA

5_32 Saturnus, Sol atque Venus tria sabbata signant :
Turcarum, nostrum, Judaicumque vetus.
Pallida Judaeo est facies, et frontis imago
plumbea : Saturno dixeris esse satum.
Uxorum vir multarum, quo sabbata servet,
elegit Veneris non male Turca diem.
Quo Sol justitiae, mea lux, mea vita, revixit,
solis apud nos est sola in honore dies.

AD DAVIDEM MURRAY EQUITEM, HENRICO PRINCIPI AB INTERIORI THALAMO

5_33 Cui favet, hunc princeps incautus honoribus auget ;
huic sapiens, dignus qui sit honore, favet.
Principis haec nostri est virtus insignis ; amore
dignatur dignos, te similesque tui.

POSSUM, VOLO, NOLO. ANOMALA

5_34 Quod volo non possum, quod possum nolo vicissim.
Tota hominis vita est nil nisi 'nolo', 'volo'.

PATIENTIA

5_35 Vincit qui patitur : petitur, potiturque petita.
Vincitur at semper femina quae patitur.

DE GENUFLEXIONE. PROBLEMA

5_36 Cum defertur honos, demisso poplite, quare
unum vir, mulier torquet utrumque genu ?
Vir semel, at mulier bis serva creata videtur :
paret enim patri virgo, marita viro.

AD GUILIELMUM COMITEM PENBROCHIAE, REGI A CONSILIIS

5_37 Nondum aetate senex, juvenis nec moribus, ecce
te jubet esse suum Rex patriaeque patrem.
Quod te Rex tanto fuerit dignatus honore,
gratuler ? An quod sis dignus ? Utrumque licet.

AD IOANNEM, ELECTUM EPISCOPUM LONDINENSEM, 1611

5_38
Destinat aeternae te Rex doctissimus urbi :
te sibi pastorem urbs ambitiosa petit.
Sede vacante, alii veniunt, de more, petitum
artis et ingenii praemia sacra sui.
Te Rex ipse vocat, vocat archiepiscopus : ipsa
te vocat urbs, huc tu sede vocante venis.

DE ORTU ET OCCASU

5_39
Sole oriente, tui reditus a morte memento :
sis memor occasus, sole cadente, tui.

AD PETRUM IUNIUM SCOTO-BRITANNUM, OLIM IACOBI REGIS PRAECEPTOREM

5_40
Nascitur indigne per quem non nascitur alter ;
tu nasci, nosci tu, Petre, dignus eras.
Nempe tuo geniti tibi sunt te sanguine septem,
corporis effigies, ingeniique tui.
Doctorum tu tot pater es, doctissime Juni,
prudentum quot erat Graecia docta parens.

IN GAURUM

5_41
Stultus es et sapiens, quis credat, Gaure ? Secundum
quid sapiens ? stultus quomodo ? simpliciter.

ST

5_42
'St', quamquam taciturna silentia praecipis, edis
tu sine vocali syllaba sola sonum.

UNI ET UNIVOCE. DICTUM HENRICI COMITIS NORTHAMPTONIAE,

5_43
U*nivoce* Britones servire docemur, *et uni*
Jacobo, qui nos *uniet univoce*.

IN QUINTUM SOMNIATOREM

5_44
Audivi te saepe querentem et mane dolentem,
Quinte, quod in somno nil ita cernis ut est.
Quid mirum, qui sola diu mendacia dicis,
si numquam noctu somnia vera vides ?

AD ROBERTUM CARUM, REGI A CONSILIIS etc.

5_45
Plebs huic raro favet quem carum rex habet ; illi
raro favent reges quem leve vulgus amat.

Ardua res carum esse simul regique gregique ;
te vehit aura duplex : rex, populique favor.

IN QUENDAM HYPOCRITAM

5_46 "Nescit" ais "mea laeva manus quid dextera donat."
Credo, quod omnino dat tua dextra nihil.

JUSTI LIPSII OBITUS, 1606

5_47 Saecula post sex atque decem sexque insuper annos,
clausisti criticum, Juste dolende, diem.
Viderunt hoc lucem anno mea carmina quo tu
mortuus es, Lipsi : nox tua nostra dies.

THOMAE OVERBURY, EQUITIS, POEMA INGENIOSUM DE UXORE PERFECTA

5_48 Uxorem angelico describis carmine talem,
qualem oratorem Tullius, ore potens.
Qualem describis, quamvis tibi nuberet uxor,
aequalis tali non foret illa viro.

LOCATIO BENEFICII

5_49 Quod bene fit puero, perit ; obliviscitur ille.
Decrepito quod fit non perit : ipse perit.

IUS AMBIGUUM

5_50 Legista et medicus sunt juris uterque periti ;
hic aegros, alter jure tuetur agros.
Jus dare cuique suum, didicit legista clienti,
aegroto medicus jus dare cuique suum.
Jus legistarum quid differat a medicorum
jure, rogas ? Siccum est illud, at hoc liquidum.

AD HENRICUM PRINCIPEM, 19 FEBRUARII NATUM ANNO 1594.
OMEN AUREUM 1611, 19 IUNII

5_51 Jam decimo nonoque aetas tua currit in anno,
qui numerus felix Aureus omen habet.
Hic tibi nam, si me non fallunt omina, secum
Aureus ingentes afferet annus opes.

AD REGEM

5_52 In decimo nono Jubilaeo aetatis obivit,
qui post diluvium vixit et ante Noe.

Si mea vota valent, jubilaeos quot Noe vidit,
saecula tot vives : Tu Noe noster eris.

IN QUENDAM PARCUM

5_53 Te laudo laudatorem, non laudo datorem :
scit laudare magis nemo, minusve dare.

DE THOMA MORO, ANGLIAE OLIM CANCELLARIO. AD THOMAM, BARONEM DE ELLESMERE, ANGLIAE CANCELLARIUM

5_54 Integritas morum Morum commendat, et ardor
ingenii, et docto dulcis in ore decor.
Te quoque cor sapiens, gravitas et gratia vultus
eximit e populo, conspicuumque facit.
Totius integritas vitae sine labe peractae
te Moro aequalem moribus esse probat.
Excipias Mori casus, et flebile fatum,
et causam mortis, cetera Morus eris.

NATURA BREVIUM. AD LECTOREM

5_55 Commendent alii prolixa polysticha ; curtum
distichon, ut nanus, me brevitate juvat.
Omnibus in rebus, non solum epigrammate, lector,
quodcumque est bellum, dulce, bonumve, breve est.

DUCES UXOREM ET ALIUS DORMIET CUM EA. DEUTERONOMIA C. 28

5_56 Impleta in nostris haec est scriptura diebus.

BRITANNICAE UNIONIS PATRIA

5_57 Auctorem Monadis tulit insula Mona Britannae :
fortunata Monas filia, Mona parens.

AD IACOBUM, REGEM DOCTISSIMUM

5_58 Esse bonum res est, me judice, rara poetam ;
esse verum res, me judice, rara bonum.
Esse bonum, res judice me rarissima, regem :
tu tamen es vates, vir quoque, rexque bonus.

IN COTTAM

5_59 Praeceptum observat Paulinum in conjuge Cotta :
Cotta habet uxorem sic quasi non habeat.

TAM MARTI QUAM MERCURIO

5_60 Neptunus Baccho, Marti jungatur Apollo :
mitescit studio Mars, ut Iacchus aqua.

AD IOANNEM HARINGTON, EQUITEM, IOANNIS HARINGTON BARON DE EXTON UNIGENITUM

5_61 Exercent inter se, in te, certamen honoris
nobilitas, virtus, ingeniumque tuum.
Haec tria cum specto, verear cur dicere verum ?
Jane, tibi juvenem vix alit Aula parem.

SORTILEGIUM. THE LOTTERY, GALLI LA BLANQUE APPELLANT

5_62 Huc quicumque venit, flet in albo, ridet in atro ;
lugenti potius convenit iste color.
Candida cur damnum fert cartula, nigra lucellum ?
An quia divitias Dis dat ? At hic niger est.

AD COELIBEM G. R.

5_63 Est bona res uxor, melior bona, at optima nulla :
contingat nobis optima, nulla tibi.

IN COTTAM NUGONEM

5_64 Seria dum tractas obiter tu, serio nugas :
serio stultescis, Cotta, obiterque sapis.

IN PAETUM

5_65 Cornua, Paete, geris. Fuerit quis, quaeritur, auctor ?
Ex dono auctoris scribito, quisquis erat.
Ex dono auctorum lunatae inscribito fronti :
auctores semper res habet ista duos.

ΔΕΛΤΩΤΟΝ

5_66 Humanae vitae scopulos, ante omnia deltas
tres fuge : divitias, daemona, delicias.

FURCA. AD P. L.

5_67 Latronum finis funis, mors ultima merces ;
furca capit fures, hinc puto nomen habet.
An multi evasere ? *Dabit Deus his quoque funem* :
rarus funesto fur sine fune perit.

DE INGENIO MULIEBRI. PROBLEMA

5_68 Cur minor uxorum est marium prudentia major ?
Eva fuit costae filia, non capitis.

MINERVA, EVA

5_69 Orta Jovis cerebro nulli Sapientia nupsit :
nupsit at e costa conjugis orta sui.

IN HELIUM

5_70 Jurisconsultos multos injuria ditat :
Helius immensas jure paravit opes.

UNIONIS BRITANNICAE STATUS. AD REGEM

5_71 Insula lana fuit sub Elisa principe, sub te
neta, sub Henrico denique pannus erit.

AN BACCHUS SIT DEUS. AD GERMANUM

5_72 Nonne vides ut, cum vos dulcis inebriat humor,
summa quatit capitum Bacchus et ima pedum ?
Exaltando pedes humiles, de sede superbum
dejiciendo caput, se probat esse deum.

AD THOMAS CHALONERUM, EQUITEM, HENRICI PRINCIPIS CAMERARIUM

5_73 Artibus a teneris imbute fideliter annis,
Principis evexit quem, Chalonere, favor,
te, tu nam tenues non aspernaris amicos,
non quia sis tantus, sed quia talis, amo.

‘AMO’, VOCIS PASSIVAE, ‘AMOR’ ACTIVAE

5_74 Quisquis amat, servit ; dominatur, quisquis amatur ;
quisquis amat, patitur ; quisquis amatur, agit.

IN IULIUM PSEUDOMONACHUM

5_75 Julius in mundo non est ; at mundus in illo est.

SACERDOS ET POPULUS

5_76 Presbyteri labiis orant, laicique laborant ;
plebs, dum pro populo presbyter orat, arat.

IN IULIUM II

5_77 "Ecce duo gladii", Christo Petrus ensifer inquit ;
"Ecce duo claves, o Petre," Christus ait.
Deposuit Petrus gladium, clavesque recepit.
Deponis claves, tu, gladiumque rapis.

SIMILIS SIMILEM

5_78 Femina quaeque marem reperit, foedissima quamvis ;
sit quamvis nebulo Davus, habet dominum.

NOSCE TEIPSUM

5_79 Ethica jungatur physicae, te noscere si vis :
haec docet imperium corporis, illa animae.

AEQUITAS MORTIS

5_80 Flumina fluminibus distant, sic nos quoque nobis,
dum sumus in vita nos, fluviique via.
Ingressis pelagum sapor amnibus omnibus idem,
mors omnes homines aequat, ut aequor aquas.

AD THOMAM BUTTON, 1612

5_81 A penitus toto divisis orbe Britannis
missus ad occiduum, quod bene vertat iter.
Quaerito et invenies pelagi mysteria magni,
Principis Henrici : fata viam invenient.

IN GELLIAM FUCATAM

5_82 Dissimilis pictura tibi est tua, Gellia ; constat
picturae similem te tamen esse tuae.

CERTAMINA MAGORUM

5_83 Parmensis magico magus in certamine nuper
ante ivit cunctos, Daemonis arte, magos.
Scottus enim pactum Parmensis Daemone fecit
cumque sciente magis, cumque potente magis.
Haud secus in magnis regum qui militat aulis,
sub domino servus mira potente potest.

IN RUFFUM HYPOCRITUM

5_84 v.1 Devotos, inquis, facit ignorantia ; primum
2 inter devotos do tibi, Ruffe, locum.

AD ANGLOS. PROBLEMA

5_85 v.1 Gallo, Hispano, Itali, parvi cur penditur uxor ?
2 Gentibus his ‘mulier’ nulla videtur ‘homo’.
(Mais ‘man’, ‘woman’ en Anglais)

IN CINNAM MEDICUM

5_86 v.1 Tollere scis morbos, at quomodo ? Tollis et aegros ;
2 quodque facis (Judas ut) cito, Cinna, facis.
3 Qui tuus est patiens, o terque quaterque beatum !
4 aegrotare illum non patiere diu.

HABEMUS UNUM ADVOCATUM IN COELIS

5_87 v.1 Causidicum in caelis unum, inquit Paulus, habemus.
2 Praeter eum num qui sunt ibi causidici ?

AD AETATE IUVENEM, MORIBUS SENEM

5_88 v.1 Cur podagra insequitur juvenem te, Martis alumnum
2 Musarumque, senum quae solet esse comes ?
3 Error hic est morbi ; morum gravitate senilem
4 te simul ac vidit, credidit esse senem.

IRA BREVIS FUROR

5_89 v.1 Sit brevis ira licet, non expedit esse furorem ;
2 at, quoniam furor est, expedit esse brevem.

AD HENRICUM GOODYEER, EQUITEM, KALENDIS IANUARII, 1610

5_90 v.1 Quid tibi pro strena mittam, Goodyeere ? Precabor
2 ut possis nomen multiplicare tuum.

AMOR ACTIVUS ET PASSIVUS. AD PONTIAM

5_91 v.1 Scite cupis, quid amare ab amari distet ? Amari,
2 Pontia, me tantum crede, at amare scio.

AD PRINCIPEM

5_92 v.1 Mens mea nil praeter generosum somniat aurum ;
2 felix sum tota nocte, dieque miser.

Auxiliatricem, princeps, mihi porrige dextram,
sic ego non sola nocte beatus ero.

DIVISIO ARITHMETICA. AD I. S. MERCATOREM, 1607

5_93 Divide nil, dum vivis, egentes inter amicos :
mortuus invenies in quotiente nihil.

PEDICULUS AULICUS

5_94 Blandus adulator per totam cursitat aulam,
principis imprimis nobiliumque fores.
A pedibus sic nomen habens, mala bestia totum
infestat corpus, praecipueque caput.

AESCULAPIUS TRIFRONS

5_95 Intrantis medici facies tres esse videntur
aegrotanti : hominis, daemonis, atque Dei.
Quamprimum accessit medicus, dixitque salutum :
"En Deus", aut "custos angelus", aeger ait.
Cum morbum medicina fugaverit, "Ecce homo" clamat :
cum poscit medicus praemia, "Vade, Satan !"

IN GALATEAM

5_96 Cervus, uti perhibent, mutat ramosa quotannis
cornua : cottidie vir, Galatea, tuus.

AQUAE ET TERRAE EPITHALAMIUM

5_97 Nulla nisi in terris generatio sit vel in undis ;
uniit ergo sagax haec elementa Deus.
Ut nihil humano generi generabile desit,
terra superfusae subjacet uxor aquae.
Uxor aquae tellus, aqua terraque sunt globus unus ;
res bene conveniunt vocibus : humor, humus.

DE IISDEM

5_98 Cur fluit ex terra, terram circumfluit humor ?
Ne quam terra sitim sentiat, unda famem.

MORS IN OLLA. AD CRITICOS PALATINOS

5_99 Ut verbum vetus inquit 'In olla est mors' ; an ‘in aula’ ?
Nam veteres, Plauto teste, loquuntur ita.

DE DILUVIO DUPLEX PROBLEMA

5_100 Cur pisci assimulant sanum proverbia ? Mersis
gentibus, haec tantum natio salva natat.
Cetera submersit, cur piscibus unda pepercit ?
Ne sobolem mater perderet ipsa suam.

CARBO LIGNEUS

5_101 Natus in igne fui, periturus in igne vicissim :
silvas absumsi, dignus in igne mori.

IN GELLIAM

5_102 A teneris Papista fuisti, Gellia ; pejor
Papista nunc es. Quomodo ? Catholica es.

IN AULUM

5_103 Seu gravior lecto morbus te affixerit, Aule,
sive cavus doleat dens, stupidumve caput,
"O utinam in caelis essem ! " tibi dicere mos est.
Dicunt haeredes non minus "O utinam !"

MULIER QUALE ANIMAL ?

5_104 Sensu intacta caret virgo. Cum nupta maritum
sensit, habet sensum, sed ratione caret.

RATIO ET ORATIO

5_105 Rhetorica est palmae similis, dialectica pugno :
haec pugnat ; palmam sed tamen illa refert.

TESTES

5_106 An quia testamur sexum, sic dicimur ? An quod
nequitiae testes adsumus ambo tuae.

IN OBITUM HENRICI CUF, 1600

5_107 Doctus eras Graece, felixque tibi fuit alpha ;
at fuit infelix omega, Cuffe, tuum.

IN FESTUM

5_108 Uxorem jam, Feste, senex vis ducere ? Doctam
Angligenae Lili consule grammaticam.

Illic invenies indeclinabile cornu :
hunc scopulum pauci praeteriere senes.

THOMAS MORUS

5_109
Quod de se fieret meditans in carcere Morus,
inspicit urinam ; nil ibi triste videt.
Urinam regis potius lustrasset : in illa
vidisset mortis turbida signa suae.

IN CORNELIUM

5_110
Cornutum te, Corneli, scis esse, tacesque ;
non Cornelius es tu modo, sed Tacitus.

TRIPLEX MENDACIUM DICTUM / FICTUM / PICTUM. IN TULLUM

5_111
Sculptorum est mendacia fingere ; pingere munus
pictorum : cujus dicere, Tulle, tuum ?

########################

VI

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER SEXTUS

AD HENRICUM PRINCIPEM WALLIAE OPTIMUM MAXIMUM

6_1
Optima det tibi velle Deus, verissima scire :
haec cuicumque dedit, maxima posse dabit.

AD IACOBUM, MAGNAE BRITANNIAE, FRANCIAE, HIBERNIAE &c. REGEM OPTIMUM MAXIMUM

6_2
Omnia formidant formidanturque tyranni,
semper habet comitem vis metuenda metum.

Cur metuas, causae nihil est, rex maxime regum,
optime rex, causae est cur metuare nihil.

HYSTERON PROTERON

6_3 Hysteron est proteron praepostera forma loquendi ;
exempli causa : *Cant'brigia Oxonium*.

IN DECREPITUM TERTIAE UXORIS VIRUM

6_4 Prima tibi Clotho, Lachesis fuit altera conjunx,
Atropos est vitae tertia nupta tuae.

AMOR

6_5 Libertas carcer, pax pugna, dolenda voluptas,
spes metuens, mel fel, seria ludus : amor.

MINOS

6_6 Qui post justitia poscit sibi munera, Minos,
est similis pisci : quando capit capitur.

DUBITANTIUS

6_7 Suspicor alterutrum, scio neutrum utrumque paratus
credere ; Phoebus erit qui mihi dicet utrum.

AD ADAMUM NEUTON, HENRICI PRINCIPI A SECRETIS

6_8 Mores mutat honos hominum plerumque priores ;
moris id est, non est mos tamen ille tuus.
Mutatus non mutaris, mirabile : tradunt
se fortunae alii, traditur illa tibi.

AD THOMAM PUCKERING, EQUITEM ET BARONETUM

6_9 Care tuum, Thoma, si fas tam prisca referre,
ingenium colui nobile primus ego.
Doctor ego, Puckeringe, fui tuus, optime, primus ;
non sum quod fueram, sum tamen usque tuus.

TRES HAUSTUS

6_10 Prateritam primus, praesentem proximus haustus,
venturam exstinguat tertius iste sitim.

AENIGMA DUPLEX

6_11 Dic mihi quae fuerit matri quae filia nupsit,
cujus erat mater mascula, nemo pater.

DE FIDE. ANAGRAMMA QUINCUPLEX

6_12 Recta fides certa est ; arcet mala schismata ; non est,
sicut creta, fides fictilis : arte caret.

AD EDOARDUM COKE, EQUITEM, JURISPRUDENTISISIMUM IUDICEM etc.

6_13 Naturae notum tibi jus, naturaque juris,
lis et uterque tuo pendet ab ore cliens.
De scripto responsa, Britannus Apollo, dedisti
clara magis quam quae Delphicus ore dedit.
Praesentes dirimis lites, tollisque futura
jurgia, praesentes voce, futura manu.

INSTRUMENTUM MATHEMATICUM VULGO DICTUM A JACOBS STAFFE. AD MATHEMATICUM

6_14 Jacobi baculum tibi sumito, da mihi scalam :
monstrabit baculo plus mea scala tuo.

SITUS TERRAE

6_15 Terra stat aeternum, Salomoni credere si fas,
si fas Nasoni credere, terra sedet.
Fessa vacillaret tandem, si terra sederet ;
si staret, caderet. Quid facit ergo ? jacet.

AD PRUDENTEM ET FORTUM VIRUM HENRICUM DANVERS, BARONEM DE DANTESAY

6_16 In te fortunam virtus, prudentia casum,
servilem superat spes generosa metum.
Te sequitur fortuna comes, prudentia ducit :
nulla, nisi excipiam numinis, arma times.
Pergito tu quocumque vocat rex : te duce, victor
miles erit ; dux, te milite, victor erit.

EPITAPHIUM MORTIS. AD MORTIS MORTEM

6_17 In cruce mors obiit, nusquam de morte resurget ;
mortis erat stimulus mors tua : crux, tumulus.

DE PAPA ET LUTHERO

6_18 Papa pater multas indulgentissimus unus

ex purgativo liberat igne animas.
Martinus Papis pater indulgentior unus
omnibus est : omnes eximit inde Luther.

DE DEO ET HOMINE

6_19 Ipse Deus verbum est, fecit Deus omnia verbo ;
verba homines facimus, nos quoque verba sumus.

AD GEORGIUM CAREW, EQUITEM, PRAEFECTUM CURIAE PUPILLORUM, 1612, IUNII 13

6_20 Dum pupillorum commendat rex tibi curam,
se meriti curam monstrat habere tui.

DE JEJUNIIS

6_21 Papa suo cur tot jejunia servat in anno ?
Ut successorem se probet esse Petri.

METAMORPHOSIS NOVA

6_22 Efficiunt hominem vir et uxor amabilis unum :
sic homo fit quadrupes, qui fuit ante bipes.

IN NONNULLAM

6_23 Nervum inflammasti Fabiano ; jam Fabianus
dicere jure potest : "Uror amore tui."

AURUM EX STERCORE

6_24 Conductor foricarum ex stercore colligit aurum,
et duo praeterea, rusticus et medicus.

FRONTI NULLA FIDES

6_25 Uxoris crimen scriptum est in fronte mariti ;
vir tamen est calamus, femina charta viri.

AD GUILIELMUM RAVENSCROFT, JURISCONSULTUM CAELIBEM

6_26 Caelestem vita degens in caelibe vitam,
quod possunt pauci, tu potes esse tuus.
Cognati natorum instar tibi sint, et amici,
dum tibi cognatus sim vel amicus ego.

HISTORIA HUIUS TEMPORIS

6_27 Lex fuit historiae vetus haec : ne dicere falsum
audeat, et verum dicere ne metuat.
Haec est historiae nova lex : ne dicere verum
audeat, et falsum dicere ne metuat.

DOS FORMOSA

6_28 Formosam nudam volo, nudam non volo formam.
Quaris : cum forma quid volo ? materiam.

VIRGO GALLICA

6_29A Gallica virginitas parvarum est propria virtus :
virginis hic titulum sola ‘pusilla’ gerit.

VIRGO ANGLICA

6_29B Ne quid vicinis concesserit Anglia Gallis,
Anglica quaeque fere virgo Platonis homo est.

IN NOBILEM NOVUM

6_30 Mater erat netrix, pater in mare retia jecit ;
inde tuum decorat linea longa genus.

AENIGMA PENELOPES AD PROCUM

6_31 Est quiddam quod paene nefas mihi dicere versu,
hoc tibi vis totum, Pontiliane, dari.
Syllaba prima meo debetur tota marito :
sume tibi reliquas, non ero dura, duas.

BIAS

6_32 "Omnia," qui dixit, "mea mecum porto" videtur
uxorem sapiens non habuisse Bias.

CHRYSTOSTOMUS GRAECUS AB HENRICO SAVELLO, EQUITE DOCTISSIMOCORRECTISSIME EDITUS AETONAE. AD HENRICUM SAVELLUM, 1612

6_33 Vitam in carne pius primam Chrysostomus egit ;
nunc vitam, exutus corpore, mentis agit.
Vivit et in scriptis : naturae debita matri
prima, secunda Dei, tertia vita tibi.

PHILOSOPHI UXOR

6_34 Vulcani formosa Venus, Jovis inclyta Juno
uxor erat, nulli nupta Minerva viro.
Cur ita ? Pallas enim cum sit sapientia, nulli
nubere vult homini : cur ? quia nemo sapit.

PROPRIA QUARTO MODO

6_35 Mentitur quisquis communem Thaida dixit :
Thaida semper habet solus, et omnis homo.

STULTORUM PAR

6_36 Claudius est mulo similis, Gorgonius hinno :
quod sit iners, matri debet hic, ille patri.

AD EDOARDUM SACKEVILLE, EX GALLIS REDUCEM, COMITIS DORCESTRIAE UNICUM FRATREM

6_37 Ingenium natura domi tibi provida mater,
consilium peregre resque locusque dedit.
Sirenum fugiens cantus et pocula Circes,
unde redis senior, sanior inde redis.

DE ZELOPTYIA ANGLO-GALLICO-ITALICA

6_38 Cur Itali longe gravius quam Gallus et Anglus
uxorum lusus, oscula, furta ferunt ?
Bestia pejor ave est ; cui nupsit adultera conjunx,
Italus est quadrupes, Gallus et Anglus aves.
Gallus et Anglus aves, quadrupes est Italus ? Ergo,
ex tribus his, solus cornua fert Italus.

SAPIENTIA SOCRATICA

6_39 Omnia me, dum junior essem, scire putabam ;
quo scio plus, hoc me nunc scio scire minus.

MENSA ROTUNDA REGIS ARTHURI

6_40 Inscribi septem sapientum nomina jussit
in tereti sapiens Delphicus orbe deus.
Sic, Arthure sagax, eques unusquisque tuorum
in tereti mensa primus et imus erat.

SUBSIDIUM

6_41 Regem anima et nummis ecclesia, corpore vulgus,
nobilitas opibus corporibusque juva.

NOVUS ORBIS

6_42 Nescio quot Cabalistarum schola mystica mundos
asserit ; innumeros esse Epicurus ait.
At bene si numeres, duo sunt : rerum ille vetustus ;
verborum, in quo nunc vivimus orbe, novus.

IANUS BIFRONS

6_43 Ingenii virtus reminiscendique facultas,
ista quod a tergo est, illa quod ante videt.

CORPUS TERRAE

6_44 Telluris lapides sunt ossa, metallaque nervi,
pellis crusta, pili gramina, sanguis aqua.

AD PANNICUM. DE MAURO

6_45 Inter te dominamque tuam, sua, Pannice, Maurus
dividit : uxori res, tibi verba dedit.

IN PAULAM, ANGLICAM FUCATISSIMAM FEMINAM

6_46 Fucata facie, fucosis fallere verbis,
mos tuus : in fuco fanda nefanda facis.
Ignavum fucos pecus a praesepibus arces,
Paula. Tamen tuus est quid, nisi fucus, amor ?

MEDICUS ET JURISCONSULTUS

6_47 Dat Galenus opes, dat Justinianus honores,
dum ne sit patiens iste, nec ille cliens.

AD EDOARDUM WOTTON, BARONEM, REGI A CONSILIIS etc.

6_48 Mortuus est, cessitque loco cultissimus heros,
qui fuit arbitrio Palladis, ante tuus.
Non erit hoc, Edoarde, loco te dignior alter ;
te, Wottone, locus dignior alter erit.

ANAGRAMMA. GALENUS ANGELUS

6_49 Angelus es bonus anne malus, Galene ? Salutis
humanae custos angelus, ergo bonus.

AMOR CAECUS MALE AUDIT

6_50
Non videt uxoris delicta maritus amator :
   nullus amat vere vir, nisi caecus amat.
Nil oculo contra dominam, nil creditur auri :
   est igitur surdus, non modo caecus, amor.

IN DIDYMUM MERCATOREM

6_51
Artis arithmeticae didicisti, Dindyme, partes
   tres primas ; quartam disce, beatus eris.

ANAGRAMMA UXORIS

6_52
"Insaturabile par sunt Orcus et uxor," ait rex,
   unius experiens, alteriusque sciens.
Quisquis in uxorem cecidit, descendit in Orcum :
   rite inversa sonant *ucs-or* et *Orcus* idem.

RESPONSIO

6_53
Nuncupor *ucs-or* ego, non sum quasi conjugis Orcus,
   sed quia per totam sedula curso domum.
In muliere vir est, ut in Orco Belzebuth ? Ergo
   infernum si sit femina, vir Satan est.

RELIGIOSUS

6_54
Quod bene fit male fit, nimium si fiat aperte.
POLITICUS
   Occulte dum fit quod male fit, bene fit.

TRES DIVAE

6_55
Juno casta, Venus meretrix, virgo optima Pallas :
   est inter divas rara Minerva duas.

PROTEUS ANGLICUS

6_56
Utilia haec aetas in amictu et honesta reliquit :
   nos jucunda juvant sola, diuque nihil.

DUO PROTEGIT UNUS. DICTUM HENRICI IV REGIS FRANCORUM

6_57
Gallorum rex regna, inquis, duo protegit unus ;
   protexere tuum nec duo regna latus.

ORTUS ET SITUS SOLIS

6_58 Sol inter septem quartus mediusque planetas :
in quarto et medio, sol situs ut satus est.

CAESARIS, POMPEII, ET CRASSI SEPULCHRA

6_59 Africa Pompeii tellus, Asiatica Crassi,
tertia pars mundi Caesaris urna fuit.

AEDES URBANAE URBANISSIMAE HENRICI COMITIS NORTHAMTONIAE

6_60 Arguit affectus domitos, mentemque polite
compositam domini, compositura domus.
Insanas quicumque struunt ex tempore moles,
exemplo discant aedificare tuo.

AD ORANUM

6_61 «Connubio jungam stabili propriamque dicabo»,
saepe tibi dives dixit, Orane, socer.
Connubio nimium stabili tibi jungitur uxor,
instabilis cum sit, quem profitetur, amor.

IN FELICEM

6_62 Per totam Felix holosericus ambulat urbem
qui vix toto urbes vidit in orbe duas.
Qui *mores hominum multorum vidit et urbes*
mendicat panem pauper in urba sua.

FRANCISCUS DRAKUS

6_63 Ambitio Draki nullo reticebitur aevo :
ambivit terras per mare Drakus anas.

HOMO

6_64 Nil fueras, at nec potes hoc meminisse, priusquam
natus eras : aliquid, cum morieris, eris.

DE PHOEBO ET NEPTUNO

6_65 Sol celer est, at sole tamen velocius aequor :
itque reditque die sol semel, at mare bis.

UXOR VI(N)CTA

6_66 Vincitur nisi lingua prius, non vincitur uxor ;
uxorem solus qui super-it superat.

NUDA VERITAS. IN ALETHUM

6_67 Si posset virtus, inquit Plato, nuda videri,
mirus in hanc hominum conciperetur amor.
Vidit apud Venetos, si credere fas sit, Alethus
virtutes nudas, et vitiavit eas.

DE BACCHO ET BYRRHIA

6_68 Laudatur vinum simplex, cervisia duplex :
est bona duplicitas, optima simplicitas.

IN GELLIAM

6_69 Gellia materiae res una simillima primae :
haec omnes formas appetit, illa mares.

IN PAPILUM, CANOS EVELLENTEM

6_70 Nil opus est capiti canos evellere crines,
Papile : Graecari pergito, sponte fluent.

NE SITIS MULTI MAGISTRI

6_71 Discipulus dum vult nemo, quisque esse magister ;
omnes discipuli, nemo magister erit.

HENRICUS VIII FIDEI DEFENSOR

6_72 Hunc titulum *regi florum regique leonum*
Florentinus homo dat tibi Papa Leo.

AD LEONEM PAPAM

6_73 Cum titulo gladium regi, Leo Papa, dedisti :
te negat hoc titulo rex, gladioque necat.

SUPERBIA VITAE

6_74 Ex humili licet ortus homo tellure, tumescit ;
sit licet ex nihilo nata, tumescit humus.
Sic homo, sicut humus, supra se tollitur ipsum :
monte superbit humus, mente superbit homo.

AD GUARENUM TOUNSEND JURISCONSULTUM

6_75 Non tua se ad scaenam componit lingua forensem,
   non tua vox querulo prostat avara reo.
Naturae contemplaris mysteria matris ;
   scripturam, leges, historiamque legis.
Tres Charites, septemque artes, ter tresque sorores
   te prohibent causas dicere : nosse docent.

GENESIS ET EVANGELIUM SANCTI MATTHEI

6_76 Explicat hic Christi genesim liber, alter Adami :
   incipit a Genesi lex, et Evangelium.

QUIDAM, NEMO

6_77 In sacris, homines *animas* Hebraea vetustas
   appellat, tamquam nil nisi mens sit homo.
Nemo Anglis "nobody" est, et quidam "somebody", tamquam
   Anglicus ex solo corpore constet homo.

AMATORIUM

6_78 Si tu Zodiacus fieri, mea Lesbia, velles,
   haec ego sol fieri condicione velim.
Zodiacum in toto percurrit sol semel anno,
   ast ego te quavis, Lesbia, nocte semel.

AD LIBRORUM CASTRATORES

6_79 Qui sapitis, nolite meum castrare libellum,
   gignat adhuc alios ut liber iste libros.

IN GELLIAM AULICAM

6_80 Gellia, dic, sodes, multis cur prodiga praestas
   uni promissam remque fidemque viro ?
Mos vetus est, et adhuc nostra servatur in aula,
   pluribus ut pateat clavibus una sera.

EVAE ET SERPENTIS CONCILIABULUM

6_81 Peccatum peperit sermo serpentis et Evae ;
   ille utinam mutus, surda vel ista foret.

AD ROBERTUM IONSTON, SCOTO-BRITANNUM

6_82 Ingenii, Jonstone, tui sum factus amator,

historiae legerem dum monumenta tuae.
Nil magis ingenuum, nil ingeniosius exstat
tergeminae Britonum gentis in historia.
Excipias unum Morum de rege Ricardo,
nemo Britannorum dignior invidia.

DE SEIPSO

6_83 Sum, fateor, doleoque, *minorum ex ordine fratrum* ;
frater opes patrias et bona major habet.

VENDE OMNIA QUAE HABES, ET DA PAUPERIBUS. IN PAETUM

6_84 Consilii partem servasti, Paete, priorem,
at pars neglecta est postera tota tibi.
Nam venum bona cuncta dedisti, eademque dedisti
aut Veneri aut ventri, pauperibusque nihil.

NEC EX MALIS MINIMUM, NEC EX BONIS MAXIMUM

6_85 Optima sit quamvis, uxorem nolo gigantem,
uxorem nanam nolo : licet mala sit.

SIRENUM CANTUS

6_86 Si renum cupis incolumem servare salutem,
Sirenum cantus effuge, sanus eris.

EPISTOLA AMATORIA

6_87 Nullus amor sine spe, dubius qua vivit amator ;
nulla placet sine re spes mihi, res sine te.

AMOR CAECUS

6_88 Ebrietas et amor similes : exstinguit uterque,
corporis ebrietas lumina, mentis amor.

S. T. DIVITIS TESTAMENTUM

6_89 Omnia das quia nil potes hinc auferre : dedisses,
si tecum posses omnia ferre, nihil.

AER, AQUA, TERRA, INFERNUM

6_90 Terra supernorum sordes immunda receptat,
terrae immundities Orcus in ima trahit.
Quicquid in orbe mali est aliquando feretur in Orcum,

fertur ut in centrum quicquid in orbe grave est.

ZODIACUS CHRISTIANUS

6_91 Coetus Apostolicus, caelestia sidera bis sex,
Zodiacusque fides, sol mihi Christus erit.

ERASMI ENCOMIUM MORIAE

6_92 Stultitiam non tu laudasti solus, Erasme :
te laudant multi, stultitiamque tuam.

IN GYMNICUM PASTOREM

6_93 Pascis oves verbis, te, Gymnice, grex alit herbis ;
scis decimare agrum, non medicare gregem.

IN DARDANUM

6_94 Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
Dardane : nil in te est pingue, nisi ingenium.

PLACITUM ANNO 1609 INTER ROBERTUM CALVIN ACTOREM,
ET IOANNEM BINGLEY ET RICARDUM GRIFFEN, REOS

6_95 Cum post-natorum lis est agitata, Robertus
Jacobi vicit filius : omen habet.
Quod fuerit reus Anglicus alter, Wallicus alter,
Scotus utrumque actor vicerit : omen habet.
Omen amo : Britones junget jam pectora palmis,
non erit in partes insula secta duas.
Postnati natorum, et qui nascentur ab illis,
grex pastoris erunt, unius unus. Amen.

6_96 IN DISCORDIAS NOSTRI TEMPORIS

Definit logicus res, non modo dividit. At nos
nil definimus, omnia dividimus.

EX MALIS MORIBUS BONAE LEGES

6_97 Conditor insonti legem praescripsit Adamo,
moribus ergo malis lex fuit una prior.

ARTICULI FIDEI 1, 2, 3, 4

6_98 Unum crede Deum, duo Biblia, symbola terna,
quartam Conciliis quattuor adde fidem.

AD HENRICUM PRINCIPEM

6_99
Ut visum fugit ursa leonem magna minorem,
   maxima spes, minima re veniente, fugit.
Spes mea te spectat, fortunatissime Princeps :
   tu mihi spem misero tolle, beatus ero.

AD LECTOREM

6_100
Exuo Narcissum, quoties epigrammata scribo :
   exuat hunc quisquis carmina nostra legit.

########################

VII

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER SEPTIMUS

A IOVE PRINCIPIUM

7_1
Principium Deus ipsum, in principio Deus ipso,
   et post principium, principioque prius.
Principium sine principio est : a principio isto
   principium capiunt omnia principia.

AD LECTOREM

7_2
Carmine vestitos praemisimus ante libellos ;
   qui sequitur, nudus non venit ecce liber.
Si qua manent meliora putas, tu, candide lector,
   quod speres, autor quod vereatur habet.

AD CAROLUM, DUCEM EBORACI

7_3
Altera spes regis, regni spes altera, solo
principe Cambrorum, Carole magne, minor,
consiliis Fullertoni doctique Moravi
utere : consilio dux duce semper eget.
Esto quod es, patri similis fratrique secundus ;
nemo tibi similis, nemo secundus erit.

ARS MEMORIAE

7_4
Simonides olim memorandi repperit artem ;
nullus adhuc artem repperit ingenii.

RES, NOMEN, ET VERBUM

7_5
Omnipotens omnes res condidit, indidit illis
nomina vir ; mulier denique verba dedit.

REDEMPTIO ET REGENERATIO

7_6
Nos Satan a muliere emit, Christusque redemit :
Christus nos lavit, quos maculavit Adam.

LIBERALITATIS LAUS

7_7
Quod datur aeternum durat, sequiturque datorem ;
dantem et captantem munus utrumque juvat.

BIBLIOTHECA NOVA OXONIENSIS. AD LECTORES, 1610

7_8
Quaeritis auctores ? Coram, quem quaeritus, adsum,
quisque in classe sua classicus auctor ait.
Tanti operis, quantum reliquo vix exstat in orbe,
quaeritis auctorem ? Bodleus auctor erat.

AD ACADEMIAM OXONIENSEM

7_9
Nulla tuae par bibliotheca est altera, nulla
ingenio par est, bibliotheca tuo.

AD ANNAM REGINAM

7_10
Es soror et conjunx, genetrix et filia regis,
addere quid titulis possumus, Anna, tuis ?
Quattuor his titulis virtutes quattuor addis :
addere virtuti nil potes, Anne, tuae.

AD ELIZBETHAM, REGIS FILIAM etc.

7_11 Multorum longa serie de sanguine regum,
regis digna toro, Caesare digna viro,
si, te dum dignus ducat vir, virgo manebis,
fas tibi perpetua virginitate frui.

SERMO ET SCRIPTURA

7_12 Interpres linguae manus est at muta loquentis,
pectoris ut muti nuntia lingua loquens.

NOVUS HOMO

7_13 Quod superest, de pelle tua depelle vetustum,
de cute peccati decute triste jugum.

ANAGRAMMA SALUTARE

7_14 Opto tibi multam, nullam tibi poto salutem :
est potior pota sicca salute salus.

FRUCTUS VETITUS

7_15 Nudus Adam vetita quod vulsit ab arbore, malum
haud fuit, at, malo pejus, origo mali.

KALENDIS IANUARII

7_16 Tros inquit : '*Timeo Danaos et dona ferentes*'.
Quis Danaus ? pauper ; Tros quis ? avarus homo !

IN ALCONEM

7_17 Non habet Alco fidem, nummum vult credere nulli ;
at credunt homines illi : habet Alco fidem.

AD ROBERTUM CAREY, EQUITEM, RECTOREM IUVENTUTIS CAROLI EBORACENSIS

7_18 Elizabeth regina tuo sobrina parenti,
nominis et generis gloria quanta tui !
Creditus est Britonum regis tibi filius ; illa
gentis, at haec major gloria mentis erit.

EXEMPLAR

7_19 Exemplo virtus bene discitur atque docetur :
qui dare mi suadet pauperibus, sua det.

MEDIUM DUPLEX

7_20 In medio constat tellus, tamen infima res est.
In medio virtus, res ea summa tamen.

N. O.

7_21 N praeit, O sequitur, nihil est antiquius omni :
scilicet, ex nihilo condidit omne Deus.

AD IACOBUM FULLERTON, EQUITEM, RECTOREM IUVENTUTIS CAROLI EBORACENSIS

7_22 Fullertone, tuae decus o doctissime gentis,
est in tutela regis imago tua.
Quae sibi dissimilem ne sumat imago figuram,
Fullertone, tuum est hoc onus, hic honor est.

SANCTITAS, SANITAS

7_23 Nemo diu, bene quisque potest, at vult bene nemo
vivere. Visne diu vivere ? Vive bene.

OVES ET CAPRAE

7_24 Ascendunt rupes et promontoria caprae,
gramine collino dum saturantur oves.
Sic nunc est ; olim non sic erit, ad loca quando
summa ferentur oves, inferiora caprae.

NAVIS

7_25 Puppis cauda, carinaque venter, proraque rostrum,
velaque sunt alae, totaque navis avis.

AD THOMAM MORAVIUM, CAROLI DUCIS INSTITUTOREM

7_26 Si Jacobinum fas dicere regis amicum,
in Jacobinis me profitebor ego.
Si Scoto quicumque favet Scotista vocetur,
sum Scotista, nec hoc inficiabor ego.
Tu me Thomistam totum, doctissime Thoma,
tu me Scotistam, Scoto-Britanne, facis.

SANGUINE, NON VIRTUTE

7_27 Antiquum est, *virtute decet, non sanguine, niti* ;
non meritis tamen, at sanguine nitar ego.

3 Non, inquam, virtute decet, sed sanguine, niti :
4 non virtute mea, sanguine, Christe, tuo.

SOL ET TEMPUS

7_28 v.1 Sol celer est, at sole tamen velocior hora :
2 hora stetit numquam, sol aliquando stetit.

SANGUIS

7_29 v.1 Sum crudus, vocor inde cruor, per corpora curro,
2 volvor, et in venis sanguis ut anguis eo.

IN PANNICUM, DIVITEM INERTEM

7_30 v.1 Quod fortuna favet fatuis, mihi credere non vis ;
2 si mihi non credis, Pannice, crede tibi.

BREVITAS

7_31 v.1 Perspicua brevitate nihil magis afficit aures ;
2 in verbis, ubi res postulat, esto brevis.

TUMULUS IOANNIS PUCKERING, CUSTODIS MAGNI SIGILLI

7_32 v.1 Cernis in hoc tumulo tres fratres, quinque sorores,
2 e quibus una deest, unus adhuc superest.

HOMERUS

7_33 v.1 Mentiri caecum nemo miratur Homerum :
2 auritus testis, non oculatus, erat.

ERASMUS

7_34 v.1 Quaritur unde tibi sit nomen Erasmus ? Eras mus.
RESPONSUM
2 Si sum mus ego, te judice, summus ero.

PARUM, NIHIL, NIMIS, SATIS

7_35 v.1 Pauper in orbe parum, mendicus nil habet usquam ;
2 dives habet nimium : quis, nisi nemo, satis ?

AD HENRICUM WOTTON, EQUITEM, REGIS LEGATUM etc., 1612

7_36 v.1 In dubiis, Wottone, mei non immemor olim,
2 serio, sero licet, sum memor, ecce, tui.
3 Nuper apud Venetos legatum, jamque Sabaudos,

fallor, an in patriam prospera vela vehunt.
Regis opus, pensare tuos, Henrice, labores :
nescio, secretum est quando ; aliquando, scio.

RESPICE FINEM

7_37 Omega distinguit misero non alpha : beatum
ante obitum felix nemo, nec ante miser.

SABBATUM POLARE. AD POLARES

7_38 Una dies vestrum, nox unaque terminat annum :
septimus est annus, septima vestra dies.

AD DESIDERANTES LEGEM SALICAM

7_39 Francorum laudat legem nova secta virilem,
ne regat imbellis Martia regna colus.
Lege regi regnum Salica vultisne, Britanni ?
Este viri fortes, incipitote domi.

AD GUALTERUM GWYN

7_40 In laudem, Gualtere, tuam gratantia quare
disticha non facio ? Tu meliora facis.

IRI ET CROESI EPITAPHIUM

7_41 Divitis exiguum est Croesi discrimen et Iri
pauperis : hic tumulum non habet, alter habet.

MENSIS INTERCALARIS, 1612

7_42 Cur quarto solus crescit Februarius anno ?
Hic minimus lunae mensis ab orbe fluit.

IN FELICEM

7_43 Dives eras dum vivus eras, pauperrime Felix ;
in Lazari malles, mortuus, esse loco.

DECEM PRINCIPIA

7_44 Una categorias in se substantia ter tres
continet, ut Musas unus Apollo novem.

LOGICA

7_45 Nascitur in tenebras animal, puer inscius, infans :
conferat Oxonium se, cito fiet homo.

AD SAMUEL DANIEL, POETAM

7_46 Cur calamum tractas dextra, gladiumque sinistra ?
Est tibi Mars laevus, dexter Apollo tuus.

PHILALETHES. AD PAULUM

7_47 Displicet insipiens novitas, delira vetustas
non placet ; est vero nil mihi, Paule, prius.
Non ego sum veterum, non assecla, Paule, novorum :
seu vetus est, verum diligo, sive novum.

HUMILITAS

7_48 Uberiora ferunt valles, brevioraque montes
gramina ; multum humilis mens sapit, alta parum.
Mens mons est, montisque cacumen mentis acumen :
omne cacumen inops est, et acumen iners.

TRES PHILAUTI

7_49 Proximus ipse egomet mihi sum, tibi proximus es tu :
quid prohibet quin sit proximus ille sibi ?

DIES S. MARTI. AD MARIANUM PASTOREM

7_50 Cur ovibus non signa capris imponimus ? Olim
servabantur oves, non, Mariane, caprae.

AD DINDYMUM

7_51 Tempore tempus edax edit omnia, Dindyme ; sed tu,
dum nugando teris tempora, tempus edis.

TERRAE ANAGRAMMATA DUO. DE COELO ET TERRA. PARADOXON DUPLEX

7_52 Mobile non *errat* caelum ; stat terra sed errat,
funditus in varias undique secta vias.
Errantum pedibus calcabor, humillima tellus,
vomere proscindar, dumque ero terra *terar*.

ANNUS

7_53 Ver, aestas, autumnus, hiems sunt integer annus ;
aestas autumno, vere levatur hiems.

CLIENS

7_54 Pharmaca si causae vis applicet apta patronus,
causidico clines callide crura cliens.

IN AVARUM

7_55 Non vis ut modico major pede calceus exstet :
cur tibi quaeris opum plus, tibi quam sit opus ?

PATIENS INVERSUS, ET PATIENTIA DIVERSA

7_56 Esse volo patiens ; si nolo cogor, at in spe
hac ego fio potens entia cuncta pati.

SERPENS, EVA, ADAM

7_57 Incautam serpens fallit, non fallitur, Evam ;
fallitur, haud fallit, conjuge captus Adam.
Activus muliebris erat passivus et error :
fallitur et fallit femina, capta capit.

CYGNUS

7_58 Cum me fata vocant, ad amoeni fluminis oram
me moriens maesto carmine solor olor.

AD POLYDORUM

7_59 Est ablativo melior, Polydore, dativus
dives ; et accipiens munera dante minor.
Heu ! nimium crebro nunc ablativus in usu est :
in pretio rursum quando dativus erit ?

AD ALDINUM

7_60 Servus es infelix dominorum, Aldine, duorum :
alter enim tibi nil dat, nihil alter habet.

CONTINENTIA TRIPLEX, OCULORUM, AURIUM ET LINGUAE

7_61 Quidquid turpe vides aut audis, claude fenestras ;
ne temere effundas frivola, claude fores.

SATURNI TRES FILII

7_62 Nummipotens unus fratrum, qui praesidet Orco ;
amnipotens alter ; tertius omnipotens.

SENEX IUVENEM ALLOQUITUR

7_63 Est mea vita brevis, nec tempore longa futura est ;
est tua longa, brevi fiet et illa brevis.

DE LIBRO

7_64 Oxionae salsus, juvenis tum, more vetusto,
Wintoniaque, puer tum, piperatus eram.
Si quid inest nostro piperisve salisve libello,
Oxoniense sal est, Wintoniense piper.

AD THEODORUM DEODATUM, MEDICUM

7_65 Nomine tu Graio Theodorus es atque Latino ;
arte potens Phoebi, ter Theodorus eris.

IN QUINTUM

7_66 Jurandi didicisti adverbia quattuor olim,
tum puer ; at nunc vir millia, Quinte, quater.

AD IRACUNDUM

7_67 Ira cadat cum sole, at non cum sole resurgat ;
semper cum Phoebo currat ad antipodas.

DE PALLIO ET TUNICA

7_68 Caeruleas olim tunicas manicasque gerabant
Anglorum Davi, desidiosa cohors.
Pallia nunc gestant : cur pallia ? veste sub ista
hic cyathum pulchre palliat, ille capum.

MORS

7_69 Humanum in terris nihil est quod non sit humandum ;
avolat hinc animus, cetera sorbet humus.

IN PONTIUM POETAM

7_70 Claudicat et semper titubat pede Pontius uno ;
hexametrum ingressu pentametrumque refert.

IN FABIANUM

7_71 Tu vel quod dicis facito, vel dicito saltem
quod facis ; at neutrum tu, Fabiane, facis.

EDERE LIBROS

7_72 Accidit hoc mihi saepe volenti scribere versus,
ut libros edam plenus, inanis edam.

HILAREM DATOREM DEUS DITAT

7_73 Munera ne numera, miseris quaecumque dedisti ;
in caelis numerat, munerat illa Deus.

IN QUINTUM, RAMISTAM, TERTIUM PATRIS FILIUM

7_74 Una duos tantum Ramos quasi germinet arbor,
dividis in partes omnia tota duas.
Si rerum fieret divisio quaeque bimembris,
est tua de patriis pars quota, Quinte, bonis ?

ARMA CUPIDINIS, ARCUS ET CALAMI

7_75 Nudus Amor cur offensivis utitur armis,
non defensivis ? Omnia vincit Amor.

DE PROSA ET ASTRICTA ORATIONE. PROBLEMA

7_76 Cur vinctus velocior est quam sermo solutus ?
Iste pedes sermo non habet, alter habet.

COELUM

7_77 Numinis immensi sedes amplissima caelum :
omnipotens dominus, omni-patensque domus.

Ἄριστον μεν ὕδωρ

7_78 Unde renascuntur mortales unda vocatur ;
a qua nascuntur cuncta, vocatur aqua.

A NEST OF BOXES SUSCIPIO./SCIPIO./PIO. PYDIXUM TRIAS

7_79 Pro patria patribusque mori populoque Latino,
corde animoque pio Scipio suscipio.

IN PONTILIANUM

7_80 Blandus hero cauda canis irrequietus adulat ;
linguam pro cauda Pontilianus habet.

'PULVIS ET UMBRA SUMUS' (HORATIUS, Carm.4, od.7, v.16)

7_81 Desperet caelum natus de pulvere nemo ;
desperet caelum nemo, quod umbra sumus.
Nostra caro est pulvis, sed eodem ex pulvere corpus
fit Domini : mens est umbra, sed umbra Dei.

AENIGMA

7_82 Dic mihi, quae in caelis exstat vox integra, cujus
in terris tantum syllaba prima patet ?

DIVES.

7_83 Deterior fio, fieri cum ditior opto :
major me fieri molior, haud melior.

CONVERSIO PAULI.

7_84 Qui modo Saulus eras, inverso nomine, salvus
factus es, et Παυλος, qui modo φαυλος eras.

RECTA RATIO.

7_85 Tempore quod nostro ratio sit recta, dolendum est ;
esset gaudendum, si foret illa regens.

AD CAROLI DUCIS DOCTOREM, THOMAM MORAVIUM.

7_86 Te novi geniumque tuum, moresque, Moravi,
scriptaque lecta mihi sunt tua, digna legi.
Non doctor ductorve duci fuit aptior alter,
dogmata dum sequitur dux tua, doctus erit.
Non trahere invitum, sed in optima sponte sequentem,
quanta tua est virtus, ducere posse ducem !

AD HEBRAEOS.

7_87 Relligio, lex, vestra ; fides at nostra vocatur :
vos bene non vultis credere, nos facere.

IRUS.

7_88 Qui mensa excipitur, quique excipit, hospes uterque est :
sum multorum hospes, nullius hospes ego.

DEUS

7_89 Dispersus toto licet infinitus in orbe
sit Deus, in toto quaeritur orbe Deus.

AQUILAE

7_90 In sacris aquilae portant mysteria templis :
nunc est Jehovae, quae Jovis ales erat.

TOBIAS MATHAEUS

7_91 Ex veteri primum sortite, novoque secundum,
ex testamento nomen utroque trahis.
Hoc mirum est, nomen Gentile canonicon esse,
hoc in fonte fides quod dedit apocryphum.

IN PARAPHRASIM

7_92 Ista paraphrasis est quasi circulus actus in orbem,
a centro ad circum linea textus hic est.
Tangit enim extremas diametri circulus oras,
at centrum nulla tangere parte potest.

IN CORBULONEM

7_93 Diruis, aedificas, quid, Corbulo ? Diruis omnes
divitias et opes, aedificasque nihil.

IN GELLIAM GRAMMATICASTRAM

7_94 Grammaticam veteres artem dixere loquendi ;
Gellia, grammatica nil opus arte tibi.

IN QUENDAM GRAMMATICASTRUM

7_95 Me flocci facis atque pili, nauci, atque terunci ;
quanti te faciam scire cupis ? nihili.

BELLUM

7_96 Solis militibus bellum res bella videtur :
militibus solis omnia bella bona.

DIVITIAE

7_97 Solus Dis deus est, dites dii, numina nummi ;
cum plausu loquitur Pluto, tacetque Plato.

TRIA GENERA

7_98 Est dubii generis, castissima sit licet uxor ;
communis meretrix, feminei mulier.

ST. ST. SILENTII NOTA

7_99 Quid sibi Romanum vult ST ? Sileto, taceto :
S. monet ut sileas, T. jubet ut taceas.

PATRIA EST UBICUMQUE EST BENE. WHERE I DOE WELL, THERE I DWELL

7_100 Illa mihi patria est ubi pascor, non ubi nascor ;
illa ubi sum notus, non ubi natus eram.
Illa mihi patria est, mihi quae patrimonia praebet ;
hic, ubicumque habeo quod satis est, habito.

CONJUX

7_101 Apta duci non est uxor, non aptaque regi,
quae duci non est apta, nec apta regi.

RHETORICA ET DIALECTICA

7_102 Rhetorice dicendi ars est, logiceque docendi :
illa sophistarum robur, at ista sophon.
Illa magis condita, recondita sed magis haec est ;
illa salax magis et salsa, sed ista sat est.
Rhetorice verum velat, logiceque revelat :
haec monet, illa movet ; haec docet, illa nocet.

ACTAEON

7_103 Carnem edere canes Actaeonis, ossa, cutemque ;
cornua Londini conspicienda manent.

MULTIPLICATIO ET DIVISIO ARITHMETICA

7_104 v.1 Cur dextram divisio, multiplicatio laevam
2 respicit ? Est virtus illa, sed haec vitium.
3 Cur sursum divisio, multiplicatio deorsum
4 aspicit ? Haec homini convenit, illa Deo.

ARBOR

7_105 v.1 Ver viridem, flavamque aestas me fervida, canam
2 autumnus, calvam frigida fecit hiems.

AD THEODORUM PRISE, OXONIENSEM THEOLOGUM

7_106 v.1 Uno non possum, quantum te diligo, versu
2 dicere. Si satis est distichon, ecce duos.

UNUS DEUS

7_107 v.1 'Caelum heterokliton est', ut noster Lilius inquit ;
2 plurali numero non caret ipse Deus.
3 O quanta est veterum blasphemia grammaticorum,
4 qui declinandum nos docuere Deum !

DEI GENUS

7_108 v.1 Neutrius generis Deus est, nec femina, nec mas :
2 hoc igitur numen nec dea nec deus est.

GUBERNACULUM CORPORIS

7_109 v.1 Insipiens linguam laxat, sapiensque refrenat :
2 quis minor aut major quam tacuisse labor ?

EX MALIS MINIMUM ET MAXIMUM. AD MAXIMUM

7_110 v.1 In mensa semper minimum tibi sume malorum,
2 Maxime, malorum maxima, si bona sunt.

UNDA

7_111 v.1 Littera dempta undas udas facit, addita mundas :
2 littera transposita est, undaque nuda manet.

DE SOMNIIS. PARADOXON

7_112 v.1 Quae mala sunt bona sunt, mala quae bona somnia. Quare ?
2 Gaudeo, si mala sunt ; si bona sunt, doleo.

ORIGO AQUAE

7_113 Unda undae, undarum tibi declinatio constat,
derivatio non : unda sit unde, rogas ?
Annus ut, in sese sine fine revolvitur amnis :
ad punctum redeunt annus et amnis idem,

AVARITIA

7_114 Undique fluminibus currentibus in mare magnum
non ait "Unde venis, aequor ?", at "Unda, veni."

ADAMAS

7_115 Mittendi fidos adamantes sunt ad amantes :
solo adamante polit durum adamanta faber.

CANIS ET LEPUS

7_116 Sit quamquam levipes lepus, et velocior hoste,
hic sequitur magna spe, fugit ille levi.

VOX ET SCRIPTURA

7_117 Lingua sagax aperit clausi mysteria cordis ;
scriptura didicit vox sine voce loqui.

LAURUS

7_118 Arbor ego Phoebi, viridis frondosaque semper ;
nescio calvitiem canitiemve pati.

DICACITAS ET PRUDENTIA

7_119 Ingeniosus at imprudens est absque cibo sal :
doctus inurbanus quid ? Cibus absque sale.

ALIQUID EX NIHIL. AENIGMA ARITHMETICUM

7_120 Addere vis unum nihilo, nihil inde creatur ;
adde uni nihilum, nascitur inde decas.

AD GUILIELMUM SUTTON, OXONIENSEM THEOLOGUM

7_121 Debeo plura tibi quam versu dicere fas est :
debitor aeternum, si mihi credis, ero.

SATURNI ET OPIS FILII TRES, COHAEREDES

7_122 Dites tres fratres, Neptunus, Jupiter, ac Dis ;
quid mirum ? tribus his Ops bona mater erat.
Essem Neptuno, Jove, Diteque ditior ipso,
fors mihi si matrem fausta didisset Opem.

IN QUENDAM ORATOREM INFINITUM

7_123 Omnia cum dixti, superest tibi dicere "Dixi" ;
haec mihi sermonis vox placet una tui.

AD LECTORES

7_124 Non cuivis lectori auditorive placebo ;
lector et auditor non mihi quisque placet.

########################

VIII

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER OCTAVUS

AD HENRICUM, AUGUSTUM PRINCIPEM CAMBRIAE.

8_1 Maecenas equitum primus, cum Caesare, Flacci
foverunt gelidos Vergiliique lares.
Me quoque tres equites, tuque, augustissime princeps,
re simul, et fati spe melioris, alis.
Sunt Maecenates mihi tres : quotcumque supersunt,
si quis adhuc superest, tu mihi Caesar eris.

AD TRES MAECENATES, EDOARDUM NOEL, GUILIELMUM SIDELY,
EQUITES ET BARONETOS, ET ROGERUM OWEN, EQUITEM AURATUM.

8_2 Me cum desererent veteres, ut nunc fit, amici,
vos insperatam tres mihi fertis opem.
Vestra igitur summis junxi tria nomina ; solus
Maecenas dignus Caesaris esse comes.

IURISCONSULTUS ET MEDICUS.

8_3 Ille vafer nisi sit, nisi sit temerarius alter,
se mendicato pascat uterque cibo.

SCALA AULICORUM.

8_4 Nemo gradus nisi per plures ascendit in aula :
ad descendendum plus satis unus erit.

AD EDUARDUM NOEL, EQUITEM ET BARONETUM.

8_5 Haec tibi, Maecenas, quamvis epigrammata scribam,
scripta legent alii, sint modo digna legi.
Quid plus ergo mihi debet lectore patronus ?
Tu mecum lectus non modo lector eris.

AD AULICUM

8_6 Audacem fortuna omnis, cibus omnis edacem
adjuvat : esse aliquid si cupis, aude et ede.

HONORIS ET DIVITIARUM COMPARATIO

8_7 Donat opes homini Deus, et sibi poscit honorem ;
ergo divitiis anteferendus honor.

IN POETAS FABULOSOS

8_8 Fictum inter factumque parum distinguere curans,
quodlibet ex quovis ente poeta facit.
Sortiti nomen sunt a faciendo poetae ;
a faciendo aliquid scilicet, immo nihil.

IN TOMASINUM

8_9 Scripserunt asini laudes hoc tempore multi,
legimus et laudes, o Tomasine, tuas.

IN FABIANUM

8_10 Extra calvescunt alii ; tu calvus es intra :
crinibus hi, cerebro tu, Fabiane, cares.

OSCULUM

8_11 Una trisyllaba vox inter celebratur amantes,
quam sibi quisque sua vult ab amante dari.
Syllaba prima data est, reliquae sine lite dabuntur :
quae dedit os, culum non minus illa dabit.

DALILA

8_12 Samsonem rigidis spoliavit crinibus uxor :
hoc nostro multae tempore sunt Dalilae.

COVENTRIA ET WARWICUM, URBES MEDITERRANEAE

8_13 Non idem vobis praesul, tamen Aeacus idem ;
diversus vester spiritus, una caro est.

NATALIS

8_14 Ad praesentia nascor, et ad ventura renascor :
natalis prior est ille, sed hoc potior.

DE ARTE AMANDI

8_15 Judice me, rudis est, artem qui tradit amandi :
naturae scopus est, non opus artis, amor.

IN JUDICES VENALES

8_16 Fungitur officio rarus sine munere judex ;
cur, nisi quod sanctum munere munus emit ?

IN PHYLLIDEM

8_17 Solarem muliebris amor non durat in annum
Phyllidis : instabilem Phyllida luna regit.
Menstrua mente solet Phyllis, non corpore tantum,
quovis mense pati ; menstruus hujus amor.

IN PAETUM. PROBLEMA

8_18 Non pater es, non, Paete, socer, non vitricus horum
quos tua nupta tibi tot tulit : ergo, quid es ?

IN PONTILIANAM

8_19 Nupsisti undecimo cur, Pontiliana, decembris ?
Nulla magis nox est longa, diesque brevis.

AD FRONTONEM IURISCONSULTUM

8_20 Multa statuta noto poenalia Fronto vocari ;
queis titulum dederint praemia, nulla lego.
Publica res olim fulcris innixa duobus :
abrogat haec aetas praemia, poena manet.

AD EDOARDUM NOEL, EQUITEM ET BARONETUM

8_21 Ingenium tibi mite sagax natura creavit :
addis naturae viribus artis opem.
Virtutis fortuna tuae comes utilis haeret,
artis et ingenii dotibus addis opes.
Ut miseris, fortuna dedit, succurrere posses ;
ut velles, virtus fecit, utrumque Deus.

IN FESTUM, IUDICEM INIUSTUM

8_22 Quod Judas fecit, facito, judexve Pilatus ;
suspendi non vis, Feste ? lavato manus.

PARONOMASIA

8_23 Judicat ex mento non mente puella maritum ;
non mens, at sponsae menta minuta placet.
Pungi quam pingi mavult Venus improba : semper
peniculo penem protulit alma Venus.

AD MARTHAM, DE QUINTO

8_24 Prodigus est et avarus amator Quintus ; amoris
prodigus ipse sui, Martha, avidusque tui.

TERGORIS ET DORSI ETYMOLOGIA

8_25 Posteriora viri vox neutra Latina notavit :
utraque femineis moribus apta fuit.

IN INTESTATUM COLINUM

8_26 Nil moriens, Coline, tuis das, omnia linquis.
Parcus eras vivens, porcus eras moriens.

DE VIRGINITATE ET CONIUGIO

8_27 v.1 Virginitas angusta via est, via latior autem
2 conjugis ; hinc plures ingrediuntur eam.

IN PANSAM

8_28 v.1 Lis inter Pansam gravis Eunomiumque magistrum
2 de sacris cleri ritibus orta fuit.
3 Exhibet Eunomius geminos, sua biblia, testes,
4 testamenta Dei non dubitanda duo.
5 "Quid cum scripturis," inquit, "mihi, Pansa, negoti est ?
6 Ecce statutorum, biblia nostra, librum."

AD D. T.

8_29 v.1 Tu dominos sectare duos : mirabile dictu est,
2 si vel utrique places tu, vel uterque tibi.

FIDES MERCATORIA

8_30 v.1 Quo solet esse fides minor in debentibus aurum,
2 in credente fides hoc solet esse minor.
3 Diruit innumeros hoc tempore mercatores
4 (non tutum est hodie credere) sola fides.

GERUNDIA ET SUPINA

8_31 v.1 Di-do,-dum Aeneas aberat, caruisse gerundis
2 dicitur, et nullum nosse supina virum.

DA MIHI ANGELUM, ET EGO DABO TIBI SPIRITUM

8_32 v.1 Spiritus huic sanctus promittitur, angelus illi
2 Michael ; hic munus polluit, ille manus.

AD QUENDAM DIVITEM

8_33 v.1 Magnus amor tuus est, si multum hoc tempore dones ;
2 si multum credas, est tua magna fides.

AD DUARUM SORORUM PARCISSIMARUM SERVUM

8_34 v.1 Tres Parcae toto celebrantur in orbe sorores,
2 expertus parcas es miser ipse duas.

PEDICULUS

8_35 Tu morsu me laedis, egoque tibi infero mortem :
est tua culpa levis, non nego, poena gravis.

DE MALO IN PEIUS

8_36 *Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim*,
qui morbum fugiens incidit in medicum.
*Stulti dum vitant vitia, in contraria curru*nt,
qui litem fugiunt, causidicumque petunt.

DE PRODIGO ET AVARO

8_37 Prodigus omnis homo miser est, miser omnis avarus,
istius miseri filius ille miser.

IN R. G. VINDICTA DIVINA, 1603

8_38 Inviti sacras tenuisti praesulis aedes :
te tenet invitum nunc aliena domus.

IN DAMAM

8_39 Promissum quoties quiddam te, Dama, rogavi,
quod, quoniam praestas nil mihi, saepe rogo ;
saepe soles "faciam", "feci" mihi dicere numquam :
incipe jam "feci" dicere, non "faciam."

IN LINUM INFORTUNATUM

8_40 Quid mirum, fortuna tibi contraria quod sit ?
Crinita est illi frons, Line, calva tibi.

AMICA AD GAURUM

8_41 A me nescio quae munuscula in aure rogasti :
si munus-culum vis, tibi, Gaure, dabo.

HOMO PANTOPHAGUS

8_42 Non mare, non aer, non tellus, denique cuncta
sufficiunt nostrae vix elementa gulae.
Si quod edunt homines hominum substantia fiat,
ut perhibent : homines qualia monstra sumus !

VIA LATA

8_43 v.1 Lata via est, et trita via est, quae ducit ad Orcum :
2 invenit hoc, etiam se duce, caecus iter.

AD, IN, DE

8_44 v.1 In libris tria verba meis celebrantur : 'ad','in','de' ;
2 'de' docet, 'ad' dignos laudat, et 'in' lacerat.

IN QUINTUM IMMISERICORDEM

8_45 v.1 Nudus inopsve tua si quis pulsaverit aedes,
2 Quinte, stipem misero qua ratione negas ?
3 "Mendicare stipem prohibet lex Anglica," dicis :
4 esto ; tamen miseris lex dare nulla vetat.

HUMANUM EST LABI

8_46 v.1 Terque quaterque die justus cadit, ut lego scriptum :
2 at, quoties, scriptum non lego, justa cadit.

IN QUENDAM INEPTUM SCRIPTOREM

8_47 v.1 O utinam vel tota foret tua nigra papyrus !
2 Tincta foret nullo vel tua charta nigro.

FOENERATORIS APOLOGIA

8_48 v.1 Quo mihi divitiae, si non conceditur uti ?
2 Aera nitent usu, me juvat usus opum.

IN CORNUTUM

8_49 v.1 Si natura daret tibi cornua, tollere posses :
2 quod tibi nupta dedit, tollere nemo potest.

RES IUDICATAE

8_50 v.1 Lex quamvis ratio Ciceroni summa vocetur,
2 et bene laudetur lex quae ratione probatur :
3 invenies inter legistas raro logistas ;
4 moris et exempli leges sunt, juraque templi.

MULIER

8_51 v.1 Formosae sunt famosae, juvenesque jocosae,
2 ingeniosa sagax femina, salsa salax.

QUATUOR TERMINI FORENSES

8_52 Terminus a sancto princeps Michaele vocatur ;
legibus imprimis angelus iste juvat.
Terminus hunc Hilari sequitur, nec nomine vano ;
causidicos hilares terminus iste facit.
Causidicis instar, libri paschalis habendus,
tertius a sacro Paschate nomen habet.
Quartus habet Triadis titulum cur terminus ? omni
est in lite trias callida, nulla monas.

CRUX IN FORO CAUPONARIO. AD CHRISTUM

8_53 Restat imago crucis, tua de cruce tollitur : ecce,
Christe, cruci major quam tibi constat honor.

DUO IURISCONSULTORUM COLLEGIA TEMPLUM MEDIUM ET INTERIUS IDEM ESSE

8_54 Ambo eadem domus estis, idem jus ambo studetis :
inter jus medium est interiusque nihil.
Quae media est eadem magni res intima mundi ;
interius centro nam nihil esse potest.
Templum igitur medium, medium licet usque vocetur,
a templo differt interiore nihil.

DE IISDEM

8_55 Parlamenta duo vobis, chorus at sacer unus :
culinae vobis, ara sed una, duae.
Ad cenam vos sacro idem vocat ore magister,
non cornu vos ad prandia cogit idem.
Vestra nec inspirat duo cornua spiritus idem :
unica mens animat corpora vestra duo.

E. N. LIBERALIS

8_56 Liber alis multos, Maecenas optime, servos ;
me quoque, Maecenas optime, liber alis.

AD FAUSTINUM

8_57 Esse bonum dixti nostrum, Faustine, libellum :
si bonus est, utinam sim meus ipse liber !

O TEMPORA !

8_58 Tempora mutantur, nos et mutamur in illis !
Quomodo ? sit semper tempore pejor homo.

TRAULISMUS. AD BALBINUM

8_59 Sermonis quamquam vitio, Balbina, laboras,
nemo potest nisi tu dicere "Pa-pa-pater."

AGNA OXONIENSIS

8_60 Nupta senatori Benedicto non bene dicto,
credita quae fueras Agna, reperta lupa es.

AD AULUM MEDICUM. GRATULATIO VERNA

8_61 Vere novo impuri renes et viscera purgant ;
gratulor, Aule, tibi : ver, tua messis, adest.

POETA LAUREATUS

8_62 Laurus in igne crepat, vivunt in funere vates ;
fallor ? an hinc vatum praemia laurus erat ?

AD CIVEM

8_63 Febre laborantem decedere Phoebus ab urbe
te jubet, et caelo commodiore frui.
In tua rura redis, urbanaque lucra relinquis,
redditur in patrio pristina rure salus.
Sanus inopsque iterum Londinum, rure relicto,
ire paras, iterum dives et aeger eris.
Pristina febris adest : dicat jam Phoebus utrum sit
utilior dives morbus inopsve salus ?

IN LABIENUM PHILAUTUM

8_64 Se solum Labienus amat, miratur, adorat ;
non modo se solum, se quoque solus amat.

VIDUA

8_65 Uxorem viduam qui ducit idem facit ac si
in longa vestem quaerat ematque via :
altera vestis uti magis est, minus altera trita ;
sic viduarum aliae plus, aliaeque minus.

PYRAMUS ET THISBE

8_66 Infelix nostrum paries divellit amorem :
quam longe distat, quam prope, noster amor !

AD POLLUM CLIENTEM

8_67 Lis pendet tibi, Polle ? semel tibi pendere praestat
quam pendere diu : solve, solutus eris.

FRIGUS, CALIDUM

8_68 Est mare frigidior mulier ; tamen urit amantem :
sic calx in gelidam jacta calescit aquam.

PAR MA FOY

8_69 Per sanctam jurare fidem mos, non per amorem est :
est tamen ille deus, non tamen illa dea.

ASTRO-/PHYSIO-LOGIA

8_70 Astrorum in summo latet alta scientia caelo ;
in centro physicae vis veneranda latet.
Ut bonus astrologus fiam, caelum nimis altum
impedit, ut physicus, terra profunda nimis.

IN PONTICUM

8_71 Nil mihi das ; donabis, ais, post funera. Quare
non moreris ? Bis dat, Pontice, qui cito dat.

IMPAR CONGRESSUS

8_72 In promptu semper strictum Matho non habet ensem,
in promptu parmam Pontia semper habet.

DE AGRIS ET NUMMIS. AD PONTILIANUM MERCATOREM

8_73 Fenus habet certos omnisque pecunia fines,
at fundus fundo, Pontiliane, caret.
Fons plus quam cisterna valet, quam cistaque fundus ;
sit cisterna licet maxima, fons minimus.

IN FAMAM

8_74 Virtutem parce laudat, vitiumque libenter
praedicat ; hinc dicta est non male fama malum.

IN GALLAM

8_75 v.1 Ussisti me, Galla, videndo, tangere noli ;
2 nam si uras oculis, quod facias oculo ?

IN LINUM DECREPITUM

8_76 v.1 Saturnum dictum memorant, quia fit satur annis ;
2 Saturnum fieri te, Line, tempus erat.

TRIPUDIUM

8_77 v.1 Pes loquitur ; quem lingua tacet, cor dictat amorem,
2 lasciva argutum dum regis arte pedem.

IOSEPHI HALL CANTABRIDGIENSIS, VOTA ET MEDITATIONES

8_78 v.1 Vota vovenda voves, scribisque legenda : beatus
2 qui tua vota legit, si tua vota facit !

ANAGRAMMA. AD PRISCUM, SENEM

8_79 v.1 Cur non sunt, ut erant, crispi tibi, Prisce, capilli ?
2 "Priscus ego nunc sum qui modo crispus eram."

NOX BRITANNICA

8_80 v.1 Dicuntur 'minima contenti nocte Britanni' :
2 contenta est longa nocte Britanna frui.

AD NAEVIAM

8_81 v.1 Sol fugitur praesens, idemque requiritur absens :
2 quam similis soli est, Naevia, noster amor !

IN FESTUM MENDACEM

8_82 v.1 Omnis homo est mendax, tu, Feste, fataberis : ergo
2 "mentiris" dicit, qui tibi dicit "homo es."

IN CARPOPHORUM

8_83 v.1 Cum ridente foris ridet simulator amica
2 Carpophorus ; flet cum conjuge flente domi.

MUNDUS

8_84 In mundo mundi duo sunt : mundissimus alter,
immundissimus hic, mundus uterque tamen.

AD G.J. MERCATOREM

8_85 Quo cui plus dederis, magis hoc tibi fiet amicus ;
quo plus credideris, hoc magis hostis erit.

SATIS-DATIO ET SATIS-FACTIO

8_86 Vox in caesareo sit jure ‘satis-dare’ quamvis
crebra, in pontificum jure ‘satis-facere’.
Juristae satis accipiunt, at rara satis-dant :
multa satis dicunt, rara satis-faciunt.

WICHAMICUS

8_87 Pompeianus ego non sum, non Caesarianus,
non sum Syllanus, sum Marianus ego.

CONTRA ILLUM QUOD VULGO DICI SOLET, FRATREM IUNIOREM SENIORE GENEROSIOREM ESSE

8_88 Autor Adam generis, quo non generosior alter,
nempe creatori proximus ipse suo.
Ergo proximior quo quis numeratur Adamo,
hoc generosior est, proximiorque Deo.

DEUM NEMO VIDIT

8_89 Inscia mens numen non cernit, noctua lumen :
non videt ista diem, non videt illa Deum.

SENEX NON EST HOMO

8_90 Risibile est animal juvenis, mulierque puerque
flebile ; dedidicit siccus utrumque senex.

IN SARACENUM ATHEUM

8_91 Afficit insipidum, quasi fabula, te sinus Abrae ;
malles in Sarae tu recubare sinu.

MOS

8_92 Consuetudo et mos vim legis habere videntur :
improbitas hodie vim quoque legis habet.

IN ALBINUM

8_93 Perdidit Albinus mercator remque fidemque :
nil ultra, quod jam perdere possit, habet.
Perdidit idem Albinus amator spemque fidemque ;
quid superest quod jam perdere possit ? Amor.

ANAGRAMMA

8_94 Vox eadem gerere et regere est, omenque notandum :
ut regat uxorem vir, gerat illa virum.

AMATOR DESERTUS

8_95 Ignis ut inferni, quamvis non luceat, ardet ;
sic tuus haud lucet, me tamen urit, amor.
Igni elementari similis meus est amor in te :
lucet enim, sed te non meus urit amor.

8_96

DE POENA THAIDIS. PROBLEMA

Cur, quae peccavit non tergo at pectore, Thais
carnifici in poenam tergora nuda dedit ?
At quia culpa praeit, sequitur sua poena nocentem,
judex in poenam posteriora petit ?

IRI EXEQUIAE

8_97 Quartanae par est pauper : campana, perempti
pauperis in tacito funere, nulla sonat.

CROESI ET IRI EPITAPHIUM

8_98 Hic jacet, hic situs est Cresus sub marmore. Quaeris
Irus ubi jaceat pauper ? ubique jacet.

IN MOMUM

8_99 Nil in te video quod amem, laudemve, probemve :
nil in te video, Mome, quod invideo.

UNITATEM NON ESSE NUMERUM

8_100 Scriptores inter peregrinos atque Britannos
nullius numeri sum, tamen unus, ego.

########################

IX

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER NONUS

AD CRITICUM AULICUM

9_1 Nil distant labor atque labos, nihil arbor et arbos,
idem honor est et honos : qui rapit ergo, sapit.

FIDES

9_2 Nos ratio docet esse Deum, cogitque fateri ;
hac ratione, fides est rationis opus.

DEUS

9_3 Omnia cum videat, nulli Deus ipse videtur :
solus ubique patet, solus ubique latet.

AD GUILIELMUM SIDLEY, EQUITEM ET BARONETUM etc.

9_4 Te linguae variae decorant, et pagina legum
exornant artes et pietatis amor.
Consilio multis, opibus succurris egenti ;
hoc virtutis iter, cetera mortis erunt.
Sic tibi, sic Christo, patriae, patriaeque parenti
vivito : post mortem te meliora manent.

AD EIUSDEM UNICUM FILIUM IOANNEM SIDLEY

9_5 Janus es, at solo, juvenis jam, nomine, docti
aemulus esto patris, te quoque Janus eris.
Vix erit, ut possis doctum superare parentem :
aequalis patri filius esto, sat est.

AEQUINOCTIUM PERPETUUM. AD CAECUM

9_6 Aequa fluit noctique dies tibi, noxque diei ;
non tamen aequator linea quaeque tibi.

IN ANABAPTISTAM PONTICUM

9_7 Si sanus vis esse, sacram servato diaetam,
Pontice : cenato saepe, lavato semel.

DII INCONSTANTIAE

9_8 Vertumnum celebrant Romani, Protea Graii :
quae non jam tellus numen utrumque colit ?

AXUNGIA

9_9 Ne siccus volvente rota crepet, ungitur axis :
causidicum mos est ungere, ne taceat.

IN HARPALUM, DUORUM FILIORUM, UT PUTATUR, PATREM

9_10 Qui nomen gerit iste tuum, tuus, Harpale, non est ;
alterius nomen qui tulit, hic tuus est.

CREATIO MULIERIS

9_11 Paulus Evangelium populo dum praedicat omni,
alloquitur nostrum, non muliebre, genus.
"Orate, o fratres, at non orate sorores,
presbyter in Missa, dum sacra mussat", ait.
Temporibus divisa suis dum singula strictim
explicat, artificis numine facta Dei,
qui bonus est, frustraque nihil nec inutile fecit,
'Vidit (ait Moses) hoc Deus esse bonum'.
Additur haec operi sollemnis clausula semper,
excepto, postquam femina facta fuit.

IN PAPINIANUM ET PONTICUM

9_12 Posse errare negas te, Papiane, sed erras ;
tu te errare negas, Pontice, posse putas.

IN TUSTONUM

9_13 Mortuus est Tustonus : opes de morte resurgunt,
in cumulo ut tumulo quae jacuere diu.

DE POENA ET CULPA

9_14
Doctores peccata inter non-entia ponunt :
cur non peccati poena sit ergo nihil ?

IN MAUROS, QUI ANGELOS NIGROS, DAEMONES ALBOS PINGUNT

9_15
Innatum nigrior non exuit arte colorem,
albus in adversum vertitur arte color.
Posse negant sancti resipiscere daemone patres :
non est ergo Satan candidus, hic niger est.

L'ARGENT FAIT TOUT

9_16
Unde fit ut Francus, post tot, post bella tot Anglus
integer in solito regnet uterque solo ?
Protexit generosa tuum te, Francia, scutum ;
angelus est custos, Anglia tuta, tuus.

IN QUENDAM EBRIOSUM

9_17
Garrulitate nihil sicca sitibundius : uxor
te tua plus loquitur ; cur bibit ergo minus ?

VERONA, PLACENTIA, ET BENEVENTUM. AD ITALUM

9_18
Verona Beneventanam raro itur ad urbem :
esto placentinus, tu bene-ventus eris.

TEMPUS, VERITAS, ODIUM

9_19
Mater Aletheia est odii, sed filia longi
temporis ; est odium temporis ergo nepos.

TEMPORIS FILIA

9_20
Dicta fui a priscis quae filia temporis, hujus
temporis an prisci filia dicar ego ?
Temporis illius, non filia temporis hujus :
temporis aeternus filia Christus erat.

AMOR CONJUGALIS

9_21
Plurimus in caelis amor est, connubia nulla ;
conjugia in terris plurima, nullus amor.

DECALOGUS, ORATIO DOMINICA, ET SYMBOLUM APOSTOLICUM

9_22 Unus amor, praecepta decem, spes unica, vota
sunt septem, articuli sex bis, at una fides.

AD CALLISTRATUM

9_23 Splene laboranti male num, Callistrate, dixi,
splen ridere facit, splen quoque flere facit ?

SOL

9_24 Tres infra totidemque supra te cerno planetas ;
in medio virtus maxima, Phoebe, tua est.

METAPHORA

9_25 Naturae linguam corrupta scientia nescit,
naturae voces lexica nulla notant.
Sensa figurato promit sermone colonus,
gestit et urbano rusticus ore loqui.
Vita quoque ornatur variis, ut lingua, figuris ;
tota figurata est, vivimus ut loquimur.

CHRISTUS THEOLOGUS, MEDICUS, ET IURISCONSULTUS

9_26 Theiologi medicique in terris munere functus,
in caelo peraget judicis officium.

DE IURE ANGLICO-WALLICO-GALLICO

9_27 Di-rectum Gallus, cor-rectum Wallus, at Anglus
nomine jus rectum simpliciore vocat.
Dirigis errantes lex lucida, corrigit omnes
errores : juris regula cuncta regit.

CASTOR ET POLLUX

9_28 Concordes duo sunt in caelo sidera fratres,
in terra unanimes vix reor esse duos.

QUOD DIFFERTUR NON AUFERTUR

9_29 Differt non aufert mortem longissima vita :
quid differt igitur cras hodieve mori ?

HONORIS VENALIS APOLOGIA. AD BARONETOS

9_30 Aurum arvumque et honor fortunae sunt bona sortis,
quicquid et humano pendet ab arbitrio.
Forma, valetudo, vires, bona corporis almi
non possunt pretio, nec bona mentis, emi.
Impietas animam est, insania vendere corpus :
fortunam fas est vendere, fas emere.

AUCTORITAS ET RATIO

9_31 In dictis hominum non quis considero, sed quid :
contra in divinis, non rogo ‘quid ?’, rogo ‘quis ?’.

LUCIFER

9_32 Stella micans Veneris nocturna diurnaque noctem
nuntiat inducto vespere, mane diem.
In caelo semper solem comitatur euntem ;
in terra lucem cur fugit ergo Venus ?

DE FINE MUNDI

9_33 Narravit Moses Genesim, primordia mundi :
Exodon at nobis dicere non potuit.

AD PONTILIANUM

9_34 Uxoresne bonas binas tibi praeter, an unam
ducere difficilem, Pontiliane, rogas ?
Altrerutrum si sit mihi ferre necesse malorum,
quid minimum est, unam ducere malo malam.

PERFECTIO LEGIS AMOR

9_35 Ex bis quinque duo praeceptis, eque duobus,
unum servato, sufficit illud : ama.

DEVOTIO

9_36 Divitias cleri peperit devotio vulgi,
degenerem prolem relligiosa parens.

DE CAELO ET TERRA

9_37 Terra oculos prope tota latet, patet undique caelum ;
humani generis te, puto, terra, pudet.

AD AULUM, IN SEXTUM, DE QUINTO

9_38 Invidet, Aule, mihi Sextus ; miseresco ego Sexti :
Quinto, qui mihi non invidet, invideo.

IN POLLIONEM

9_39 Deseris uxorem ; quo jure relinquitur ? Ante
conjugium a multis tacta probatur, ais.
Conjugium prae-contractus, scio, non nego, frangit :
at prae-con-tactus, Pollio, non dirimit.

MERAE TRICAE. AD xxx

9_40 Esse meras tricas meretrices, haud male dixti :
scorta tamen raros in cute τρίχας habent.

AD PANNICUM EXULEM. PROBLEMA

9_41 Liber in exilio quodammodo, Pannice, vitam
nunc agis, in patria qui prius exul eras.
Utra magis fortunarum tolerabilis harum,
extera libertas, exiliumne domi ?
Quae mea sit si forte rogas sententia : malo
esse relegatus quam religatus ego.

VESPERE

9_42 Sol abiens paulum lucis post terga relictum
monstrat, uti Mosi posteriora Deus.

MANE

Nos pulchram Phoebi faciem surgentis Eoo
cernimus, antipodes posteriora vident.

BAPTISMUS. AD JUDAEUM

9_43 Lotio baptisma est, at circumcisio vulnus :
curantur sacra vulnera legis aqua.

HEAUTONTIMOROUMENOS

9_44 Dum mortem vitare studet, vitamque tueri,
se toto vitae tempore torquet homo.
Bruta bonis fruitur praesentis bestia vitae :
dum vivit, vivit ; cum moritur, moritur.

AD GUILIELMUM SIDLEY, EQUITEM ET BARONETUM

9_45 Aere meres, et tu virtute mereris honorem ;
cum te nec mereat, nec mereatur honor.

AD J. P.

9_46
Graeco-Latina sagax, sapiens tibi quaeritur uxor,
quaeque figurate syllogizare sciat ;
quae cum majorem praesumpserit atque minorem,
ex male praesumptis urgeat ergo sequi ;
versata in parvis quae naturalibus olim
virgo, magistra artis nunc fit in arte sua ;
et respondeat opponentibus omnibus una,
cumque suo de omni disserat ente proco.
Tam rationalis mihi si contingeret uxor,
mutarem tecum, si tua bruta foret.

IN RAMISTRAM BIMEMBREM

9_47
Definis primum, tum dividis omnia ; rursum
definis, iterum dividis omne genus.
In tot particulas generalia singula scindis,
longior ut μέθοδος sit tua, quam sit οδος.

AD SANCTUM PAULUM. DE CIVITATE DEI

9_48
Verberibus cum caesus eras, defensio praesens,
civis Romanus sum, tua, Paule, fuit.
Judicii suprema dies cum venerit, an tum
sat ‘sum Romanus’ dicere ‘civis’ erit ?

CHRISTUS

9_49
Venit in hunc mundum, vidit mortalia, mortem
vicit, et ad superos in sua regna redit.

AD GUILIELMUM CAMDENUM, MAGNAE BRITANNIAE ILLUSTRATOREM MAXIMUM

9_50
Insula paene suis obliviscenda Britannis,
mox in Lethaeos praecipitanda lacus,
hoc tibi, quod superest, Camdene, Britannia debet ;
tu quoque, dum superest illa, superstes eris.

AD PERPENNAM

9_51
Est tibi lunatae, Perpenna, parenthesis instar,
inter cornua frons : dura parenthesis haec.
Dura metathesis haec : uxor tua prodiga carnis,
tota κρέας, totum te facit esse κέρας.

DE VITIIS ET DIVITIIS

9_52
Nemo hominum vivit sine crimine, sive crumena :

crimine rara suo plena crumena caret.

MORTIS ET MACELLI APOLOGIA

9_53 Mors nisi mactaret juvenes, laniique juvencos,
omnia stultorum plena boumque forent.

EVAE ET PROSERPINAE COLLATIO

9_54 Evam delusit serpens, Proserpina Ditis
capta dolo, vana spe specieque boni.
Exiit Eva parens Paradiso, cur ? quia malum
edit ; at in malo nesciit esse malum.
Inferno exisset, malum Proserpina si non
edisset, taciti nescia virgo mali.
Eva fuit mortis, Proserpina praeda Plutonis ;
illa fuit Jovae filia, et ista Jovis.
Utraque gustavit vetitum, poenasque pependit :
haec flores, fructus dum legit illa, perit.

ASTROLOGUS ET GEOGRAPHUS

9_55 Dividitur totus vos inter maximus orbis ;
caelum est astrologi, terraque geographi.

AD FANNIAM, NOBILEM PULCHRAM ET PAUPEREM

9_56 Indotata viro locupleti nubere quaeris,
Fannia ? Paupertas irrita vota facit.
Sis ortu generosa licet, speciosaque vultu,
sordidus externas ambit amator opes.
Prima categorias inter substantia sola
plus in amore potest, quam genus et species.

CONSCIENTIA

9_57 In verbis nunc haeret amor, non rebus ut olim :
penditur a sensu, non ratione, fides.
In caput ascendit, quondam quae in pectore sedit,
relligio : cerebri est, quae modo cordis erat.

SACRIFICIUM MUNDUM

9_58 Hic mundus, templum Domini ; crux, ara, sacerdos
et mactanda deo victima, Christus homo.

DE PECCATO MORTALI ET VENIALI. AD CHRISTUM

9_59 Mors tua peccati duplicis discrimina tollit ;
quod mortale fuit, crux veniale facit.

IN INHOSPITALES

9_60 Assecla non ego sim domuum, non hospes, earum,
in quarum foribus janua limen amat.

ALTER IDEM

9_61 Αυτὸς non ἕτερος mihi sit, mihi qui fit εταιρος.
Sit comis, quisquis vult meus esse comes.

SINITE PARVULOS VENIRE AD ME

9_62 Lena procaxque caro juvenes in devia ducit,
mentis at improbitas in sene major inest.
Suspicor hinc juvenes in caelum ascendere paucos :
paucos in caelum suspicor ire senes.

IN PARACELSUM

9_63 Discipulos terra esse salem cum dicat Iesus,
esse salem terram cur Paracelsus ait ?

DE OVIS

9_64 Induit humanam persona secunda figuram :
oviparae formam tertia sumspit avis.
Piscibus atque avibus benedixit conditor orbis :
viviparis bene non dixit, at oviparis.

DE ROMA ET MUNDO

9_65 Roma vetus quadrata fuit, mundusque rotundus :
nunc mundus quadra est, et nova Roma rota.

GENERATIO MAGICA

9_66 Illudat, formosa viro quasi succuba, daemon,
ex hoc concubitu non generatur homo.
Incubus at serpens mulier sit succuba, nasci
ex Satana soboles et muliere potest.

DE PANE ET BUTYRO

9_67 Invenio nostrae veneranda vocabula linguae,
in Genesi ‘bara’, ‘menin’ in Iliade.

AETAS MOSIS ET DAVIDIS

9_68 Vivet homo centum viginti, Mosche ait, annos,
et Moses annos tot super ipse fuit.
Vita hominis septem deni, dixit David, anni ;
quot, dixit, vixit septuaginta, David.
Annos quot statuit vitae, tot vixit uterque :
ergo propheta fuit mortis uterque suae.
Qui Mosen numerare suos, David optime regum,
ille tuos docuit te numerare dies.

NUMERUS PAR ET IMPAR

9_69 Omnis habet medium, sed dimidio caret, impar ;
dimidium omnis habet par, medioque caret.

MEDICI ET IURISCONSULTI COLLATIO. AD GALENUM

9_70 Te formidati metuunt, Galene, tyranni ;
stat regum in vestra vitaque morsque manu.
Arbitrium vobis vitae, mortisque potestas
summa data est, uni proxima paene Deo.
Nos damnare neci, sed non sine crimine, judex,
non sine teste potest : tu sine utroque potes.

DE GREGE, REGE, ET LEGE

9_71 Rex pastor, populique greges sunt, pabula leges :
aeger, grex ; medicus, rex ; medicinaque, lex.

ORTHOGRAPHIA, ET FIDES ORTHODOXA. AD HEBRAEOS

9_72 Laeva sinistrorsum dextrorsum dextera tendens,
non bene naturae convenienter eunt.
Tendat at in dextram si laeva, aut dextera laevam,
concurrent geminae convenientque manus.
Hebraei vos ortho-graphi, nos ortho-que-doxi :
spiritus est noster, littera vestra manet.

PAUCI ELECTI

9_73 Solus et omnis homo caelorum numen adorat ;
peccat in hoc numen solus et omnis homo.
Solum omnemque hominem venit servare redemptor ;
servatur solus, non tamen omnis, homo.

DE SALINIS AMBIGUUM

9_74 Anglorum ingeniosa licet generosaque gens sit,
Anglus emit parvo sal, minimoque sales.

Sit quamvis albus Britonum sal, Gallicus ater,
pluris quam noster venditur iste niger.

NOVITAS

9_75 Quam nova sunt non semper erunt nova ; nulla placebunt
ergo diu, sola quae novitate placent.
Non sola placuisse igitur novitate videntur,
sed bonitate sua, quae placuere diu.

HOMO NON HOMO

9_76 Gignit iners natura homines, homo condidit artes :
ars opus est hominis, non opus artis homo.
Nemo ducem sequitur naturam, vivitur arte ;
factus homo est operis nunc opus ipse sui.

AUTORES PECCATI. IN GRAMMATICASTROS AUCTORES ERRORUM

9_77 Non bene, grammatici, confunditis autor et auctor :
Pythagoras quicquid dixerat, "αυτος εφα".
Peccatum infelix produxit originis arbor ;
unde per exemplum noxius edit Adam.
Peccati serpens auctor, dux femina facti :
criminis autor Adam non erat, auctor erat.

ANAGRAMMA DIABOLI. DIABOLOS, DIA, DOLOS, VIS, FRAUS

9_78 Circuit et quaerens quem devoret, ut leo, Daemon
errantes animas vi, quasi ventus, agit.
Instruit occultas Satan, ut vulpecula, fraudes :
quos vi non potuit perdere, fraude ferit.

FACERE ET FACERE, *ACT. C. 1 V. 1*

9_79 Nuda sacerdotis docti bene credere inertem
verba docent populum ; vivere vita docet.
Ut decuit docuit, qui re sua verba probavit ;
plus male facta nocent quam bene dicta docent.

FOENUS ET SORS

9_80 Sorte tua contentus abi ; rem fenore turpe est
quaerere : contentus vivito sorte tua.

INVENTIO VERI. AD DUBITANTIUM

9_81 Dicitur, invento post mille pericula vero,

Pythagoras centum sacrificasse bovem.
Nunc tam difficilis facta est inventio veri,
ut tibi sit vitulum sacrificare satis.

CIRCUMCISIO ET BAPTISMUS

9_82 Circumcisus eras et baptisatus, Iesu
Christe, tibi neutro cum tamen esset opus.
Cui purganda parum est utrumque ad crimina, quare
alterutro tantum fas mihi, Christe, frui ?

SAPIENTIAE DUAE, SALOMONIS ET IESU FILII SIRACIS

9_83 Ponitur apocryphos inter Sapientia libros
utraque : semper erit, qui sapit, apocryphus.

IN AVAROS. VENDE OMNIA QUAE HABES, ET DA PAUPERIBUS.

9_84 Occidit miseros haec littera tristis avaros ;
quidque sibi velit hic Spiritus usque rogant.
Spiritus hoc sibi vult, quod vos non vultis, avari :
pauperibus dare vult omnia, vosque nihil.

IN SEXTUM ANABAPTISTAM

9_85 Visibilis sit necne ecclesia, Sexte, requiris ?
Vestra invisibilis, nostraque visibilis.

EXULIS SOLATIUM

9_86 Non extorris ero, dum vivam, terraque stabit ;
nec, dum terra solum dicitur, exsul ero.
In caelis extra terramque solumque beatus,
mortuus extorris, mortuus exsul ero.

VENATOR, PISCATOR, AUCEPS, HOMO

9_87 Divitias et opes venor, laudes et honores
aucupor, expiscor mystica, scire volo.
Dum stultus desidero scire, superbus honores
ambio, vilis opes. Interea intereo.

DE IISDEM

9_88 Discurrit canis in terra, piscisque profundo
innatat, ad caelos avolat ales avis.
Fertur in occultum sapiens cum pisce profundum,
ambitiosus avi par, avidusque cani.

SOLATIUM PEDESTRIUM

9_89 Non equus ad caelos generosum Castora vexit ;
nec, puto, Triptolemum currus in astra tulit.
Semita caelorum est angusta, pedestribus apta ;
ambulat in lata currus equusque via.

CERA

9_90 Utiliter triplex ego sum, sacra, justa, salubris :
a mystis, medicis, juridicisque color.

IN QUANDAM FORMOSAM INSTABILEM

9_91 Te rex astrorum decorat, regina gubernat,
in vultu sol, in pectore luna tuo.

DE ANIMA ET CORPORE. PROBLEMA

9_92 Appellant Graii servos sua σώματα, quare ?
Nam mens in serva libera carne latet.
Corporis est dominus, dominus ; rex, corporis est rex,
non animae ; soli noscitur illa Deo.
Corporis est genitor, genitor ; mens numine divum
ducit ab ingenito non generata genus.

DE MIRACULIS CHRISTI. IN INCREDULUM

9_93 Non tibi tanta fides, facere ut miracula possis :
tanta nec, ut possis credere facta, fides.

TESTAMENTUM VETUS

9_94 Usque ad testantis mortem suprema voluntas
ambulat, et nullo jure valere potest.
Ergo patris testamentum vetus unde vocetur
nescio, cum mortem nesciat ipse pati.

TESTAMENTUM NOVUM

9_95 Hoc testamentum Christique novumque vocavit
nescio quis primus ; quisquis at ille fuit,
nulla tamen, dum testator superesset Iesus,
testamenti hujus littera scripta fuit.

ERRORUM PLENA SUNT OMNIA (CICERO)

9_96 Aegrotant medici, fraudantur jure periti,

descendunt multi in Tartara theiologi.

CONTRA OMNES GENTES

9_97 Condidit in terris hominem Deus unicus unum ;
factus homo multos fecit in orbe deos.

IN ATHEOS

9_98 Primus in orbe deos fecit timor : est tamen, eheu !
paene Dei reliquus nullus in orbe timor.

AD MAECENATEM SUUM GUILIELMUM SIDLEY.

9_99 Longaevi quis non optet tibi Nestoris annos ?
Vota facit vatum qualia vulgus iners.
Annum, non annos tibi plures opto ; sed annus
hic, mea si valeant vota, Platonis erit.

IN COTTAM, PAUPEREM ET INEPTUM SCRIPTOREM

9_100 Saepe novis opus esse inopi tibi vestibus inquis ;
est opus ingenio plus tibi, Cotta, novo.

########################

X

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER DECIMUS

AD ROGERUM OWEN, MAECENATEM

10_1 Est tua, virtutis studium, prope propria virtus :
hanc tu sponte foves, ingenioque faves.
Alterutrum in quocumque vides, amplecteris ultro,
in te mensura cum sit utrumque pari.

IN PONTICUM, SANUM INSANUM

10_2 Prospera te fecit fortuna salusque superbum :
cum fueris aeger, Pontice, sanus eris.

QUOTA HORA EST ?

10_3 Viventi mors obrepit, juvenique senectus ;
horaque dum quota fit quaeritur, hora fugit.

BACCHI APOTHEOSIS

10_4 Vinum vera vetus promit, mysteria prodit ;
sicca latent hominum pectora, pota patent.
Vinum cor aperit, renes Rhenensia vina
scrutantur : Bacchum quis negat esse deum ?

IN LABIENUM TACITURNUM

10_5 Si sapis, es stultus, cum nil, Labiene, loquaris ;
sive, quod es, stultus sis, Labiene, sapis.

FIDES CEREA

10_6 Credebant nummos sine chirographo, sine cera,
sinceri veteres ; nunc sine utroque nihil.

AD FIRMICUM. DE SEPTEM PLANETIS

10_7 Sol aurum astrologo est, argentum Cynthia, cuprum
alma Venus : Veneri patria Cyprus erat.
Mercurius vivum argentum, Mars funebre ferrum ;
Jupiter est stannum, plumbeus huic pater est.
Accipe de septem tibi, Firmice, quinque planetas :
sat mihi Sol solus, Luna sat una mihi.

IN QUENDAM ILLIBERALEM

10_8 *Carmina de caelo possunt deducere lunam* :
ex loculis lunam carmina nulla tuis.

PRIMATUS MARITALIS

10_9 Nocturnum imperium muliebre, virile diurnum est ;
regnat enim noctu Cynthia, Solque diu.

IN QUANDAM

10_10 Pluma supra caput est, et sub pede suber ; utrumque,
a capite ad calcem, te probat esse levem.

FIDES

10_11 Astra oculus vicina, polum sed opinio cernit :
sic oculo caelum cerno, fideque Deum.

AD THOMAM, BARONEM DE ELLESMERE, CANCELLARIUM ANGLIAE etc., 1612

10_12 Amissus tibi filius unus, et unica nuper
filia : adhuc superest unus ; at ille trium
instar Joannes, natorum summa tuorum,
summus adhuc superest, non modo summa, trium.

CONTEMPTUS MUNDI

10_13 Felicem vitam vis vivere ? spernito vitam :
vivit enim misere, cui sua vita placet.

AD ROBERTUM CARUM, VICECOMITEM ROCESTRIAE, ET HENRICUM DANVERS, BARONEM DE DANTESAY.

10_14 Jacobos tu quinque, et tu mihi quinque dedisti :
non temere vobis disticha quinque dedi.
Me vestro nec amore licet nec munere digner :
si tam cara forent cetera, dives eram.

AD AMICUM CAELIBEM

10_15 Ureris ? uxorem ducas ; non expedit uri :
conjugis in gremio mortificanda caro est.

IN BALDINUM

10_16 Edidit indignos, in lucem, luce libellos
Baldinus ; dignos at tamen igne libros.

DECALOGUS ET SYMBOLUM

10_17 Cur credenda mihi faciendis plura jubentur ?
Non tam difficile est credere quam facere.

SCIENTIA ET CARITAS

10_18 Sunt duo noscendi, duo sunt mihi semper amandi :
numen, et ipsus ego ; numen, et alter ego.

DE DECIMIS. AD LAICOS

10_19 Qui venit hinc fructus, fructus supereminet omnes,
posterior nono est undecimoque prior.
Quam bonus en Deus est, sibi qui non exigit ipse
plus decimo, vobis qui dedit ipse decem !

DE DEO ET MUNDO

10_20 Non est in mundo Deus hoc, hic mundus in illo est :
hoc sumus in mundo nos, utinamque Deo.

IUS DECIMARUM ET PRIMITIARUM

10_21 Omega et alpha Deus : rerum petit ergo tuarum
jure sibi decimas primitiasque Deus.

SPES, FIDES ET CARITAS

10_22 Solus amor nobiscum intrat penetralia caeli :
non habet in caelo spesve fidesve locum.
Credendum post funera nil erit, omnia cerno ;
sperandum mihi nil, omnibus ecce fruor.
Semper erit quod ametur ; amor post funera vivit,
dum Deus in caelis ipse superstes erit.

IN POLYDORUM

10_23 Cui jacet in clausa nummus quasi mortuus arca,
argenti vivi nil Polydorus habet.

AD SEIPSUM

10_24 Bibliopola tuos ambivit, Oene, libellos ;
dixisti pretium versibus, ille dedit.
Excussus liber exstat, emis tua carmina nummis :
o miser ! ingenium vendis emisque tuum.

IN UXORIUM

10_25 Clavum in puppe tenes, at te tua cymba gubernat ;
quae gerit, haec eadem te tua cymba regit.

CONIUGES. DUO IN CARNE UNA

10_26 Corpore mistorum nisi cor amor uniat, ambo
non fiunt unus, sed fit uterque duo.

HOMO SOLARIS

10_27 Sol semper rapido currit contrarius orbi ;
in cursu vitae solem imitetur homo.

IN SYLVANUM

10_28 Ingenii, Sylvane, tui est vigor igneus. Unde
colligis hoc ? inquis. Nascitur igne nihil.

LONDINUM

10_29 Urbs sterilis fructus agrorum in stercora vertit ;
fertilis in fruges stercora vertit ager.
Tu victum debes avido vitamque colono,
debet stercoribus non minus ille tuis.

AD AMICUM COGNATUM, THEODORUM PRICE, THEOLOGUM

10_30 Semper in incerta re tu mihi certus amicus ;
ne sit amicitiae nomen inane, caves.
Quem verbis profitere, probas tu rebus amorem :
linguae vocali consona vita tua est.

DE ATHEIS ET POLYTHEIS

10_31 Tot timet esse deos quot fert incommoda pauper ;
esse deos nullum sperat avaritia.
Impietate minus, quam copia, peccat egestas ;
ista deos posuit, sustulit illa Deum.

SOLICITUDO. AD PONTIUM

10_32 Nocte dieque aures feriens clamoribus uxor
te tua solicitum, Pontice, semper habet.
Quid superest remedi ? De solicitudine tanta,
tertia dematur syllaba : salvus eris.

F.A.S. (Fides Amor Spes)

10_33 Spe caelos et amore fideque ascendere F A S est,
absque tribus caelos his penetrare, Ne-fas.
Spes laeva dextraque fides assistit amori :
virtus in medio maxima constat, amor.

AD DOCTUM ET DISERTUM EQUITEM ROGERUM OWEN

10_34 Esse videreris juvenis, doctissime, si vel
surdus ego, vel tu mutus, Oene, fores.
Te juvenem credat nemo, nisi clauserit aures ;
te, si non claudat lumina, nemo senem.

OCTO

10_35 Servator mundi pronuntiat octo beatos,
servatrix quatuor-bis beat arca Noae.

DE PRIMATU VIRI. PROBLEMA

10_36 Cur Deus omnipotens ex conjuge condidit Evam ?
Congeneri ne se diceret esse parem.
Si terra prognata foret, soror esset Adami,
seque parem fratri crederet Eva soror.

CONIUNX

10_37 Inferior cum sit quaevis matrona marito,
unica cur sexum signat utrumque nota ?
Cur aeque conjunx vir et uxor uterque vocatur ?
Uxor enim non est aequa, at iniqua viro.

EPIGRAMMA

10_38 Est nostrum, quorum est epigrammata scribere, munus
quolibet ex ligno Mercurium facere.
Versor ego in verbis, veluti Paracelsus in herbis :
subjicit ille sibi res, ego verba mihi.

IN PAULAM, FOEMINAM LECTISSIMAM

10_39 Miraris quare lectissima, Paula, voceris ?
In medium lectus te tenet usque diem.

IN QUENDAM LITIGIOSUM

10_40 Causificus si non esses, litesque creares,
causidicus quamquam sis, morerere fame.

LECTIO SACRORUM

10_41 *Et latro et cautus praecingitur ense viator* :
Scripturam heretici catholicique legunt.

AD IOANNEM WILLIAMS, CAMBRO-BRITANNUM OXONIENSEM, THEOLOGIAE DOCTOREM ET COLLEGII IESU PRINCIPALEM

10_42 Scrutaris tu scripturas veteresque novasque ;
Janus es : a tergo, quid sit, et ante, vides.

AD IOANNEM WILLIAMS, CAMBRO-BRITANNUM CANTABRIGIENSEM, THEOLOGUM ET COLLEGII S. IOANNIS SOCIUM, 1612

10_43 Ingeniose tuum juvenis ne conde talentum :
Cambrorum per te perpetuandus honor.

AD IOANNEM WILLIAMS, CAMBRO-BRITANNUM LONDINENSEM, REGIS AURIFICEM

10_44 Civile ingenium plusquam civile videtur,
Jane, tuum ; plus, me judice, cive sapis.

AD EOSDEM

10_45 Tres mihi cognati, mihi vos tres estis amici ;
tres Jani, vester sum quoque Janus ego.

AD CREDITOREM

10_46 Est tibi qui debet servus, qui solvit amicus.
Debita qui non vult solvere, quid ? dominus.

VERITAS IN PROFUNDO. IN FUCATAM

10_47 Falsa patent, at vera latent : in te patet istud ;
nam faciem fictam, cetera facta, geris.

IN PHYLLIDEM

10_48 Das gratis, at, Phylli, negas tamen oscula gratis :
ingratum et gratum est, quod dare, Phylli, soles.

GRAVITAS ET LEVITAS

10_49 Sint gravitas levitasque sibi contraria quamvis,
sit grave nolo meum, sit leve nolo, caput.
Quorum utrumque malum est, odi contraria ; conjux
sit mihi nolo levis, sit mihi nolo gravis.

IN GARRULLUM, MORBO COLICO LABORANTEM

10_50 v.1 Lingua loquacior est, culus taciturnior aequo :
2 illa loquendo homines, iste tacendo necat.

IN THEOLOGASTRUM SOPHISTAM

10_51 v.1 Quid tibi neglecta virtute scientia prodest ?
2 Desine jam verum quaerere : quaere bonum.

ACTIO ET PASSIO

10_52 v.1 Qui mala multa facit, patietur multa vicissim ;
2 at mala qui patitur plurima, pauca facit.

RESIPISCENTIA ET REMINISCENTIA

10_53 v.1 Me miserum, meminisse dolet jam, quae mala feci
2 plurima ; quae passus sum, meminisse juvat.

DAMNATUS

10_54 v.1 Tristis, et undecimo tua par fortuna decembris,
2 post lucem sequitur nox tibi longa brevem.
BEATUS
3 Undecimo juni tua par sors laeta videtur,
4 post noctem fulsit lux tibi longa brevem.

FELIX ET FESTUS

10_55 v.1 Infestus tibi, Paule, fuit, sanctissime, Festus :
2 infelix Felix et tibi, Paule, fuit.

DEMOCRITUS ET HERACLITUS

10_56 v.1 Temporis iste sui casus et crimina flevit ;
2 risit stultitiam temporis ille sui.
3 Semper erunt miseri mortales, semper inepti :
4 hic ut in aeternum rideat, ille fleat.

SEMPER IDEM /EADEM /IDEM

10_57 v.1 Spes eademque fides sit semper, amorque sit idem,
2 ingeniumque tibi sit sibi semper idem.

IN IGNORANTEM ARROGANTEM LINUM

10_58 v.1 Captivum, Line, te tenet, ignorantia duplex :

scis nihil, et nescis te quoque scire nihil.

IN POETAM MAEVIUM

10_59 A non-ente malum, Maevi, nil discrepat ; ergo
multa licet facias carmina, nulla facis.

HELENA ET PENELOPE

10_60 Tyndaris Iliadem fama super aethera vexit,
implet Odysseam gloria Penelopes.
Penelopes, Helenae morientur nomina numquam :
haec quoniam voluit, noluit illa, rapi.

VITA

10_61 Vitam sic exit natura, ut aranea telam :
longus, at in lapsum pronus, uterque labor.

IN PAULAM

10_62 Usuris vir, Paula, tuus, tu corporis usu ;
vir victum quaerit fenore, tu femore.

IN AVARUM PARCUM

10_63 Nil numerare juvat, nihil addere semper acervo,
multiplicare nihil : divide, dives eris.

VERITAS ET VIRTUS

10_64 Numquam tam pauci, quam nunc, bene vivere discunt,
numquam tam multi qui docuere viam.
Credendi docuere vias hoc tempore multi :
qui docuere vias, non docuere viam.

SCRIPTORES HUIUS SECULI

10_65 Carpimus extremas voces et verba priorum :
priscorum, qui nunc scribimus, echo sumus.

TRES RECTORES MUNDI

10_66 Theiologus sapiens sit, ut omnibus omnia fiat ;
juridicus prudens sit, medicusque sciens.

VOTUM AUCTORIS

10_67 Nec paupertatem nec opes desidero magnas ;
nolo parum, nimium non volo : sat mihi sat.

LIBRI PROHIBITI

10_68 *Nitimur in vetitum semper, cupimusque negatum* :
uxor amatori sordet, amica placet.
Deformis, dum servatur, formosa videtur :
sic vetitus pulcher creditur esse liber.

IN FESTUM

10_69 Cum tibi sim per-fidus ego, mihi perfidus es tu ;
cur ita ? Respondes : "Proximus ipse mihi."
Proximus esto tibi : nollem mihi proximus esses.
Cur ita ? vicinos non amo, Feste, malos.

PSEUDO-ECCLESIA

10_70 Se sponsam Domini quae non ecclesia jactat ?
Pars tamen istarum quanta meretriculae !
Si non mentitur sibi pseudo-ecclesia, plures
uxores Christi quam Salomonis erunt.

IN DECIANUM

10_71 Mundus, ais, malus est ; cum sis tamen unus eorum,
quorum opera mundus sit, Deciane, malus.

IN DIDYMUM

10_72 Baccalaureus es vetita jam moechus in arte,
Dindyme ; cum fueris leno, magister eris.

AD G. T., 1606

10_73 Servi discipulus cum sis dominusque magistri,
felix es dominus, discipulusque miser.

RAGION DI STATO

10_74 Regnum juris erat recti respublica quondam :
at nunc jus regni regnat ubique novum.

IN QUENDAM CRUCIGERUM HYPOCRITAM

10_75 Esse crucifixi juratus creditur hostis
Belzebub, et visae vertere terga cruci.
Non tamen iste crucem fugit impius angelus omnem :
est tibi nam crux in pectore, corde Satan.

CHRISTI VITA ET MORS

10_76 Multa tulit pro me Christus, fecitque : probavit
perpetiendo hominem se, faciendo Deum.

STELLA MAGORUM

10_77 Stella mathematicis incognita duxit euntes
ad Christum magnos ex oriente magos.
Invenere magi Dominum duce sidere fido ;
ad Christum ducat me mea stella, fides.

VITULUS AUREUS A MOSE CONFRACTUS. EXODUS C. 32 V. 20

10_78 Quem sacer ex auro vitulum conflavit Aaron,
non sinis in magnum crescere, Mosche, bovem.

TRIUMVIRI

10_79 Immodicus medicus, legistaque vivit ut exlex ;
quid sunt theiologi ? Nil nisi theio-logi.

AD HISTORIOGRAPHUM

10_80 Liber in historia loqueris ? Nocet esse locutum :
admisces salsi nil ? tacuisse nocet.
Dissimulans simulansque sibi perque omnia dispar,
qui volet historiam scribere, servus erit.

DE DILUVIO ET FINE MUNDI

10_81 Lascivi propter peccata pudenda caloris,
improbus in gelida mergitur orbis aqua.
Peccatum propter gelidum frigentis amoris,
restat ut hunc mundum devoret ignis edax.
Per sua sic morbos medici contraria curant,
algor iners flammis vincitur, ardor aquis.

DEBITOR ET CREDITOR

10_82 Nihil evangelicum tibi debeo praeter amorem,
praeter apostolicam nil tibi credo fidem.

DE DEO ET DIABOLO

10_83 Nullum vult salvum fieri Daemon, Deus omnes ;
personae acceptor nullius ille, nec hic.

DE BONO ET MALO

10_84 Poena malum post fata manet, sua praemia justum :
alter quod sperat, quod timet alter, habet.

FAC SIMILE. AD ATTALUM IURISCONSULTUM

10_85 Attale, sacra piae miscenda theorica praxi :
sanctorum vitas perlege, fac simile.

REDEMPTOR

10_86 Te sine nil video, sapio nil : tu meus es sol
solus, tu meus es sal, mea sola salus.

METHODUS PECUNIARIA

10_87 Magna quidem virtus nummis est posse potiri,
scire uti major, maxima velle frui.

IN SCRIPTORES HUIUS SECULI

10_88 Scribendi fatuos tenet insanabilis error :
sat sibi, si quod non sunt videantur, habent.
Dum temere sibi quisque placet, mortalia scribit :
raro placent aliis qui placuere sibi.

PARADOXON

10_89 Descendat tristem licet atheus omnis in Orcum,
nullus in inferno est atheus : ante fuit.

IN GAURUM

10_90 Laudas, Gaure, nihil, reprehendis cuncta. Videto
ne placeas nulli, dum tibi nemo placet.

AD SEIPSUM

10_91 Scire velis, Odoene, quotus tibi restet amicus ?
Pondere non numero discute, certus eris.
Calculus et digitus numerantum saepe fefellit :

sit licet ignis, habet non leve pondus amor.

REGIS ET TYRANNI DISCRIMEN

10_92
Quid jus sit, rex, atque pium considerat aequus ;
quid jussit, memori in mente tyrannus habet.
Jussa boni regis precibus praepono tyranni ;
cum rogat iste, jubet, cum jubet ille, rogat.

IN QUENDAM

10_93
Stultorum Bedlam, nebulonum regia Briedwell :
utram harum mavis ingrediare licet.

MATER ECCLESIA

10_94
Vos estis Christi fratres, ego sponsa salutor ;
fratria sum vobis : cur vocor ergo parens ?

DE SECTIS

10_95
Sensus quinque homini veteres tribuere sophistae,
tres animas : animos quis numerare potest ?

VITA IN SANGUINE

10_96
Cunctorum posuit Moses in sanguine vitam
legifer ; in Christi sanguine pono meam.

AD THOMAM, BARONEM DE ELLESMERE, ANGLIAE CANCELLARIUM, CONSOLATIO DE OBITU MARIAE UNICAE FILIAE, OPTIMAE FOEMINAE, 1612

10_97
Quis dubitat Nestor quin plurima, Nestore plura
fleverit annosus funere Mathusalem ?
Nemo diu vivit, videat quin crebra suorum
funera, felices tristia multa vident.
Crebra tuae doleo videas quod funera prolis ;
gaudeo quod funus non videt illa tuum.

IN SCRIPTOREM INEPTUM

10_98
Scripsisti aeternos, si fas mihi dicere, libros ;
fine carent libri principioque tui.

AD TRES MAECENATES, EDOARDUM NOEL, GUILIELMUM SIDLEY, ET ROGERUM OWEN

10_99
Certatis, semperque, precor, certate, vicissim
Maecenas vestrum sit mihi summus uter.

Hanc litem inter vos, litem sine lite, fovebo,
nec vinci quemquam, vincere quemque sinam.
Non dedit haec vobis pia concertatio damnum :
cessit at in nostrum lis generosa lucrum.

IN OBITUM HENRICI PRINCIPIS, 1612

10_100
Mortuus est flendus lacrymarum flumine princeps,
spes Britonum, patris gloria, matris honor,
cui, fratrem praeter germanum, nemo secundus,
praeter germanam, nemo secunda fuit.
Vivus honoratur princeps, exstinctus amatur,
gentis honos et amor, dum fuit ille, fuit.
Haec ego dum madidis mecum meditarer ocellis,
salsa mihi e gemino guttula fonte fluit.
Non ignare mali lector, mihi credito, fletu
sermonis cogor rumpere fila : fleo.

AD EIUSDEM MANES

10_101
Tu mihi curasti numeranda stipendia nuper
annua : sublatum est hoc mihi morte tua.
Hac vellem te lege, tamen, superesse Britannis,
adderet ut rebus nil tua vita meis.
Nil prodesse potes mihi nunc, tibi nil ego : gratum
quis tamen in cineres me vetat esse tuos ?

AD EUNDEM

10_102
"Tu mihi Caesar eris," nuper tibi carmine dixi ;
hei mihi, dicendum nunc : "Mihi Caesar eras."

########################

XI

IOANNIS AUDOENI EPIGRAMMATUM LIBER UNDECIMUS.

Sive appendix epigrammatum Ioannis Audoeni,
quorum pleraque iam primum publici iuris fiunt.

VIRTUS

11_1
Praeter virtutem nihil immortale tenemus :
mens manet et virtus, cetera mortis erunt.

FIDES CHRISTIANA

11_2 v.2 ? Omnis nostra fides pendet ab historia.

REGULA VITAE

11_3 v.1 Esto multorum, soli tibi notus, amicus ;
2 et quod vis alios ipse silere, sile.

DE MODO FACIENDI LAPIDEM PHILOSOPHORUM

11_4 v.1 Nescio, vel, si forte scio, me nescio scire
2 quod scio : Socratice me scio scire nihil.

DE ROSA

11_5 v.1 Quo nares perfundat, habet rosa suavis odorem ;
2 quo contrectantem pungat, acumen habet.

AD EFFIGIEM DOMINI THOMAE EGERTON, BARONIS DE ELLESMER, ANGLIAE CANCELLARII

11_6 v.1 Virtutis quicumque oculo vis cernere formam,
2 ecce tibi virtus hujus in ore viri.
3 Libertas quamquam pictoribus atque poetis
4 audendi semper quidlibet aequa fuit ;
5 carmine mentitum nihil hoc liquet esse poetam,
6 mentitus nihil est pictor in arte sua.

DE IOSEPHI SCALIGERI DISCESSU EX GALLIA

11_7 v.1 Absentem nunc Gallia te desiderat unum ;
2 dum tua te tenuit Gallia, nullus eras.

AD IACOBUM FETZERUM, IURISCONSULTUM PATRITIUM NORICUM

11_8 v.1 Fluxarum contemptor opum, cupidusque videndi
2 vera per omne solum, mira per omne salum,
3 impiger extremum currens Fetzerus ad axem,
4 per terram aeternas et mare quaerit opes.

AD IOACHIM MORSIUM
MORS JUS
Non habet in te

11_9 v.1 In libro, Joachime, tuo mea nomina scripsti :
2 dignus es in libro nomen habere meo.

DE THOMA FARNABIO, COMMENTATORE SENECAE TRAGOEDI. AD LECTOREM

11_10 Qui tantum modo lectus erat lectissimus autor,
nunc intellectus, non modo lectus erit.
Suspensum Senecae te littera nulla tenebit,
Farnabii dum te spiritus intus agit.

DE THOMA PANTSCHMANO

11_11 Gallinas pingues, perdices, et phasianos
divitibus mittis, pauperibusque nihil.
Mittere personae vis convenientia cuique :
mitte cibos miseris, divitibusque famem.

IN GULONEM QUENDAM

11_12 Hausisti quot ferre tuus quit pocula venter :
pocula non laedunt paucula, multa nocent.

NOBILITAS CUIUSDAM HUGONIS

11_13 Cum sis vir nihili, vis nobilis, Hugo, videri :
o Hugo nugo, nobilis es nebulo.

ONUS EBRII

11_14 Per varios haustus et per tot pocula Bacchi
ebrius in lotio sus velut haeret hians.

IOCUS DOMINI OWENI

11_15 «*Juvenis oritur, conjugatus moritur, viduus resurgit, phoenix alter.*»

AD HUNC IRA ALLUSIT PAULUS STOCMANNUS

In vivo vitam, mortem, redivivaque membra
cernere si cupias, hoc epigramma legas :
"Caelebs es ? vivis ; moreris sociate ; resurgis,
si viduus", Morsio cautus Oenus ait.

MORABANTUR SIMUL IN DIVERSORIO LONDINI JACOBUS FETZERUS, IACOBUS MORSIUS, ET MATTHAIAS LEIUS; AD HOS CUM VISERET OWENUS, PRAESENTIA EIUS ITA GRATULATUR FETZERUS

11_16A Hoc erat in fatis, at numine fata reguntur,
quod nos conjuncti tres in amore sumus.

CUI REPONSUM AB OWENO

11_16B v.1 Ultimus huc veni : ter tres hic ante fuistis ;
2 non tamen ad Musas venit Apollo novem.

FETZERUS ITERUM

11_16C v.1 Ad Musas gratus venit Apollo novem.

OWENUS DE COELIBATU SUO

11_17 v.1 "Ipsa mihi quamvis uxor Sapientia detur,
2 uxorem nolo ducere", mundus ait.
3 At Martinus ait : "Sine conjuge vivere nolo,
4 ipsa licet conjunx sit mihi Stultitia."

AD MATTHIAM LEIUM

11_18 v.1 Tu duc Stultitiam, mihi sit Sapientia conjunx :
2 tu regito uxorem ; me mea nupta regat.

IMITATIO HUIUS EPIGRAMMATIS

11_19 v.1 "Etsi sponte mihi Sapientia nubere vellet,
2 uxorem nollem ducere", mundus ait.
3 "Conjuge", stultus ait, "non vellem sponte carere,
4 praesto licet conjunx sit mihi Stultitia."
5 Ast ego malo meis, quam istorum, sensibus uti :
6 non bene mundus ait, non bene stultus ait.
7 Sit tibi stultitia, at mihi sit Sapientia conjunx :
8 illa tibi, magis haec sed mihi nupta placet.

VITAM REGIT FORTUNA NON SAPIENTIA

11_20 v.1 Caeca dea est rerum rectrix, Fortuna vocatur :
2 nos magis at caeci, quos dea caeca regit.

IN LINUM

11_21 v.1 Quaerit avarus opes, Linus ambitiosus honores ;
2 nanus avaritia est, ambitione gigas.

UTRUM VIR AN MULIER GENEROSIOR

11_22 v.1 Ortu nobilior quam vir suus Eva ; quod illa
2 nata viro, terrae filius ille fuit.

HENRICUS OCTAVUS FIDEI DEFENSOR

11_23 Quod defensorem fidei te Papa vocarit,
solius fidei scilicet, omen habet.
Tutorem fidei te Papa vocavit ; ab illo
tuta triumphavit tempore sola fides.

AD AMICUM IRACUNDUM

11_24 Ira solet ratione, licet sit maxima, vinci,
ira licet Goliath sit, ratioque David.
Sit licet ira brevis, non expedit esse furorem ;
at quoniam furor est, expedit esse brevem.

DE FINE MUNDI

11_25 Christophorus mundum nuper, duce nave, Columbus
non procul a nostro repperit orbe novum.
Occidui tandem fines invenimus orbis ;
suspicor hinc mundi quod prope finis adest.

ORBIS CHRISTIANUS

11_27 Europa est nutrix fidei, fuit Asia mater :
quid sibi, quod reliquus vendicet orbis, habet ?

DE HOMINE ET MUNDO

11_29 Rerum plus mundus microcosmo continet in se ;
errorum cosmo plus microcosmus habet.

AD QUENDAM

11_30 Uxoris crimen scriptum est in fronte mariti :
vir tamen est calamus, femina charta viri.

DE EQUIS

11_31 Quantum vadit equus, tantum valet, Italus inquit ;
si numquam titubas, o eque, vade, vale.

DE PRIORIBUS EPIGRAMMATUM LIBELLIS

11_32 Carmina nostra legens populus mihi plaudit, at ipse
sibilo : nummorum est nil mihi namque domi.

DONATISTAE

11_33 Donatistarum nostro damnabilis aevo
haeresis est : olim sancta ea secta fuit.

FOEDERATORUM AMICITIAE

11_35 Fecit utrimque timor dubitantum foedera regum,
factaque firmat amor, firmaque frangit honor.

AD QUENDAM OENOPOLAM LONDINENSEM

11_36 Diique deaeque omnes pretio prostare jubentur ;
cum Cerere et Baccho, venditur alma Venus.
Tu Baccho, Veneri pretium facit uxor, uterque
impius : ipse deum vendis, et ipsa deam.

IN QUANDAM CURIALEM VENETAM, QUI NOMEN “JUSTITIA”

11_37 Justitia in sese virtutes continet omnes ;
continet in se omnes Justitia ista viros.

AD IUSTINAM VENETAM

11_38 Justitiae quam tu studiosior altera non est ;
nam, Justina, tibi non nisi recta placent.

AD CONDISCIPULUM QUONDAM SUUM IOANNEM PENNY, IURISCONSULTUM, 1607

11_39 Tu, quoties adversa premunt me, sis mihi praesto ;
tu mihi praesentem, nam potes, affer opem.

CEDANT ARMA TOGAE.

11_40 Romanae Romana togae non praetulit arma
doctus eques, quo non doctior alter eques.
Quid sibi doctor eques velit haud intelligo, curve,
cum ferat ipse togam, praeferat arma togae.
Quod fuit in nostris oculis mirabile, nuper
an domino factum est istud, an a domina ?

BRITANNIA

11_41 Quatuor in partes divisa Britannia, quarum
Anglia pars major, Cornubiumque minor.
Quae fuerat Britonum regni pars Anglia quondam
maxima, nunc minimae nomen habere potest.

AD FICTI AMICI EPISTOLAM RESPONSIO

11_42 Promisit quiddam tua nuper epistola magnum,
promissi tanti praestitit illa nihil.
Verba mihi charta bona candidiora dedisti ;
facta atramento sunt nigriora. Vale.

ENCOMIUM MORIAE

11_43 Uxorem qui vir laudat, qui laudat amicam,
qui dominam laudat, quid nisi stultitiam ?

LAUS ASINI. AD DAMIANUM

11_44 Scripserunt asini laudes hoc tempore multi :
legimus et laudes, o Damiane, tuas.

IN POLYDORUM

11_45 Nomine mutato terras quascumque petisti,
vitasti famae spicula mille malae.
Mutari toties tibi nomina nil opus esset,
mutares mores si, Polydore, semel.

AD QUENDAM OXONIENSEM

11_47 Haud recte, Marce, quod actu non sit honestum,
utile contendit Tullius esse nihil.
Est autem jucunda tibi, nec inutilis uxor ;
doctores dubitant, an sit honesta, tamen.

MARS ET VENUS

11_48 Mars quondam incoluit Romam, Cythereaque Cyprum ;
in Cypro nunc est Mars, et in Urbe Venus.

IN PRINCIPIO ERAT VERBUM

11_49 Verba homines facimus, fecit Deus omnia verbo :
ipse Deus verbum est, nos quoque verba sumus.

SALES

11_50 Mel torvi Samson invenit in ore leonis ;
in se salsa aliquid sic joca mellis habent.

SIR JOHN LACK-LATIN

11_51 Joannes quondam caruit sermone Latino ;
vestitu, victu, nunc et honore caret.

STULITIAE DIVISIO

11_53 Summum stultitiae nil scire genus fuit olim,
at nunc stultitiae est major, habere nihil.
Me miserum, qui stultitiae genus unus utrumque
in me deprendo ! nil scio, nil habeo.

AD EDUARDUM NOEL, DE AMANTISSIMA EIUS UXORE ELIZABETHAE, BAPTISTAE HICKS, EQUITIS AURATI, FILIA

11_54 Ut Juvenalis ait, dos est uxoria lites ;
suspicor, affirmat quod Juvenalis, ego.
Si lis, ut dixit vates, uxoria dos est,
duxisti ditem tu, sine dote tamen.

....

I

11_55 Omnia dispereunt mundo quae pulchra videntur,
divitias subito sors inimica rapit.
Perpetuo durat virtus doctrinaque rerum,
inque illam sors nil, quod dominetur, habet.
Haec tibi sola potest laudemque decusque parare,
te facit haec veris deliciisque frui.
Hanc, studiose puer, vigili tibi quaere labore,
haec tibi prae cunctis sit potiore loco.

II

11_56 Clarior haud natos sequitur laus ulla, parentes
quam si dilectos debito honore colant.
Hos caelestis enim sequitur benedictio patris,
his datur fato prosperiore frui.
Cum tibi jam mortem sentiret adesse Tobias,
haec charo nato tum documenta dedit,
"Hoc, fili, cures, ut toto tempore vitae
afficias matrem gratus ubique tuam."
Hinc Salomon solio surrexit protinus alto,
ad se cum matrem cerneret ire suam.
Omnibus in rebus naturae hoc lexque requirit,
omnia gubernans haec jubet atque Deus.

III

11_57 Qui vitam turpem et sceleratam vivere gaudet,
nonnumquam tenuit foeda patrare mala,

3 vulnere letifero tam saucius est miser ille,
4 ut numquam plane convaluisse queat.

IV

11_58 v.1 Passibus ambiguis fortuna volubilis errat,
2 et manet in nullo certo tenaxque loco.
3 Sed modo laeta manet, vultus modo sumit acerbos,
4 et tantum constans in levitate sua est.

########################

XII

MONOSTICHA QUAEDAM ETHICA ET POLITICA VETERUM SAPIENTIUM

(262vers)

> ‘Librum hunc duodecimum Audoeno falso adjudicatum, sed jam excusum quando mihi verus auctor* innotuit, ibi serrandum esse censui, ne forte lector ex iis quae semper cum Audoeno junxerunt editores, carmina quaedam mea in editione desideraret. Ausonii tantum epigramma praetermisi, quod, nescio quo casu, unicum ex tot hujus poetae epigrammatibus in Audoeni editiones irrepserat.’

* Michaëlus Verinus

(in édition des *Epigrammata* d’Owen *par* Auguste RENOUARD, 1784)

SENTENTIA AD LECTOREM.

1A v.1 Disticha nostra legant pueri, castaeque puellae :
2 continet obscenos fabula nulla jocos.

QUOD CHRISTIANOS NON DECET ESSE LEVES.

1B v.1 Cur gravibus texam quaeris mea disticha verbis ?
2 Cultores Christi non decet esse leves.

IN TRIBULATIONE VIRTUS, UT AURUM IN IGNE , PERFICITUR.

2 v.1 Quod fornax auro, facit hoc tribulatio justis :
2 rebus in adversis certa probanda fides.

VERI AMORIS NULLUS EST FINIS.

3 v.1 Nunquam vera fuit caritas , quae desiit esse :
2 nam nullus veri finis amoris erit.

OBSCENA FABULA A PUERIS VITANDA.

4 v.1 Inficit obsceni puerorum carminis aures
2 fabula, dum vatum quaeritur ipse nitor.

MALA DURANT QUAE TENERIS MENTIBUS DISCUNTUR.

5 v.1 Heu ! Male diluitur teneris quod mentibus haesit :
2 praesertim durant quae didicere mala.

OMNES SUNT FELICES, UBI OMNES AMICI.

6 v.1 Quam felix , et quanta foret respublica, cives
2 si cunctos unus conciliasset amor !

NIL SINE SPE PRAEMII FIT.

7 v.1 Est labor ingratus, quem debita praemia fallunt :
2 quid grave non fiet spe sine, si leve sit ?

ANIMUM DANTIS DEUS, NON DONUM , CONSIDERAT.

8 v.1 Non quantum dederis, sed quanta mente dedisti,
2 pensandum est : placat victima parva Deum.

RECTA CONSCIENTIA DAT VERUM GAUDIUM.

9 v.1 Gaudia vera dabit mens omnis criminis expers :
2 hei mihi ! Quam pauci gaudia vera ferent.

SOLA VIRTUS BEATOS EFFICIT.

10 v.1 Omnia cum pereant, est virtus sola perennis :
2 haec immortales reddere sola potest.

NEMO CONFIDATIN DIVITIIS SUIS.

11 v.1 Quid tibi , si gemmas omnes cumularis et aurum,
2 si tua tartareis mens cruciatur aquis ?

UTENDUM EST FLORIDA AETATE.

12 v.1 Si mora nulla datur vitae labentibus horis,
2 cur ita cum longo turba sopore jacet ?

MORS EST INEVITABILIS.

13 v.1 Qui subito palles audito nomine mortis,
2 an tibi res nova mors ? Unde repente metus ?

QUANDO MORS SIT OPTIMA.

14 v.1 Optima tunc mors est, cum vita est criminis expers ;
2 mors felix , vita est cum tibi cara magis.

POST GAUDIUM VITAE VENIT LUCTUS MORTIS.

15 v.1 Quid laetare, miser ? Nescis post gaudia vitae
2 perpetuos luctus mortis adesse tibi ?

NON DEUS EST AUTOR CULPAE, SED POENAE.

16 v.1 Non Deus est autor culpae, sed criminis ultor :
2 pro meritis justis praemia justa dabit.

OMNIA DIVITIBUS LICENT.

17 v.1 Cum reus est dives, praetorem nactus avarum,
2 quid non sperabit posse licere sibi ?

FORMA CADUCA , MALI PERSAEPE CAUSA.

18 v.1 Quid fidis formae, populat quam morbus et aetas ?
2 Multis causa mali candida forma fuit.

UXOR BONA ET NON PULCHRA HABENDA.

19 Sit formosa aliis uxor, tibi sit bona : nescis
quam noceat castae forma pudicitiae

DIFFICILE EST CUSTODIRE FORMOSAS.

20 Aegre formosam poteris servare puellam ;
nunc prece, nunc auro, forma petita ruit.

DE INFELICI PATRIA.

21 Infelix patria est pueros ubi purpura vestit,
atque ubi praecedit dives honore bonos.

ILLA PATRIA EST FELIX, UBI JUVENTUS ASSUESCIT MODICIS CIBIS.

22 Illa domus felix, ubi parvo assueta juventus,
inque foco coctum luxuriatur olus.

DE FALSIS GAUDIIS.

23 Quae durare putas mortalis gaudia vitae,
sunt brevia ; et finis tristis amoris erit.

DE VERIS GAUDIIS.

24 Una salus servire Deo est : haec gaudia sola
vera putes, quorum gloria finis erit.

JUDEX ET CENSOR OMNI CAREAT PECCATO.

25 Aspiciat lucem, qui vult damnare tenebras,
Qui carpit mores, sit sine labe prius.
Cor Deus injusti nebulis obnubilat atris,
exuit et formam ; fitque repente fera.

ALIENA MAGIS, QUAM NOSTRA, VITIA CERNIMUS.

26 Cur aliena magis quam crimina nostra videmus ?
An quia nostra procul sunt, aliena prope ?

DE AVARO.

27 Nusquam fraude caret, semper mentitur avarus,
erga inopes surdus ferrea corda gerit.

DE GLORIA.

28 v.1 Gloria si dulcis, studeas virtute parare :
2 quo labor est major, gloria major erit.

NEC CITO NEC TEMERE JUDICANDUM.

29 v.1 Judicium praeceps insana judicis index,
2 omnia nec longis discutienda moris.

AD MAGNA PRAEMIA MAGNO LABORE VENIMUR.

30 v.1 Si te delectant aeternae praemia vitae,
2 magna quidem, nec te terreat ergo labor.

QUI BENE VIXIT , NON TIMET MORTEM.

31 v.1 Qui bene praeteritos sine labe peregerit annos,
2 non horret mortis vulnera dira pati.

ERUDIENDI PUERI IN TENERA AETATE.

32 v.1 Dum temera est aetas generosos imbue mores,
2 tunc facile est cunctis artibus ingenium.

MORS MALORUM PESSIMA , BONORUM FELIX.

33 v.1 Formidanda malis, sequitur quam pcena perennis ;
2 at contra felix mors solet esse bonis.

MODICIS CIBIS NATURA CONTENTA.

34 v.1 Esse cupis frugi ? Facile est ; nam panis et undae
2 praedives dapibus quilibet esse potest.

OMNIA PRO VITA AETERNA SUNT HIC TOLERANDA.

35 v.1 Si quanta aeternae sunt vitae praemia volvis,
2 omnia pro Christo perpetiere libens.

QUAE SUNT VERAE DIVITIAE.

36 v.1 Divitiae non sunt argenti pondus et auri :
2 virtutes veras accipe divitias.
(*post funera vivit.*)

FICTRIX FORTUNAE SAPIENTIA.

37 Si fleris sapiens, Cresi superaveris aurum ;
nam sapiens nullo tempore vixit inops.

AD PETRUM.

38 Te miserum dicis ; fateor : sine crimine quemquam
non vidi miserum ; tu miser ergo, Petre, es.

OMNIA PATIENTER FERENDA, UT EX VOLUNTATE DEI PROCEDENTIA.

39 Quod tibi contigerit, patienter ferre memento :
nam certum, fieri numine cuncta Dei.

MENS BONA NUNQUAM TIMET, AT MALA SEMPER.

40 Conscia mens recti nullo commota pavore est ;
ut mala mens semper sollicitata pavet.

DE VENERATIONE PARENTUM.

41 Qui cupis esse senex, caros venerare patentes :
quae patri facies, filius illa tibi.

CONTRA MERCATORES RERUM TERRENARUM EPIGRAMMA.

42 Per mare, per terras , mercator quaeritat aurum ;
sic caeli aeternas, stulte, relinquis opes.

PARASITOS.

43 Qui socius mensae est, verum ne reris amicum :
tolle epulas, nosces quam tibi fidus erat.

CONTRA TARDANTES BENE OPERARI.

44 Cras, inquis, faciam ; concessaque labitur hora :
fac hodie ; fugit haec non reditura dies.

QUI MEMINIT MORTIS ET INFERNI, FACILE A DITIIS ABSTINEBIT.

45 Is facile exstinguet Veneris flagrantia tela,
qui timet infernum, qui Phlegethontis aquas.

AD SIMONEM CANUSIANUM.

46 Te dare promittis, nec das mihi munera, Simon.
Nil tibi debebo si mihi tarda dabis.

BIS DAT QUI CITO DAT.

47 Munera des laetus ; corrumpunt taedia donum ;
in quo censendum est quid, nisi dantis amor ?

QUI CITO ET TEMERE PROMITTIT , NUSQUAM SERVAT FIDEM.

48 Qui cito, qui temere spondet se multa daturum,
quae male promisit, turpius illa negat.

NEGARE IN PRINCIPIO, EST DARE BENEFICIUM, SI BENE NEGETUR.

49 Qui cito vel belle negat, is tribuisse videtur
munera ; nam semper est odiosa mora.

CUI PLUS DEUS DEDERIT, PLURA REQUIRET.

50 Cui bona multa Deus concessit, plura requiret,
ni dispensarit quas bene cepit opes.

JUSTITIA ET CARITAS SUNT ARMATURA PRINCIPUM.

51 Justitia et caritas, dilecti principis artes,
haec sunt arma, quibus nulla nocere queunt

QUI DAT INOPI SUA, NUNQUAM ERIT PAUPER.

52 Qui bene dividias inopi donabit amico,
hic omni felix tempore dives erit.

PUERI ET JUVENES NON DEBENT MALEDICERE SENIBUS.

53 Ne saeva in canos, juvenis, convicia fundas,
sed subito assurgas praetereunte sene.

A PRIMA AETATE SUNT DOCENDI PUERI.

54 Vera tuis ut sit si vis sapientia canis,
cum primo hanc sitiens ebibe lacte prius.

UNDE SENATUS DICTUS.

55 v.1 A senibus prisci sumptum dixere senatum :
2 est robur juvenum, consiliumque senum.

DE SENUM PRUDENTIA.

56 v.1 A sene concilium quaeras : prudentia rerum
2 est illis, sine qua Curia quaeque perit.

SIGNUM RUINAE GUBERNATIO JUVENUM.

57 v.1 Urbes, regna, domos, juvenum quae rexerit ardor,
2 fortia sint quamquam, certa ruina manet.

QUI CITO CREDIT, CITO PERIT, NECNON LEVIS EST CORDE.

58 v.1 Qui cito crediderit, falletur saepe, levisque
2 est cordis : raro fallitur ipse senex.

QUID SIT LEX ET JUSTITIA.

59 v.1 Vis legis prohibere malum est, permittere honestum :
2 justitia est semper jus dare cuique suum.

INJUSTITIA RUINA URBIUM.

60 v.1 Nil injustitia miserae est infestius urbi ;
2 funditus haec muros perdit, et illa domos.

IN COELO VERA AMICITIA.

61 v.1 Si nihil in terra casto perhibetur amore
2 dulcius, in caelis qualis amicitia !

SENECTUS BONIS JUCUNDA EST, MALIS VERO MOROSA.

62 v.1 Quae caruit vitiis, dulcis solet esse senectus ;
2 contra morosa est, quae vitiosa fuit.

UTILIUS EST UNUM AC SAEPE LIBRUM LEGERE MULTOS ACCUMULARE.

63 v.1 Egregios cumulare libros praeclara supellex ;
2 ast unum utilius volvere saepe librum.

NIL SINE AMICIS JUCUNDUM.

64 Quid tibi jucundum submotis esset amicis,
cuncta tibi quamquam sint cumulata bona ?
Alter - ego est verus, multumque probatus amicus,
quo nobis debet carius esse nihil.

AMICI PRIUS ELIGENDI, ELECTI SEMPER RETINENDI.

65 Non temere admittas, nisi fidum noris amicum,
sed semel admissus semper habendus erit.

SCIRE MORI EST HONOS MORTIS.

66 Mortis honos est scire mori ; vitaeque beatae
exitus est testis, qui sine labe fuit.

QUIS SIT DIVES.

67 Non est, crede mihi, multos qui possidet agros,
dives ; sed dives, cui satis unus ager.

LIBERALIS.

68 Quas inopi et dulci laetus donabis amico,
temporibus nullis eripientur opes.

AEGROTI NON CURANTUR A PLURIBUS.

69 Numquam, crede mihi, a morbo curabitur aeger,
si multis medicis creditur una febris.

QUOMODO DIVES ET FELIX FIAS.

70 Vis fieri dives ? Christi mandata sequaris ;
diminuasque animi gaudia nota tui.

AMICI DIVITUM SUNT FALSI AMICI.

71 Quem tibi divitiae peperere, est falsus amicus :
argentum, non te, diligit ille tuum.

QUALES PRINCIPES, TALES POPULI.

72 Si studia et mores populi cognoscere curas,
res facilis, vitam principis inspicias.

IN ADULATORES.

73 v.1 Blandus adulator regum certissima pestis :
2 haec gaudet sanctos perdere saepe viros.

QUALES ESSE DEBEMUS.

74 v.1 Nulli sis blandum, sed verus, et omnibus aequus,
2 vox clamore vacet, sit sine lite sonus.

DE RISU.

75 v.1 Immodicus risus non est sapientis, at index
2 stultitiae : lepidi sint sine dente joci.

NE SIMUS LOQUACES.

76 v.1 Vis sapiens dici ? Raro et meditata loquare :
2 saepe loquax verbis proditur ipse suis.

VERA LAUS BONORUM.

77 v.1 Omne genus laudis turpi vilescit in ore :
2 vera boni et docti laus solet esse viri.

NEC NOSTRA LAUDARE , NEC ALIENA REPREHENDERE DEBEMUS.

78 v.1 Nec tua laudabis, nec facta aliena reprendes :
2 non satis est, alter si tua facta canit ?

DE MUNERIBUS.

79 v.1 Quid non argento, quid non corrumpitur auro ?
2 Qui majora dabit munera, victor erit.

PAUPERTAS, CUM BONA SIT, AB OMNIBUS EVITATUR.

80 v.1 Sobria paupertas multorum causa bonorum est,
2 hanc tamen ut pestem plurima turba fugit.

NATURA PAUCIS CONTENTA.

81 v.1 Quidnam deesse potest, modicus si panis et unda,
2 prandia vel cenas si tibi praebet olus ?

MORS VITARI NON POTEST, ITAQUE NEC TIMENDA NEC FUGIENDA.

82 v.1 Quod nequeas vitare, lugis ? Mors omnibus instat ;
2 nec formidanda est, nec fugienda tibi.

GLORIA SAEPE SPRETA CUMULATIOR REDIT.

83 v.1 Narrent de te alii : proprio sordescit in ore
2 gloria ; si taceas plus tibi laudis erit.

LAUS LIBERALITATIS.

84 v.1 Ille Deo similis, qui dat bene munera laetus :
2 qui repetit fenus, fenoris officio est.

NULLA MAJOR USURA ET SANCTIOR QUAM PASCERE PAUPERES.

85 v.1 Nullum majus erit lucrum quam pascere egenos,
2 fenore nam grandi centupla dona feres.

QUI PAUPERIBUS ELARGITUR IN CAELO THESAURISAT.

86 v.1 Quas Christi causa miseris donabis egenis,
2 in caelo aeternas conciliabis opes.

NULLUM MAJUS LUCRUM NEQUE CERTIUS QUAM CREDERE CHRISTO OPES.

87 v.1 Munera si gratis dederis, si laetus, amicis,
2 tollet divitias has tibi nulla dies.

DAT GRATIS NEMO.

88 v.1 Munera qui mittit, sperat majora remitti :
2 nemo suas vellet perdere gratis opes.

AD AMICUM.

89 v.1 Accipe parva mei laetus nunc fercula census :
2 nec quae sint, sed qua suspice mente data.

DE CARITATE.

90 v.1 Est caritas perfectus amor, perfectaque virtus,
2 qua sine perfectum nil reperire potes.

QUI VULT ESSE ALTUS, SIT HUMILIS.

91 Esto humilis, quisquis fieri cupis incola caeli :
fastus tartareis excruciatur aquis.

TARDI ET CONSIDERATI AD LOQUENDUM DEBEMUS ESSE.

92 Qui cito praecipitat velox sine pondere verbum,
errat : dimissum non revocare potest.

QUOD DICES FACIESVE ALIIS, TIBI FIET ET DICETUR.

93 Quae dices aliis, tibi mox responsa remitti
exspectes ; capies, qualia dona dabis.

DE IRACUNDO SEMPER EXCEDENTE JUSTITIAM.

94 Qui temere et praeceps rabidas exarsit in iras,
excedet semper limina justitiae.

QUAE VIRGINITATI OBSTENT.

95 Qui vult virgineum caelebs servare pudorem,
otia devitet femineosque choros.
Saepe pudicitiam mulier formosa propinqua
eripuit castis, multaque damna dedit.

TUTIOR EST SIBILUS BASILISCI QUAM CANTUS PUELLA.

96 Tutius in silvis basiliscum audire frementem,
quam molles cantus femineumque melos.

TRIA MULIERIS PETULANTIAM COHIBENT.

97 Femina molle genus, turpes proclivis ad actus ;
ni vir sit custos, ni pudor atque metus.

LAUS VIRGINITATIS.

98 Virginitas animi murus, victoria carnis,
pectus honestatis sancta pudicitia est.

LUXUS INGENIUM ET MORES PERDIT.

99 Nil lethale magis quam luxu perdere mores :
haec pestis juvenum est saevior ingeniis.

NON DECET VIRUM MULIEBRI INCEDERE CULTU.

100 O quam turpe viro muliebri incedere cultu,
molliaque evulsis reddere crura pilis !

CONSCIENTIA BONA NIL TIMET.

101 Qui recte vivit, contemnit jura superba :
conscia mens recti nil timuisse potest.

AMICUS CERTUS IN RE INCERTA CERNITUR.

102 Invenies multos, si res tibi floret, amicos ;
si fueris pauper, nullus amicus erit.
Rebus in adversis patientia vera probatur,
rebus in adversis vera probanda fides.

DUPLEX POENA PECCANTI PRINCIPI IMPONENDA.

103 Si proceres peccant, si peccavere parentes,
exemplo et sceleri poena paranda duplex.
Saepe patris mores imitatur filius infans ;
qualis erat mater, filia talis erit.
Casta refert castae genitricis filia mores :
lascivae numquam filia casta fuit.
Et verbo et facto parvis sit regula natis,
optima sitque omni tempore norma pater.
Altera natura est habitus ; quam junior artem
perdisces, tollet nulla senecta tibi.

SOLA VIRTUS BEATOS EFFICIT.

104 Sola potest homines felices reddere virtus :
huic soli e cunctis non Libitina nocet.

SE QUISQUE METIATUR, ET ALIIS ERIT AEQUUS JUDEX.

105 Te perpende prius, nec det tibi purpura fastum :
ut tibi, sic aliis arbiter aequus eris.

DE ELOQUENTIA.

106 Ancipiti eloquium longe est penetrantius ense :
hoc rabiem motam sedat, et arma movet.

QUI VERUM AUDIRE NON VULT, PERIT.

107 Desperanda salus, qui verum audire recusat,
inque suum praeceps labitur exitium.

CONSCIENTIA BONA JUDICEM NON TIMET.

108 Accusent te mille licet, mens conscia recti
stat tamen, et numquam judicis ora timet.

AD VANILOQUUM.

109 Omnibus in triviis recitans tua carmina laudas :
si vis ut laudem, disce tacere prius.

QUI SENEX LAUDANDUS.

110 Ut laudanda senis probitas, ita foeda senectus,
culpanda est, turpi quae maculata probro.

POETAE MULTA LECTIONE OPUS.

111 Instar apis debes variis excerpere libris,
mellifluo ut scateat dulcis ab ore liquor.

ELOQUENTIAE VIRES.

112 Nil tam difficile est, quod non persuadeat et non
efficiat docti lingua diserta senis.

VIRTUTIS PRINCIPIUM ASPERUM , FINIS VERO AMOENUS.

113 Est opus incepto, finis virtutis amoenus ;
principiis quamvis aspera prima via est.

VOLUPTAS PESTIS SENUM EST ET JUVENUM.

114 Vis fieri felix ? Est debellanda voluptas :
haec juvenum exitium est, pestis et illa senum.

JACTANTIA EST OMNIBUS INVISA.

115 Omnibus invisa est stolidae jactantia mentis ;
dum de te loqueris, gloria nulla tua est.

QUAE CARENT EFFECTU, NON SUNT TENTANDA.

116 Quae fieri nequeunt, prorsus tentare recuses ;
ingenii debes pondus habere tui.

SAPIENS NIHIL INVITUS FACIT.

117 Nil facit invitus sapiens : exire recusas ?
Quod vitare nequis, velle necesse tibi est.

QUOS BENE VESTITOS, EOSDEM QUOQUE EGREGIOS VULGUS PUTAT.

118 Si modo me spernis, mutata veste redibo,
quod mihi non dederis, vestibus ipse dabis.

AMICO FAC PROSIS, UT TIBI NON OBSIS.

119 Esto memor caro semper prodesse sodali,
ut tibi non noceat praestita amicitia.
Sic utare tuis, egeas ne rebus, amicis :
sarcina namque humeris sola ferenda tuis.

LAUS SIT MODESTA, VITUPERATIO MODICA.

120 Si quem laudabis, parce laudare memento :
crimina culpato parcius ipsa tamen.

AUCTORITAS DICENTIS NON EST ATTENDENDA, SED QUID DICAT.

121 Ne te dicentis moveat reverentia ; sed quid
dixerit, attendas qua ratione probet.